

T.C.

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

**İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN COVID-19
SALGINI SÜRECİNDEKİ MESLEKİ
DENEYİMLERİ, SÜRECİ YÖNETME
DURUMLARI VE SÜRECE BAKIŞ AÇILARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Hasret ÖZSOY

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Sevda ÇETİNKAYA

Hatay-2022

T.C.

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

**İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN COVID-19
SALGINI SÜRECİNDEKİ MESLEKİ
DENEYİMLERİ, SÜRECİ YÖNETME
DURUMLARI VE SÜRECE BAKIŞ AÇILARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Hasret ÖZSOY

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Sevda ÇETİNKAYA

Hatay-2022

ONAY

HASRET ÖZSOY tarafından hazırlanan **“İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN COVID-19 SALGINI SÜRECİNDEKİ MESLEKİ DENEYİMLERİ, SÜRECİ YÖNETME DURUMLARI VE SÜRECE BAKIŞ AÇILARI”** adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği ile **TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

26/08 /2022

Jüri Üyeleri	İmza
Dr. Öğr. Üyesi Sevda ÇETİNKAYA (Tez Danışmanı-Başkan)	
Doç. Dr. Nilgün DAĞ (Üye)	
Dr. Öğr. Üyesi Fatih BALAMAN (Üye)	

Hasret ÖZSOY tarafından hazırlanan **“İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Sürecindeki Mesleki Deneyimleri, Süreci Yönetme Durumları ve Sürece Bakış Açıları”** adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunana jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım.**

Doç. Dr. Mustafa Onur KAN
Enstitü Müdürü

T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezde yer alan bilgilerin tamamının akademik kurallara ve etik ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Söz konusu kural ve ilkelerin gereği olarak tezde yararlandığım eserlerin tamamına uygun bir şekilde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (26/08/2022)

İmzası
Hasret ÖZSOY

ÖNSÖZ

Tarihsel süreçte çeşitli salgın hastalıklar(veba, kolera, sıtma...) ortaya çıkmış ve çıktıkları dönemlerde yıkıcı etkilerini göstermişlerdir. Covid-19 adlı salgın ise 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmış ve toplumsal, siyasi, ekonomik alanlarda olduğu gibi eğitim alanında etkilerini hissettirmiştir. *“İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Sürecindeki Mesleki Deneyimleri, Süreci Yönetme Durumları ve Sürece Bakış Açıları”* adlı bu çalışmayla Covid-19 salgın döneminde ilkokul öğretmenlerinin mesleki deneyimlerini, süreci yönetme durumlarını ve sürece bakış açılarını incelemek ve ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın her aşamasında bana yardımcı olan, yol gösteren ve desteğini hiçbir zaman benden esirgemeyen değerli hocam ve saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Sevda ÇETİNKAYA'ya bana öğrettikleri ve sabrı için teşekkür ederim. Tez çalışmamı titizlikle inceleyen ve bana önerilerde bulunan sayın jüri üyelerim Doç. Dr. Nilgün DAĞ'a ve Dr. Öğr. Üyesi Fatih BALAMAN'a katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Bu süreçte bana her konuda yardımcı olan, zor anlarımda yanımda olan, desteklerini her daim yanımda hissettiğim ve gücüme güç katan canım annem Zehra ÖZSOY'a, ablam Derya KAVVAS'a ve abim Adem ÖZSOY'a destekleri ve yardımları için sonsuz teşekkür ederim. Bu süreçte varlığını her daim kalbimde hissettiğim canım babamı da rahmetle anıyorum. Ayrıca tezin yazım aşamasında teknik desteklerini gördüğüm Sayın Bingöl KEMİKSİZ ÜZEL'e ve Tunahan KOZAK'a da teşekkür ederim.

Hasret ÖZSOY

HATAY, 2022

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN COVID-19 SALGINI SÜRECİNDEKİ MESLEKİ DENEYİMLERİ, SÜRECİ YÖNETME DURUMLARI VE SÜRECE BAKIŞ AÇILARI

Hasret ÖZSOY

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2022

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sevda ÇETİNKAYA

ÖZET

2019 yılında ortaya çıkan ve kısa sürede tüm dünyayı etkileyerek küresel bir salgın haline gelen ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından Covid-19 pandemi dönemi olarak adlandırılan bir süreç yaşanmıştır. Bu sürecin siyasal, ekonomik, toplumsal, eğitim gibi birçok alanda yıkıcı etkileri olmuştur. Küresel olarak, en az 1,5 milyar öğrenci ve 63 milyon ilkökul ve ortaokul öğretmeni, 191 ülkede okulların kapanmasıyla birlikte Covid-19 salgınının neden olduğu durumdan etkilenmiştir (UNESCO, 2020b). Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin Covid-19 sürecinde mesleki deneyimlerini, süreci yönetme durumlarını ve sürece bakış açılarını belirlemektir. Bu amaçla, Hatay ilinde görev yapan 30 ilkökul öğretmeniyle araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması (case study) deseni kapsamında yürütülmüştür. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmelerle elde edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analiz tekniği ile yorumlanmıştır. Elde edilen verilerden çeşitli temalar, kategoriler, kodlar oluşturulmuştur. Elde edilen bulgulara göre; Covid-19 salgın döneminde öğretmenlerin ders işlerken mevcut kitle iletişim araçlarının (bilgisayar, tablet ve akıllı telefon) tamamını kullandıkları, kendilerini bu araçları kullanmada yeterli gördükleri sonuçları elde edilmiştir. Araştırmada yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre avantajlarının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Salgın dönemi

kullanılan yöntem ve tekniklerde değişiklik yapıldığı, öğretmenlerin salgın sürecinde anlatım, sunuş yoluyla öğretim, video destekli öğretim, soru cevap- tartışma gibi öğretim-yöntem ve teknikleri daha çok kullandıkları görölmüştür. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları yöntem ve tekniklerin yüz yüze eğitime göre sayı ve çeşitlilik olarak azaldığı gibi önemli sonuçlara da ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin maddi imkânlarının yetersiz olması, derslerde kullanılabilecek teknik cihaz eksikliği, kaliteli internet hizmet eksikliği, internet bağlantı problemleri yaşanması, yeterli veli desteğinin olmaması, öğrencilerin sorumluluk bilincinin zayıf olması, çocukların tatil havasına girmeleri gibi durumlardan dolayı öğrencilerin derse katılımlarının az olduğu görölmüştür. Ayrıca öğretmenler Covid-19 sürecinde velilerden bekledikleri desteği göremediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin salgın sürecinde karar vericilerin beklentileri karşılama konusunda yeterli olamadıkları, yöneticilerden gerekli desteği göremedikleri gibi sonuçlar da yer almıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda gelecekte karşılaşılabilecek olası sorunlara karşı çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimler: Covid-19, İlkokul Öğretmeni, Mesleki Deneyim, Durum Çalışması

**PROFESSIONAL EXPERIENCES OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS
DURING THE COVID-19 PANDEMIC, THE SITUATIONS OF MANAGING
THE PROCESS AND THEIR PERSPECTIVES TO THE PROCESS**

M. A. Thesis Hasret ÖZSOY

Department of Basic Education, 2022

Supervisor: Dr. Sevda ÇETİNKAYA

ABSTRACT

There has been a process that emerged in 2019 and become a global pandemic that has affected the whole world in a short time and called Covid-19 Pandemic by the World Health Organization (WHO). This process has had devastating effects in many areas such as political, economic, social and educational. Globally, at least 1.5 billion students and 63 million primary and secondary school teachers have been affected by the COVID-19 pandemic as a result of closed schools in 191 countries (UNESCO, 2020b). The purpose of this research is to determine the professional experiences of the teachers, their management of the process and their perspectives about the process during the Covid-19 process. For this purpose, the research was conducted with 30 primary school teachers working in Hatay province. The present study was carried out within the scope of the case study design, which is one of the qualitative research designs. The data were obtained through semi-structured interviews. The data obtained from the interviews were interpreted with the content analysis technique. Various themes, categories and codes were created from the collected data. According to the findings; the teachers used all of the available mass media (computer, tablet and smart phone) in the lessons during the Covid-19 epidemic period, they considered themselves sufficient in using these tools. In the study, it was concluded that face-to-face education had more advantages than distance education. It has been observed that there have been changes in the methods and techniques used by the teachers during the epidemic period, and that teachers mostly used teaching-methods and techniques such as narration, teaching by presentation, video-supported teaching, question-answer-discussion etc. Besides,

important results have been come through such as the number and variety of methods and techniques used by teachers in the distance education process have decreased compared to face-to-face education. In the research, it has been determined that the students' participation in the course was decreased due to the insufficient financial standing, the lack of technical devices used in the lessons, the lack of quality internet service, the internet connection problems, insufficient parental support, the weak sense of responsibility of the students, and the children's being in the mood for holiday. In addition, the teachers have stated that they were not supported by the parents as they expected during the Covid-19 process. It has been also seen that the the decision makers were not able to supply with the teachers' expectations in the epidemic process and the teachers were not supported enough by their managers. As a result of the findings obtained in the research, various suggestions have been made against possible problems that may be encountered in the future.

Keywords: Covid-19, Primary School Teacher, Professional Experience, Case Study

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
İÇİNDEKİLER	V
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	X

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Tanımlar	5
Covid-19:	5
Pandemi:.....	6
İlkokul Öğretmeni:	6
Mesleki Deneyim:	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim Türleri	7
2.1.1.Örgün Eğitim.....	8
2.1.2. Uzaktan Eğitim.....	9
2.1.2.1. Acil Uzaktan Eğitim (AUE, Öğretim)	10
2.2. Salgın Hastalıklar	11
2.2.1. Dünya Tarihinde Yaşanmış Salgınlardan Bazı Örnekler ve Salgınların Eğitime Etkileri	12
2.2.2. Covid-19 Salgın Süreci	14
2.2.3. Türkiye’de Covid-19 Salgın Sürecinin Eğitime Yansımaları	15
2.3. Eğitimde Teknoloji ve Yeni Düzen	17
2.4. Covid-19 Salgını Sürecinde İlkokul Öğretmenleri	19

2.5. İlgili Araştırmalar	20
---------------------------------------	-----------

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	27
3.2. Çalışma Grubu	27
3.3. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	28
3.4. Veri Toplama Süreci	29
3.5. Verilerin Analizi	31

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Sürecindeki Mesleki Deneyimlerine Yönelik Bulgular.....	32
4.1.1. İlkokul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullandıkları Dijital Araçlara İlişkin Bulgular.....	32
4.1.2. İlkokul Öğretmenlerinin Yüz Yüze Eğitim ve Uzaktan Eğitim Dönemlerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular.....	34
4.1.3. İlkokul Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Tekniklere Yönelik Bulgular.....	40
4.1.4. İlkokul Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Faaliyetlerine Yönelik Bulgular.....	44
4.2. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Döneminde Yaşadıkları Süreci Yönetme Durumlarına Yönelik Bulgular.....	47
4.2.1. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğrencilerin Derse Katılım Durumuna ve Sınıf Kontrolüne İlişkin Bulgular	47
4.2.2. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğrencilerle Kurulan İletişim Yollarına İlişkin Bulgular	50
4.2.3. Salgın Dönemi Sürecinde Karşılaşılan Sıkıntılara Yönelik Bulgular....	53
4.3. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Döneminde Sürece Bakış Açılarına Yönelik Bulgular.....	57
4.3.1. Salgın Sürecinde Uzaktan Eğitim Faaliyetlerini Sürdürürken Veli Rollerine Yönelik Bulgular	57
4.3.2. Salgın Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Öğretim Faaliyetlerini Sürdürmelerine Yönelik Bulgular	60

4.3.3. Salgın Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin MEB’den ve Yöneticilerden Beklentilerine Dair Bulgular	62
4.3.4. İlkokul Öğretmenlerinin Öğretim Sürecinin Etkili Bir Şekilde Yürütülmesine Yönelik Görüş ve Önerilerine Dair Bulgular	64

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma	68
5.1.1. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Sürecinde Edindikleri Mesleki Deneyimlerinin Neler Olduğuna Yönelik Sonuçlar	68
5.1.2. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Sürecini Yönetme Durumlarına Yönelik Sonuçlar	75
5.1.3. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Sürecinde Bakış Açılarının Neler Olduğuna Yönelik Sonuçlar	80
5.2. Öneriler	84
KAYNAKÇA	86
EKLER.....	103
Ek-1. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu izni.....	103
Ek- 2. Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü’nden Alınan Uygulama İzin Yazısı	104
Ek -3. Veri Toplama Aracı	105

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri	28
Tablo 2. Öğretmenlerin kullandıkları dijital araçlar, dijital araçlara erişim ve bunları kullanabilme yeterliliklerine ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	32
Tablo 2. Öğretmenlerin kullandıkları dijital araçlar, dijital araçlara erişim ve bunları kullanabilme yeterliliklerine ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)	33
Tablo 3. Öğretmenlerin yüz yüze ve uzaktan eğitim dönemlerini karşılaştırdıklarında avantajlı ve dezavantajlı olduklarını düşündükleri durumlara ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	35
Tablo 3. Öğretmenlerin yüz yüze ve uzaktan eğitim dönemlerini karşılaştırdıklarında avantajlı ve dezavantajlı olduklarını düşündükleri durumlara ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar(Devamı).....	36
Tablo 4. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde mesleki doyuma ulaşabilme durumlarına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	39
Tablo 5. Öğretmenlerin salgın döneminde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	40
Tablo 5. Öğretmenlerin salgın döneminde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)	41
Tablo 6. Öğretmenlerin salgın sürecinde uygulamalı derslerin uzaktan eğitim yoluyla yapılmasına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar...	43
Tablo 7. Salgın döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme faaliyetlerine ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	44
Tablo 8. Salgın döneminde öğretmenlerin, öğrencilerin kazanımların kapsadığı çeşitli boyutlara erişim düzeylerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	45
Tablo 8. Salgın döneminde öğretmenlerin, öğrencilerin kazanımların kapsadığı çeşitli boyutlara erişim düzeylerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)	46

Tablo 9. Öğretmenlerin Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim süreci öğrencilerin derse katılım durumlarına yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	47
Tablo 10. Öğretmenlerin Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf kontrolüne ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	49
Tablo 11. Öğretmenlerin Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle kurdukları iletişim yollarına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	51
Tablo 12. Salgın dönemi sürecinde karşılaşılan sıkıntılara yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	54
Tablo 13. Salgın döneminde öğrencilerin akademik başarıya, kazanımlara ulaşma durumuna yönelik öğretmenlerin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	56
Tablo 14. Salgın sürecinde öğretmenlerin öğretmen-veli ilişkilerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	58
Tablo 15. Salgın sürecinde öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmelerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	60
Tablo 15. Salgın sürecinde öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmelerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)	61
Tablo 16. Öğretmenlerin salgın sürecinde MEB'den ve yöneticilerden beklentilerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	62
Tablo 16. Öğretmenlerin salgın sürecinde MEB'den ve yöneticilerden beklentilerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)	63
Tablo 17. Öğretmenlerin salgın döneminde öğretim süreçlerinin etkili bir şekilde yürütülmesine yönelik görüş ve önerilerden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar	65

KISALTMALAR LİSTESİ

OECD	:Organisation for Economic Co-Operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı)
UNESCO	:The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
WHO	:World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
BBC	:British Broadcasting Corporation (Britanya Yayın Kuruluşu)
ETF	:European Training Foundation
CDC	:Centers for Disease Control and Prevention
UNICEF	:United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)
EBA	:Eğitim Bilişim Ağı
UZEM	:Uzaktan Eğitim Merkezi
AUE	:Acil Uzaktan Eğitim
ÖBA	:Öğretmen Bilişim Ağı
FATİH	:Fırsatları Arttırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
TRT	:Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
SARS	:Severe Acute Respiratory Syndrome (Ciddi Akut Solunum Yolu Sendromu)
MERS	:Middle East Respiratory Syndrome (Orta Doğu Solunum Sendromu)
COVID-19	:Korona Virüs Hastalığı (2019)

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, ilgili tanımlara ve araştırmanın sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Covid-19 adlı virüs 2019 yılının sonuna doğru Çin'in büyük şehirlerinden biri olan Wuhan'da ortaya çıkmıştır. Virüsün insandan insana bulaşması sebebiyle virüs Wuhan şehrinin tümüne yayılmıştır. Yetkililer tarafından Wuhan şehri karantinaya alınmış olsa da virüs diğer birçok ülkeye kısa sürede yayılmış (İtalya, ABD gibi) bunun sonucu olarak da ölümler artış göstermeye başlamıştır. Covid-19 adlı virüs kısa bir süre içinde tüm dünyayı etkisi altına alarak küresel bir salgın haline gelmiştir. Covid-19 salgını birçok alanda yıkıcı etkisini göstermiş özellikle de eğitim alanında etkisi ağır hissedilmiştir.

Covid-19 ile mücadele sürecinde birçok ülkede okullarda eğitim öğretime ara verilmiştir (Hopegood, 2020). Covid-19 salgını sürecinde okullara verilen ara sebebiyle ülkelerde sosyal, siyasal, toplumsal alanlarla birlikte eğitim alanında da salgının etkileri derinden hissedilmiştir. Türkiye gibi ülkelerin çoğu salgının daha fazla yayılmasını önlemek amacıyla okulları uzun bir süre eğitime kapatmıştır. Eğitim kurumlarındaki bu değişim, dünyanın dört bir yanındaki milyonlarca öğretmeni ve öğrenciyi etkilemiştir (OECD, 2020; UNESCO, 2020a; ETF, 2020). Ülke çapındaki bu kapanmalar yüz milyonlarca öğrenciyi etkilemiş ve bazı ülkeler, milyonlarca öğrenciyi etkileyen yerleştirilmiş kapatmalar uygulamak zorunda kalmışlardır (UNESCO, 2020a). Küresel olarak, en az 1,5 milyar öğrenci ve 63 milyon öğretmen, 191 ülkede okulların kapanmasıyla birlikte Covid-19 salgınından etkilenmiştir (UNESCO, 2020b; EBR, 2020). Covid- 19 salgını nedeniyle Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF), 23 ülkedeki 405 milyon öğrencinin okullarının hala kısmen ya da tamamen kapalı olduğunu bildirmiş ve 147 milyon öğrencinin yüz yüze derslerin en az yarısına giremediğini rapor etmiştir (Jefreyss, 2022).

Öğretmenlik mesleğinin kutsal bir meslek olduğu ve önemi, salgın süreciyle birlikte bir kez daha anlaşılmıştır. Öğretmenler eğitim öğretim sürecinin vazgeçilmez

öğelerinden biridir. Öğretmenler eğitim öğretimle ilgili tüm durumları denetleme ve değerlendirme yetkisine sahiptir. Öğretmenlerin özellikle de ilkökul öğretmenlerinin ilkökul öğrencilerinin üzerinde etkisi büyüktür. Küçük yaştaki öğrencilerin ilk öğretmenlerini rol model aldığı söylenebilir. İlkökul öğretmeni eğitim programlarında yer alan bilgileri öğrencilere aktaran, öğrencilerin araştırmacı, girişken, yaratıcı olmalarını sağlayan ve başkalarıyla etkili iletişim kurabilme becerilerini geliştiren, öğrencilerin sağlıklı kişilik geliştirmelerine yardımcı olan kişidir (Senemoğlu, 2022). Öğretmenler bilgi birikimlerini, deneyimlerini öğrencileriyle paylaşan, onlara doğru yolu göstermeye çalışan kişilerdir.

Covid-19 salgın sürecinde, salgının etkilerinden en az hasarla kurtulmak adına atılan adımlar, alınan önlemler, uygulanan politikalar eğitim-öğretim sürecinin bir üyesi olan öğretmenleri etkilemiştir. Öğretmenler okul kültüründen uzak kalmış, uzaktan eğitim süreciyle eğitim öğretime devam etmeye çalışmışlardır. Süreçte uzaktan eğitimde ve alt yapı yönünden yaşanan durumlarda birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde öğretmenler başta olmak üzere öğrenci ve veliler sürece hazırlıksız yakalanmışlardır (Sertkaya Dinler ve Dündar, 2021). Öğretmenlerin çoğu uzaktan eğitim uygulamasına alışık olmadıkları için ne yapacaklarını tam olarak bilememişlerdir. Covid-19 salgın döneminde uzaktan eğitim, evden veya oturulan yerden gerçekleştirilen bir faaliyetten öte içinde birçok zorluk ve kısıtlamaları da bulunduran bir süreç olmuştur (Bakioğlu ve Çevik, 2020). Uzaktan eğitim sürecinde bir yandan eğitimi alan öğrenciler, diğer yandan eğitim veren öğretmenler etkilenmişler ve yeni duruma ayak uydurmaya çalışmışlardır (Kurnaz, Kaynar, Şentürk Barışık ve Doğrukök, 2020). Öğretmenler süreçte bir taraftan mesleki süreci yönetmeye çalışırken bir taraftan da psikolojik olarak kendilerini bu sürece adapte etmeye çalışmışlardır. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin, öğrenci-veli işbirliğini sağlama sorumlulukları, velilerin ve öğrencilerin kaygı ve endişelerini giderme, öğrencilerin derslere katılımlarını sağlama, velilerin ve idarenin beklentilerini karşılama gibi durumlarla karşı karşıya kalmaları stres durumlarını da etkilemiştir. Bununla birlikte öğretmenler var olan pedagojik alan bilgilerini ve mesleki bilgilerini de kullanarak süreci yönetmeye çalışırken farklı deneyimler de yaşamışlardır. Günümüz öğretmeninden beklenen alan bilgisinin yeterliliğinin yanında teknolojiyi iyi düzeyde kullanan ve bu alan bilgisi yeterliliklerini teknoloji ile destekleyen öğrenenler olmalarıdır (Arslan ve Ergen, 2022). Öğretmenlerin öğrencileriyle iletişim kurabilmeleri için teknolojiyi, eğitim esnasında iyi derecede

kullanması, teknolojiden azami faydayı elde ederek yetiştirilmesi daha da önemli hale gelmiştir (Ateş, 2022). Öğretmenlerden beklenen değişen şartlara ayak uydurabilen, öğretim yöntem ve teknikleri içinde bulunan şartlara uygun olarak kullanabilen, öğrencilerin gereksinimlerini karşılayabilen bireyler olmalarıdır. Covid-19 salgın sürecinde yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilmesi, öğretmenlerin sürece adapte olma çalışmaları, onlar adına yeni bir bakış açısı ve farklı bir eğitim öğretim deneyimi yaratmıştır. Süreçte birçok öğretmen veya okul bu yeniliklere gerekli alt yapıya sahip olmadıkları için yetişmekte zorlanmıştır (Uluçınar Sağır ve Dal, 2021). Bu çalışmayla ilkokul öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde yaşadıkları deneyimler, yönetme becerileri, bakış açılarını ortaya çıkarmaya odaklanılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmayla Covid-19 salgını sürecinde, ilkokul öğretmenlerinin yaşadıkları mesleki deneyimlerin, süreci yönetme durumlarının ve sürece bakış açılarının neler olduğunu belirlemek amaçlanmaktadır. Dünya çapında farklı bir süreç yaşanmış, eğitimin tamamen durmaması adına ülkelerde eğitim alanında çeşitli önlemler alınmıştır. Bir anda yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilmiş(acil uzaktan eğitim), daha sonraları salgının etkilerinin hafiflemesiyle alınan önlemler doğrultusunda uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimin bir arada uygulandığı hibrit eğitim uygulamasına gidilmiş, vakaların artmasıyla uzaktan eğitime tekrardan geçilmiştir. Vaka sayılarının düşüşe geçmesiyle beraber çoğu ülkede yüz yüze eğitime tekrar geçilmiştir. Eğitim süreçlerindeki bu değişimler eğitimin birer üyesi olan öğretmenleri de etkilemiştir. Öğretmenler salgın sürecinde yeni ve farklı durumlarla karşılaşmış, sürece adapte olmaya çalışmışlardır. Öğretmen; öğrencilerini yönlendiren, eğitim öğretim sürecinde onlara rol model olan, öğretimi planlayan, öğrencilere rehberlik eden, sınıf yönetimini sağlayan, bilgiyi onlara aktaran kişidir. Dolayısıyla Covid-19 salgını gibi zor ve uzun bir süreçten geçen öğretmenlerin, yaşadıkları deneyimler, karşılaştıkları durumlara ve problemlere verdikleri tepkiler, atılan adımlar, süreci yönetme şekilleri, sürece bakış açıları önemli olmaktadır. Bu araştırmayla salgın döneminde ilkokul öğretmenlerinin mesleki deneyimlerini ortaya çıkarmak, süreci yönetme durumlarını belirlemek ve bakış açılarının neler olduğunu

belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak araştırmanın alt problemleri aşağıda verilmiştir.

- 1- İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde mesleki deneyimleri nelerdir?
- 2- İlkokul öğretmenleri Covid-19 salgın sürecini yönetmeye yönelik ne gibi davranışlar sergilemişlerdir?
- 3- İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecine bakış açıları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Toplamlar geçmişten bugüne kadar çeşitli salgın hastalıklarla karşılaşmış ve bu hastalıklara karşı kendi önlemlerini alarak, bu salgınlardan kurtulmaya çalışmışlardır. Salgınlar ortaya çıktıkları dönemlerde toplamları maddi ve manevi olarak etkilemiş pek çok alanda olumsuzlukların yaşanmasına neden olmuştur. 2019 yılının Mart ayında ortaya çıkan Covid-19 salgını birçok alanı olumsuz yönde etkilerken eğitim alanında da birtakım olumsuzluklara sebebiyet vermiştir. Bu dönemde ülkeler salgının insandan insana hava ve temas yoluyla bulaşması üzerine; sosyal mesafe kuralları, hijyene önem verme, maske kullanımı, seyahat yasakları uygulama, yüz yüze eğitime ara verme gibi salgınla mücadelede ortak yöntemler uygulama yoluna gitmişlerdir. Salgının ortaya çıktığı ilk zamanlarda yüz yüze eğitim veren okullarda yakın mesafe, temas, aynı ortamda bulunma gibi durumlardan ötürü birçok ülke topyekûn uzaktan eğitime geçmek zorunda kalmıştır.

Uzaktan eğitim süreci, öncesinde bilinen bir uygulama olsa da özellikle ilkokul düzeyinde ilk kez ülke çapında kitlesel olarak uygulanmıştır (Erbil, Demir ve Armağan Erbil, 2021). Bu yeni süreçten okul idarecileri, çalışanları, veliler, öğrenciler gibi ilkokul öğretmenleri de etkilenmişlerdir. Yüz yüze eğitimin bırakılarak çok alışık olunmayan uzaktan eğitime geçilmesi, teknoloji kullanımına çok da aşina olmayan öğretmenlerin dijitalleşen eğitime ayak uydurma çabasında olmaları, okul ortamı dışından farklı bir ortamda eğitim vermeye çalışmaları gibi öğretmenlerin süreçte çeşitli deneyimler yaşadıklarını söylemek mümkündür. Bu süreçte öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının değiştiği, öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgisinin önemli olduğu, velilerin eğitim öğretim sürecinin vazgeçilmez bir parçası olduğu söylenebilir. Alanyazın taraması yapıldığında Covid-19 salgın sürecinde öğretmenlere yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Bunlardan bazıları branş öğretmenlerine yönelik (Bakioğlu ve Çevik, 2020; Candan ve Usta,

2020; Çakın ve Külekçi Akyavuz, 2020; Kurnaz, Kaynar, Şentürk Barışık ve Doğrukök, 2020; Türker ve Dündar, 2020; Ünal ve Bulunuz, 2020; Aral ve Kadan, 2021; Arslan ve Görgülü Arı, 2021; Avcı ve Akdeniz, 2021; Aydemir, 2021; Aytaç, 2021; Balaman ve Hanbay Tiryaki, 2021; Canpolat ve Yıldırım, 2021; Karaca, Karaca, Karamustafaoğlu ve Özcan, 2021; Karakaya vd. 2021; Koç, 2021; Topalak, 2021; Sarışık, Sarışık ve Tuğra 2021; Aşkan ve Usta, 2022; Bartan, 2022; Özcan, 2022) bazıları da sınıf öğretmenlerine yönelik (Fidan, 2020; Yurtbakan ve Akyıldız, 2020; Erbil, Demir ve Armağan Erbil, 2021; Ergüç Şahan ve Parlar, 2021; Kazu, Bahçeci ve Özercan İlhan, 2021; Kultas ve Çalışkan, 2021; Saygı, 2021; Sertkaya Dinler ve Dündar, 2021; Şenel Çoruhlu ve Uzun, 2021; Uluçınar Sağır ve Dal, 2021; Urhanoğlu, Bayırlı ve Aslan, 2021) çalışmalardır. Ancak bu çalışmalarda sınırlı sayıda boyuta yer verildiği görülmüştür. Teze konu olan bu çalışmada ise sınıf öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde yaşadıkları deneyimleri, süreci yönetme durumlarını ve sürece bakış açılarını derinlemesine farklı boyutlarda incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışma öğrencilere rol model olan, öğrencilerin örnek aldıkları önemli figürlerden biri olan ilkökul öğretmenlerinin birden fazla boyuttaki (süreci yönetme, bakış açısı...) deneyimlerini ele alması yönünden diğer çalışmalardan farklılık göstermektedir. Araştırmanın, yeni eğitim öğretim deneyimleriyle birlikte öğretmenlerin yaşadıkları süreçleri farklı boyutlarda (deneyim, yönetme durumu, bakış açısı) ele alması, ortaya çıkarması açısından, alan yazında yer alan diğer çalışmalardan farklılık göstereceği, araştırma bulgularının ve sonuçlarının alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma gelecekte yaşanabilecek olan benzer bir durumla tekrardan karşılaşıldığında süreç için hangi hazırlıkların yapılması, ne tür önlemlerin alınması, süreçte neler yapılması, nasıl davranılması, eğitim alanında nasıl bir yol izlenmesi gerektiğine dair ışık tutması adına önem arz etmektedir.

1.4. Tanımlar

Covid-19:

Koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19) şiddetli akut solunum sendromu koronavirüsü 2 (SARS-CoV-2)'nin neden olduğu bulaşıcı bir hastalıktır (Wikipedia, 2020). Dünyada ilk kez Aralık ayında görülen ve "2019-nCoV" olarak adlandırılan virüs, Koronavirüs ya da Corona Virüsü adıyla bilinmektedir. Koronavirüs Latince

kökenli ve Latince taç veya çelenk anlamına gelen Corona kelimesinden türemiş olan bir kelimedir. Koronavirüsler dünyada yaygın bulunan virüsler olup insanlarda solunum yolu hastalıklarına sebep olan virüslerdir (İnal, 2016).

Pandemi:

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 11 Şubat'ta koronavirüs kaynaklı ortaya çıkan hastalığa Covid-19 adını vermiştir. Daha sonra ise bu hastalık küresel salgın anlamına gelen "pandemi" olarak ilan edilmiştir (BBC, 2020a). Pandemi kelimesi, Eski Yunan dilinde “tüm” anlamına gelen “pan” ve “insanlar” anlamına gelen “demos” sözcüklerinden oluşan “tüm insanları etkileyen” anlamında kullanılan bir kavramdır.

İlkokul Öğretmeni:

İlkokul öğretmeni eğitim programlarında yer alan bilgileri öğrencilere aktaran, öğrencilerin araştırmacı, girişken, yaratıcı olmalarını sağlayan ve başkalarıyla etkili iletişim kurabilme becerilerini geliştiren, öğrencilerin sağlıklı kişilik geliştirmelerine yardımcı olan kişidir (Senemoğlu, 2022).

Mesleki Deneyim:

Bir kimsenin belli bir sürede veya hayat boyu edindiği bilgilerin tamamı, tecrübe (TDK, 2019). Mesleki deneyim ise meslekte belli bir sürede elde edilen tecrübe olarak ifade edilebilir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın kapsamı 2020-2021 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Hatay ilinde görev yapan 30 ilkokul öğretmeniyle sınırlıdır. Çalışma bulgularında verilen toplamlar konunun bütünü için genellenemez, çalışma grubu olarak alınan görüşmeci sayısı 30 ile sınırlı olduğundan, sayıların verilmesi çalışma ile sınırlıdır. Bu araştırma yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla ilkokul öğretmenlerinden elde edilen verilerle sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde eğitim türlerinden (yüz yüze eğitim, uzaktan eğitim, acil uzaktan eğitim), dünya tarihinde yaşanmış salgın örneklerinden ve bunların eğitime etkilerinden, Covid-19 salgını sürecinden ve salgının Türkiye'deki eğitime yansımalarından, eğitimde kullanılan teknoloji ve yeni düzenden, Covid-19 salgını sürecinde bulunan ilkokul öğretmenlerinden, konu ile ilgili yapılmış diğer çalışmalardan bahsedilmektedir.

2.1. Eğitim Türleri

Eğitim süreci geçmişten günümüze sürekli devam eden bir süreçtir. Eğitimin başlangıcı insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. Eğitim kurumlarını, toplumların ihtiyaçlarını karşılamak için o toplumu yönetenler ya da o toplumda yaşayanlar oluşturur. Toplumların geçmişten getirdiği bilgi birikimleri, tecrübeleri, yaşantıları eğitim kavramının anlamının da değişmesini beraberinde getirmiştir. Bir diğer deyişle, zaman içinde toplumlar değiştikçe ve geliştikçe eğitime yükledikleri anlamlar da değişmiştir. Ayrıca yaşanan toplumsal ve siyasal olayların da bu değişim sürecinde etkili olduğu söylenebilmektedir. Bireyde var olan potansiyeli tespit edip, bu potansiyeli en üst düzeye çıkarabilme süreci olarak tanımlanabilecek eğitim olgusu toplumdan topluma, zamandan zamana farklı biçimlerde şekillenmiş ve her yeni şekli ile de toplumları etkilemiştir (Kahraman, 2020). Hem tarihsel süreç içinde yaşanan değişimler hem kültürlerin birbirleriyle etkileşimleri Türk eğitim tarihini olumlu yönde etkilemiş ve zenginleştirmiştir. İnsanların göçebe yaşamdan yerleşik yaşama geçmeleri, sözlü kültürün yerini yazılı kültüre bırakması gibi örnekler Türk eğitim tarihinin zenginleştiğine en güzel kanıt olarak gösterilebilir.

Eğitim istenilen türde insan yetiştirmede ve kalkınmada en önemli unsurların başında gelmektedir. Bir uygarlığın ayakta kalabilmesi ve geleceğe ışık tutabilmesi adına uygulanan eğitim süreçlerinin ve tarihinin bilinmesi, eğitim süreçlerinin

dönemin şartlarına uygun bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Eğitim süreci toplumlar için kesintisiz devam etmesi gereken bir süreçtir. Tarihsel süreç içerisinde eğitim sistemi bağlamında, birçok strateji, yöntem ve teknik kullanılmış; çağın bilimsel ve teknolojik gelişmeleri ve insanların değişen ihtiyaçları doğrultusunda her dönemde yeni öğrenme ortamları önemini hissettirmiştir (Yıldız, 2016). Eğitim süreci teknolojik, bilimsel, toplumsal gibi gelişmelerin gerektirdiği kaliteli insanı yetiştirmeyi hedeflemiş ve yıllar boyu bu hedef doğrultusunda değişiklikler yaşamıştır (Kazu, Bahçeci ve Özercan İlhan, 2021). Her dönemde toplumlar kendine özgü, içinde bulunduğu şartlar doğrultusunda eğitim sistemlerini kurmuş, şekillendirmiş ve eldeki imkânları kullanarak teknolojik gelişmelerden de yararlanarak eğitim süreçlerinde farklı eğitim türlerini, yöntem ve teknikleri kullanmışlardır.

2.1.1.Örgün Eğitim

Dünya üzerinde en çok kabul gören ve uygulanan, bizim de geçmişten beri alışık olduğumuz ve günümüz dünyasında da en iyi bildiğimiz eğitim türü örgün eğitimidir. Bu eğitim türü, okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır (MEB, 2021). Bu çeşitli kurumlarda verilen örgün eğitim planlı ve programlı bir şekilde MEB'in hazırladığı müfredatlara ve içeriğe uygun bir şekilde verilmektedir. Örgün eğitimden yararlanan öğrencilerin dersleri nerede, ne zaman ve kimler tarafından alacakları belli olup öğrencilerin derslere katılımları zorunludur. Mazeretsiz bir şekilde derslere katılmayan veya okula devam etmeyen öğrencilere sınıf tekrarı yaptırılmaktadır. Örgün eğitim okullarda verildiği için okul eğitimi olarak da adlandırılabilir. Örgün eğitimde ölçme değerlendirme gözlem ve sınav yoluyla yapılmakta, öğrencilere gerekli dönütler sağlanarak eğitim öğretimin etkililiği ve devamlılığı sağlanmaktadır. Öğrenciler alanında uzman öğretmenler tarafından derslerini almakta ve bu sayede bilgi birikimine sahip olabilmektedirler. Öğrenciler akran öğrenme yolu ile de öğrenmelerini gerçekleştirebilmektedirler. Bireysel farklılıklar gözetilerek öğrencilere gerekli destek sağlanmaktadır. Aynı zamanda öğrenim kademeli olarak ilerlediği için de belirli kademelerde eğitimlerini tamamlayan ve başarılı olan öğrenciler bunun sonucunda mezun olmaya ya da diploma almaya hak kazanmış olmaktadır. Yakın tarihte (2019) yaşanan ve tüm dünyayı kısa bir sürede etkisi altına alan korona salgını

sebebiyle okullarda yüz yüze yapılan eğitim-öğretime ara verilmiş ve farklı öğretim yöntemlerine geçilmek zorunda kalınmıştır. Örgün eğitim Covid-19 salgın sürecine kadar da en çok tercih edilen eğitim türü olmasına rağmen Covid-19 salgınından kaynaklı uzaktan eğitim gibi bazı alternatif eğitim türlerine yönelim olduğu da görülmüştür.

2.1.2. Uzaktan Eğitim

Dünya üzerinde çeşitli sebeplerden ötürü eğitimin aksamaması veya yetersiz kalmaması adına ülkelerin geleneksel yöntemlere alternatif olarak kullandıkları bazı yöntemler bulunmaktadır. Bunlardan en yaygın olanı uzaktan eğitimidir. Uzaktan eğitim öğrenenle öğretmenin bir araya gelmeden, çevrimiçi araçlar yoluyla eğitim sürecinin uzaktan yürütüldüğü bir süreci kapsamaktadır. Birçok öğrenen tarafından tercih edilen uzaktan eğitim sisteminde tüm kademelere yönelik eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi mümkündür (Enfiyeci ve Büyükalın Filiz, 2019). Derslerin okula gelmek zorunda olmadan, var olan bilgisayar teknolojileri vasıtası ile tamamen sanal ortamda canlı, görüntülü, sesli olarak işlendiği, katılımcının istediği zaman bunları tekrar izleyebileceği ve görüntüleyebileceği akılcı, çağdaş, yenilikçi bir eğitim sistemidir. Bu sistem gelişmiş ülkelerde uygulanan, yeni ölçme ve değerlendirme metotlarının kullanıldığı modern donanıma sahip bir sistemdir. Uzaktan eğitim geniş kitlelere eğitim olanağı sunmakta, yaşam boyu öğrenmeyi desteklemektedir. Uzaktan eğitim geleneksel eğitimden yararlanamayan kitleler için alternatif bir eğitim sistemidir. Bu sistemde bilişsel, sosyal ve yansıtıcı düşünme becerileri ile öğrenme süreçlerini içine alan yapısalıcı öğrenme anlayışı benimsenmektedir (Çıglık ve Bayrak, 2015). Bu da öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlamaktadır.

Eğitim sistemi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için önemli bir etkiye sahiptir. 21. yüzyıla kadar kalkınmanın önemli adımlarından biri devletlerin uyguladığı eğitim sistemleri olmuştur. İçinde bulunduğumuz çağ teknoloji çağı olduğundan sağlık, ticaret, ekonomi gibi alanların yanında eğitim alanında da teknolojik gelişmelerden faydalanılmaktadır. Teknolojik gelişmelerle desteklenen uzaktan eğitim sistemi de tarihteki yerini almıştır. Dünyada uzaktan eğitimin tarihsel gelişimine bakıldığında 1870’li yıllarda gazete ve mektup yoluyla eğitim, 1930-1950’li yıllarda basılı materyaller ile eğitim, 1950-1980’li yıllarda radyo, televizyon

ve video ile eğitim, 1980-1995’li yıllarda bilgisayar destekli eğitim ve 1995’ten sonra yaygın olarak da web tabanlı eğitim modellerinin kullanıldığını söyleyebiliriz (Ozan 2010’dan akt. Özbay 2015). Ülkemizde ise uzaktan eğitimin tarihi Cumhuriyet’in ilk yıllarına dayanmaktadır. Uzaktan eğitim sistemi ülkemizde farklı üniversitelerde de kullanılmış ve teknolojinin ilerlemesiyle beraber kullanım alanları artmıştır. 1982 yılında Anadolu Üniversitesi, 2010 yılında ise Atatürk Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi’nde eğitim vermeye başlayan açık öğretim fakülteleri uzaktan eğitimin Türkiye’de gelişmesine büyük katkı sağlamış, farklı üniversitelerde kurulan uzaktan eğitim merkezleri ise bu gelişimi desteklemiştir (Wikiwand, 2020). Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Eğitsel E-içeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi Bileşeni” kapsamında Eğitim Bilişim Ağı (EBA) oluşturulmuş ve EBA’nın altyapısını kullanan bir uzaktan eğitim merkezi (UZEM) kurulmuştur. Bu doğrultuda UZEM, MEB tarafından farklı beklentileri karşılamak için tüm öğretmenlere hayat boyu e-öğrenme olanağı sunmak üzere tasarlanmıştır (Özbay, 2015).

2.1.2.1. Acil Uzaktan Eğitim (AUE, Öğretim)

Covid-19 salgın döneminde, geleneksel eğitim yöntemlerinden olan yüz yüze eğitime ara verilmek zorunda kalınmış ve ülkeler karşılaştıkları kriz durumunda eğitime devam edebilmek adına farklı yöntem ve tekniklere başvurmak zorunda kalmışlardır. Bunlardan birisi de genel olarak bu süreçte devletlerin uygulamaya koydukları acil durumda uzaktan eğitim (AUE) diğer bir ifadeyle acil uzaktan öğretim süreci olmuştur. Covid-19 salgınıyla birlikte tüm eğitim kurumları kapatılmış, eğitimin devamlılığını sağlamak üzere (acil) uzaktan eğitim uygulamaları devreye sokulmuştur (Bozkurt, 2020). Acil uzaktan öğretim (AUÖ), eğitim-öğretimin yüz yüze devam edemediği kriz ya da acil durum süreçlerinde uzaktan öğretim çözümlerinin kullanılmasını kapsamaktadır (Akkoyunlu, 2020). Uzaktan eğitim ve acil uzaktan eğitim kavramları farklı anlamlar içermekte, kullanım alanları da farklılıklar göstermektedir. Bozkurt vd. (2020) tarafından uzaktan eğitim ve acil uzaktan eğitim kavramları arasındaki farklar şu şekilde açıklanmıştır:

- ✓ Genel bir terim olarak farklı ülkelerde kullanılan uzaktan eğitim bir seçenek iken, acil uzaktan eğitim ise bir zorunluluktur.
- ✓ Uzaktan eğitim bir planlı faaliyettir, uygulaması alana ve doğasına özgü teorik ve pratik bilgilere dayanmaktadır.

- ✓ Acil uzaktan eğitim çevrimdışı veya çevrimiçi dâhil olmak üzere kriz zamanında uygulanmakta olan bir süreci kapsamaktadır.
- ✓ Uzaktan eğitimde yaşam boyu öğrenme kapsamında, kalıcı çözümler üretilmeye çalışılmaktadır.
- ✓ Acil uzaktan eğitimde ise mevcut ihtiyaca yönelik geçici çözümler üretilmeye çalışılmaktadır.

Uygulanan acil uzaktan eğitim süreci ile öğretmenlerin, öğrencilerin, idarecilerin ve çalışanların sağlığını olumsuz etkileyebilecek durumlarda, salgın döneminde eğitime tamamen ara verilmeden eğitim sürecinin devamının sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Tüm bunların yanında bu sürecin bazı dezavantajları da bulunmaktadır. Özellikle de gelişmekte olan ülkeler ve az gelişmiş ülkeler kriz durumlarına hazırlıklı olmadıkları için, eğitime ayrılan maddi kaynakların yeterli olmaması gibi sebeplerle birtakım olumsuzluklarla karşı karşıya kalmışlardır. Bu süreci sekteye uğratan faktörlerden bir diğeri de tüm paydaşlar için imkânlarla ulaşmakta sıkıntı yaşanabilmesidir. Yine bu sürecin olmazsa olmazlarından olan teknolojik aletleri edinmenin gerektirdiği ekonomik koşulların insanları zorladığını da söylenebilmektedir. Ayrıca bu aletleri kullanabilmek belli bir bilgi birikimi gerektirmektedir, ülkelerin bu gibi durumlara pek alışık olmaması sebebiyle de bu gibi sıkıntılarla karşılaşılabilir. Acil uzaktan eğitim her ne kadar çocukların eğitim-öğretim hayatlarının tamamen bitmesine engel olmuş ve eğitim-öğretim devam etmiş olsa da gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler için bazı açılardan dezavantajlı durumların ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

2.2. Salgın Hastalıklar

Dünya üzerinde veba, sıtma, kolera, çiçek gibi salgın hastalıklar ortaya çıkmış ve olumsuz etkilerini göstermiştir (Yıldız, 2014). Ayrıca, dünyada büyük yankı uyandıran ve çok büyük yıkıcı etkilere sebep olan İspanyol gribi dünya tarihinde yaşanmış en büyük salgınlardan biri olarak tarihe geçmiştir. İspanyol Gribi, dünyada milyonlarca insanın ölümüne sebep olmuş ve grip salgınında 50 milyon dolayında insan ölmüştür (Yolun, 2012). Yakın tarihe bakıldığında (2019) ise kısa bir sürede dünyayı etkisi altına alan ve küresel bir salgın haline gelen Covid-19 salgını gibi büyük bir salgın yaşanmış ve ülkeler üzerinde büyük etkileri olmuştur. Ülkelerin bu salgına hazırlıklı olmamaları ve salgının uzun süreli yaşanması diğer pek çok alanla

birlikte eğitim alanını da doğrudan etkilemiş ve eğitimde bazı aksaklıklara sebebiyet vermiştir.

2.2.1. Dünya Tarihinde Yaşanmış Salgınlardan Bazı Örnekler ve Salgınların Eğitime Etkileri

Tarihsel süreç içinde yaşanan savaşlar, seller, su baskınları, depremler, siyasi darbe olayları gibi durumlar eğitim sürecini sekteye uğratmıştır. Bunun yanı sıra eğitim sürecinin aksamasına sebep olan bir diğer neden de ülkelerde yaşanan salgın olaylarıdır. Her yüzyılda en az bir veya birkaç salgın hastalık ortaya çıkmış ve bu da sosyoekonomik durumların değişmesi, başta çocuk ölümleri olmak üzere kitlesel ölümler, yoksulluk gibi birçok olumsuzluğun ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Alpago 2015b). Devletler bir dizi önlemler alarak bu salgın hastalıklardan kurtulmaya çalışmışlardır. Örnek vermek gerekirse 19. Yüzyılda yaşanmış olan veba, kolera, çiçek, sıtma gibi salgınlarla başa çıkabilmek için halkın bilinçlendirilmesi, hekim aşısı, halka ücretsiz aşı dağıtımının yapılması, eczacı tayinlerinin yapılması, karantina uygulamaları, okullarda sağlık kontrollerinin yapılması, okulların tatil edilmesi gibi salgınla mücadele yöntemlerine başvurulmuştur (Yıldız, 2014).

Tarihte bilinen en eski salgınlardan biri veba salgınıdır. Veba hastalığının tarihsel süreç içerisindeki geçmişine bakıldığında ilk tarihsel veba salgınlarının kökeninin belirsiz olduğu ifade edilmektedir. Veba hastalığına sebep olan etkenlerin ilahi sebepler ve biyolojik sebepler olduğu fark edilmiş, üniversitelerde laboratuvar çalışmalarına başlanmış olmasına rağmen tedaviye geç kalınmış ve insanlar kendi koca karı yöntemleriyle bu hastalıktan kurtulmaya çalışmışlardır (İstek, 2017). Veba hastalığının yaşandığı dönemde bu hastalığa yakalananların sayısının artmaya başlaması bir dizi önlemleri beraberinde getirmiş, bunun için öncelikle okullar tatil edilmiş ve gerekli dezenfekte çalışmaları yapılmıştır (Yetkin, 1993). Alınan önlemlere rağmen veba hastalığının yaşandığı dönemde eğitimin olumsuz yönde etkilendiğini söylemek mümkündür.

Tarihte ele alınan salgınlardan bir diğeri olan İspanyol Grip salgını, 1918-1919 yılları arasında dünya çapında yayılım göstermiş olan büyük bir salgındır (CDC, 2019). Virüsün nereden kaynaklandığına dair evrensel bir fikir birliği yoktur. Salgının tam olarak nerede çıktığı bilinmemektedir. Salgına İspanyol gripi denilmesinin sebebi salgının İspanya’da çıkması değil, o yıllarda İspanya’nın savaşa

katılmaması sayesinde İspanya’da bulunan basın özgür ve tarafsız kalabilmesi ile salgınla ilgili çıkan haberlerin burada objektif olarak haber ediliyor olmasından kaynaklanmaktadır (Temel ve Ertin, 2020). Ayrıca salgın döneminde ABD başta olmak üzere Osmanlı İmparatorluğu gibi devletler okulları geçici bir süreliğine (5-6 hafta) kapatma gibi tedbirleri uygulayarak salgından en az zararla kurtulmaya çalışmışlardır (Eğitimpedia, 2020). Yine de salgın döneminde eğitim sürecinin bir süreliğine de olsa sekteye uğradığı söylenebilir.

Tarihte yaşanmış büyük salgınlardan bir diğeri de Ebola salgınıdır. Ebola virüsü hastalığı 2004 yılında Orta Afrika soylarından ayrılmış ve Mayıs 2014’te Gine’den Sierra Leone’ye geçmiş ve daha sonra ek zoonotik kaynaklara dair hiçbir kanıt olmadan insandan insana sürekli geçiş gösteren bir hastalık haline gelmiştir (Gire vd. 2014). Hem önceki salgınlarda hem de Ebola salgınında, pandeminin özellikle şoklara karşı düşük dirençli ülkelerde okul kapatmaları, düşük öğrenme sonuçları, yüksek okul terk oranları gibi eğitimde yıkıcı etkileri olduğu söylenebilir (Balcı, 2020).

Hemen her yıl, dünyanın çeşitli bölgelerinde, salgın hastalıklar listesine yeni bir isim eklenmiş ve kitleler yeniden alarma geçmiştir (Sarı ve Khorshid, 2008). 2019 yılında yaşanan en son salgın hastalık ise koronavirüs salgını olmuştur. 2019 yılında Çin’in Hubei Eyaleti Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve 11 Şubat tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından Covid-19 olarak adlandırılan salgın kısa bir sürede diğer ülkeleri de etkilemiş, hala da etkileri devam eden bir salgın olarak tarihteki yerini almıştır. Birçok ülkede Covid-19 adlı salgınla mücadele adına eğitim alanında yüz yüze eğitime ara verme, uzaktan eğitime geçme gibi çeşitli politikalar ve uygulamalar yoluna gidilmiştir.

Aniden ortaya çıkan korona salgının tüm dünyayı kısa bir zamanda etkisi altına alması ve dünyanın bu virüsten etkilenmesi tarihte yaşanan diğer salgınlardan farklılık göstermektedir. Tüm dünya bu salgın için seferber olmuş ve birtakım ortak tedbirler alarak salgından kurtulma yoluna gitmiştir. Covid-19 salgınında karantina uygulamalarının yapılması, okulların tatil edilmesi, seyahat yasağı getirilmesi, dışarı çıkma yasaklarının uygulanması gibi salgınla mücadelede uygulanan yöntemlerin, geçmişteki salgınlarda alınan önlemlerle benzerliği olmasına rağmen, Covid-19 salgınının kısa bir zamanda tüm dünyayı etkileyerek küresel bir salgın haline gelmesi diğer salgınlardan farklılık göstermektedir.

2.2.2. Covid-19 Salgın Süreci

Dünyada ilk kez Aralık ayında görülen ve "2019-nCoV" olarak adlandırılan virüs, Koronavirüs ya da Corona Virüsü adıyla bilinmektedir. Koronavirüs Latince kökenli ve Latince taç veya çelenk anlamına gelen corona kelimesinden türemiş olan bir kelimedir. Koronavirüsler dünyada yaygın bulunan virüsler olup insanlarda solunum yolu hastalıklarına sebep olan virüslerdir (İnal, 2016). İnsanlarda ölümcül olabilen solunum yolu enfeksiyonlarına sebep olan koronavirüs ilk olarak 1930'larda tavuklarda tespit edilmiştir. Ayrıca koronavirüslere memelilerde ve kuşlarda rastlanmakta olup, daha öldürücü çeşitleri ise SARS, MERS VE COVID-19 olarak ön plana çıkmaktadır (Alpago ve Alpago, 2020). Koronavirüsler memelilerden veya kuşlardan insana bulaşabilmekte ve sonrasında da bu virüsler insandan insana solunum damlacıkları veya temas yoluyla taşınabilmektedir. Virüs, hasta olan kişinin hapşırması, öksürmesi hatta konuşması ile çevreye yayılan damlacıkları diğer bireyin solunum yolu ile vücuduna alması ya da elleriyle ağzına, burnuna veya gözüne bulaştırması sonucu yayılmaktadır (Çiftçi ve Çoksuer, 2020).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 11 Şubat'ta koronavirüs kaynaklı bu hastalığa Covid-19 adını vermiştir. Daha sonra ise bu hastalık küresel salgın anlamına gelen "pandemi" olarak ilan edilmiştir (BBC, 2020a). Pandemi kelimesi, Eski Yunan dilinde "tüm" anlamına gelen "pan" ve "insanlar" anlamına gelen "demos" sözcüklerinden oluşan "tüm insanları etkileyen" anlamında kullanılan bir kavramdır. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO, 2022) verilerine göre, 23 Eylül 2022 tarihi itibarıyla tüm dünyada 216 ülkede veya bölgede, toplam 611.421.786 kişide tespit edilen salgın, 6.512.438 kişinin ölümüne neden olmuştur. WHO'ya göre yeni virüsün "kuluçka dönemi" yaklaşık 14 gün olmakla beraber Çinli bilim insanları, bazı kişilerin belirtiler görülmeden de enfeksiyonu yaydıklarını belirtmişlerdir (BBC, 2020). Ülkemizde ise koronavirüs ilk kez 11 Mart 2020'de görülmeye başlanmıştır. Sağlık Bakanlığı 2021 verilerine göre, 3 Temmuz 2021 tarihi itibarıyla Türkiye'de 5.440.368 kişide tespit edilen virüs, 49.874 kişinin ölümüne neden olmuştur (Sağlık Bakanlığı, 2022). Covid-19 salgın sürecinin tüm dünyada yaratmış olduğu kriz durumunun sağlık başta olmak üzere ekonomi, psikoloji, sosyal yaşam ve eğitim üzerine olan derin etkileri, yansımaları devam etmekte ve salgının ne zaman sona ereceğine ilişkin kesin bir veri bulunmamaktadır. Öte yandan virüse karşı ilaç

alışmalarında olumlu gelişmeler yaşanmış ve hastalar geliştirilen ilaçlarla daha hızlı iyileşme sürecine girmiştir.

2.2.3. Türkiye’de Covid-19 Salgın Sürecinin Eğitime Yansımaları

Türkiye geçmişinde yöresel olarak çeşitli terör olayları, depremler, seller yaşamış ve bunların olumsuz etkilerini eğitim alanında yakından hissetmiştir. 23 Ekim ve 9 Kasım 2011 tarihlerinde Van’da iki yıkıcı deprem meydana gelmiş, Van ve Erciş’te yaşanan bu depremler onlarca öğretmen ölmesine, birçok okulun hasar görmesine ve yıkılmasına neden olmuştur (Tanhan ve Kardaş, 2014). Şırnak ilimizde terör olayları yüzünden çıkan çatışmalar sebebiyle eğitim-öğretim yapılamaz hale gelmiş, okullar kapanmış, bütün okul idarecileri, öğretmenler ve okul çalışanları ücretli izne çıkarılmış, öğrenciler yakın bölge okullarına geçici süreliğine taşınmıştır (Arslan, 2018). Türkiye, tarihinde yaşanan bu yöresel sıkıntılar eğitim sürecini kısa bir süreliğine sekteye uğratmış olsa da ilk defa Covid-19 salgını gibi zorlu bir süreçle karşılaşmış ve bu sürecin eğitime yansımaları yıkıcı olmuştur. Tarihsel süreçte yaşanan farklı boyuttaki olayların hiç biri Covid-19 salgın sürecinin yıkıcı etkileri kadar geniş kapsamlı bir etki göstermemiştir (Yirci ve Özdemir, 2021). Bu yıkıcı etkilerin eğitim paydaşları tarafından daha az hissedilebilmesi adına yetkililer birtakım önlemler alma yoluna gitmiştir. Öncelikli olarak virüsün ülkemizde hızla yayılmasıyla beraber YÖK 16 Mart 2020 tarihinde üniversitelerin üç hafta süreyle tatil edilmesine karar vermiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ise ilk, orta ve lise okullarında 16 Mart 2020 tarihinden itibaren bir hafta ara verilmesine karar vermiştir. Bir hafta aranın ardından salgının etkilerinin artmasıyla beraber bahar dönemi boyunca örgün eğitim yerine uzaktan eğitimle devam edilmiştir. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, 23 Mart Pazartesi gününden başlamak üzere Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden öğrencilerin evlerinden uzaktan eğitimle eğitim öğretim sürecine devam edeceklerini belirtmiştir (MEB, 2020). Ülkemizde özellikle de eğitimin aksadığı veya yetersiz kaldığı durumlarda MEB uzaktan eğitim sisteminde EBA ve diğer dijital platformları aktif olarak kullanmıştır (Kahraman, 2020). EBA, MEB tarafından daha önceki süreçlerde de aktif olarak kullanılan bir eğitim portalı olmasına rağmen Covid-19 salgın döneminde daha çok kullanılmaya başlanmış ve neredeyse uzaktan eğitimin vazgeçilmez bir ögesi olmuştur. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı, TRT ile işbirliğine giderek salgın süresince öğrencilere televizyondan uzaktan eğitim hizmetini de sunmuştur (Özer, 2020). Derslerle ilgili

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan videolar TRT aracılığıyla televizyon üzerinden öğrencilere ulaştırılmıştır. Bu sayede evinde interneti veya bilgisayarı olmayan öğrencilere de eğitimden yararlanma olanağı verilmiştir.

Türkiye’de yüz yüze eğitime bir dönem ara verildikten sonra birinci aşamada 31 Ağustos 2020 tarihi ile 18 Eylül 2020 tarihleri arasında öğrenciler için uzaktan telafi eğitimleri verilmiştir. Verilen eğitimlerle 2019-2020 eğitim-öğretim yılında işlenemeyen ve öğrencilerin bir üst sınıf için hazırbulunuşluk düzeylerini etkileyebileceği düşünülen konuların işlenmesine ve öğrencilerin öğrenme eksiklerinin giderilmesine çalışılmıştır. Ülkemizde ikinci aşamada 21 Eylül 2020’de okulöncesi eğitim kurumları ve 1.sınıflar için seyreltilmiş ve aşamalı eğitim anlamına gelen hibrit eğitim modeli uygulanarak yüz yüze eğitime geçilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumları ve ilkokul 1. sınıf öğrenciler için haftada iki gün yüz yüze eğitim yapılacağı, diğer sınıflarda ise uzaktan eğitim sürecinin devam edeceği belirtilmiştir. Sosyal mesafe kurallarına uyma, maske kullanımı, hijyene dikkat etmek şartıyla ve sınıf mevcutlarının seyreltilmiş olması kaydıyla yüz yüze eğitime başlanmış, bunun yanında uzaktan eğitim süreçleri de devam etmiştir. Ayrıca yüz yüze eğitime başlama konusunda velilerin beyanları da dikkate alınmış, çocuğunu okula göndermek istemeyen velilerden veli bilgilendirme, izin ve taahhütname dilekçesi alınarak bu öğrenciler devamsız sayılmamışlardır. Bu şekilde okula gitmeyen çocuklar için EBA ve TRT EBA TV üzerinden eğitimler devam etmiştir. Sonraki süreçte alınan tedbirler doğrultusunda vaka ve ölüm sayılarının azalması ile üçüncü aşamada 12 Ekim 2020 Pazartesi gününden itibaren okul öncesi eğitim kurumlarının tamamında haftada 5 gün ve günde 6 saat etkinlik saati olacak şekilde yüz yüze eğitim yapılmıştır. İlkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıflar ile ortaokul ve imam hatip ortaokullarının 8. sınıflarında haftada ikişer gün yüz yüze eğitime geçilmiştir. Köy ve benzeri seyrek nüfuslu yerleşim yerlerindeki ilkokullar, ortaokullar ile imam hatip ortaokullarının bütün sınıf seviyelerinde il hıfzıssıhha kurullarının il/ilçe millî eğitim müdürlükleriyle iş birliği içinde alacağı kararlar doğrultusunda derslerin tamamının yüz yüze eğitim yoluyla yapılması kararlaştırılmıştır (MEB, 2020a). Yüz yüze eğitim uygulamasına geçiş yapan okullarda, çocuklar için en az bir metre mesafe kuralına uyma, ateş ölçümü uygulama, temizliğe ve hijyene önem verme, maske ve dezenfektan kullanımı gibi gerekli tedbirler alınmıştır. 13 Kasım 2020 tarihinde ise eğitim-öğretime bir haftalık ara tatili verilmiştir.

Dördüncü aşamada vaka sayılarının artış göstermesiyle 20 Kasım 2020 tarihinden 4 Ocak 2021 tarihine kadar resmi, özel, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında eğitime uzaktan eğitim yoluyla devam edilmesi kararlaştırılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumları ile özel eğitim sınıflarında ise yüz yüze eğitim devam etmiştir (MEB, 2020b). Bu süreçte çocuklara herhangi bir sınav uygulanmamış ve öğrencilere 500 bin tablet dağıtımının yapılmasına karar verilmiştir. Vaka ve ölüm oranlarındaki artış sebebiyle Bakanlık tarafından 15 Nisan 2021 tarihinde tekrar merkezi ve köy okulları olarak 8. ve 12. sınıflarla okul öncesi eğitim kurumları hariç bütün kademelerde uzaktan eğitime geçildiği duyurulmuştur (MEB, 2021a). 15 Nisandan 29 Nisan tarihine kadar alınan kararlar doğrultusunda süreç devam etmiştir. Sonraki süreçte ise resmi ve özel, örgün ve yaygın tüm eğitim kurumlarında 17 Mayıs 2021 tarihine kadar yüz yüze eğitime ara verilmiş ve bu kurumlarda uzaktan eğitime geçilmiştir. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında 3 Mayıs 2021 tarihinde yapılması planlanan sınavlar da 17 Mayıs 2021 tarihine ertelenmiştir. MEB yaptığı basın açıklamasında 17 Mayıs 2021 tarihinden itibaren kademeli normalleşme kapsamında okul öncesi eğitim kurumları, özel eğitim okul ve sınıfları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile 8 ve 12'nci sınıfların destekleme ve yetiştirme kurslarında yüz yüze eğitime geçileceğini bildirmiştir. Diğer kademelerdeki kurumlarda ise 1 Haziran 2021 tarihine kadar uzaktan eğitim devam etmiştir (MEB, 2021c). Okullar 2 Temmuz 2021 tarihine kadar devam etmiştir.

2.3. Eğitimde Teknoloji ve Yeni Düzen

21. yüzyıl çağı teknoloji çağı olduğundan günlük hayatta teknolojinin kullanımı artmış ve teknoloji farklı alanlarda önemini hissettirir olmuştur. İş yerlerinde, gündelik hayatımızda, okullarda artık neredeyse hayatımızın her alanında teknolojinin önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle de eğitim kurumlarında teknoloji eğitime entegre edilmeye çalışılarak eğitimden daha verimli ve çağa uygun dönütler alınmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda ülkelerde çeşitli projeler hazırlanmış ve uygulanmıştır. Türkiye’de ise FATİH (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi ile EBA (Eğitim Bilişim Ağı) ve ÖBA (Öğretmen Bilişim Ağı) gibi çeşitli projeler yapılmış ve bunlarla ilgili çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Eğitim öğretim hayatında FATİH Projesi, fırsat eşitliğini sağlamak, okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilişim teknolojileri

araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için MEB tarafından başlatılan ve yürütülen bir proje olmuştur (MEB, 2020c).

EBA MEB tarafından geliştirilen dijital bir eğitim portalıdır ve 2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren hizmet vermektedir. Bu portalda müfredata dayalı videolar, dokümanlar, e-kitaplar, testler, etkinlikler gibi çeşitli öğrenme materyalleri okul öncesi eğitimden lise düzeyine kadar eğitim paydaşlarına sunulmaktadır (Özer, 2020). EBA portalı aracılığıyla çocuklara evlerinden derslere erişebilme ve katılabilme şansı verilmektedir. ÖBA uygulamasıyla ise öğretmenler online eğitimlere ulaşabilmekte, gerekli hizmet içi eğitimler için oradan faydalanabilmektedirler. EBA, ÖBA gibi bu tarz uygulamalar eğitim-öğretim sürecinde öğretmenler tarafından bilinip kullanılmasına rağmen bu uygulamaların asıl önemi Covid-19 salgın sürecinde ortaya çıkmıştır. Covid-19 salgını gibi kriz durumlarında teknolojik gelişmeler (EBA, ÖBA...) eğitimle bütünleştirilerek, öğretmenlerin ve öğrencilerin EBA kullanımıyla, MEB tarafından hazırlanan ders içeriklerinin TRT Canlı yayınları ile televizyondan sunumlarının yapılmasıyla beraber eğitim- öğretimin devamı sağlanmaya çalışılmıştır. Bunun yanı sıra MEB bu uygulamalardan öğrencilerin ve öğretmenlerin daha fazla yararlanabilmesi adına gerekli iyileştirme çalışmalarını yapmıştır. Aniden ortaya çıkan Covid-19 salgın sürecine hazırlıksız yakalanan eğitim kurumları, öğretim süreçlerinin en hızlı şekilde devamlılığını sağlayabilmek için yoğun bir çaba sarf etmişlerdir (Yılmaz, 2020). Örneğin MEB tarafından öğrencilerin daha kolay ve hızlı erişimlerinin sağlanabilmesi adına EBA altyapısı güçlendirilmiş ve öğrencilerin EBA portalına ücretsiz bir şekilde erişimlerinin sağlanabilmesi için GSM operatörleriyle işbirliğine gidilerek gerekli adımlar atılmıştır.

Covid-19 salgın sürecinde MEB tarafından atılan adımlar, alınan kararlar, uygulamaya konulan politikalar eğitim öğretim sürecinin tamamen durmasını engellemiştir. Fakat internet alt yapısının tam olarak oluşturulamaması, fırsat eşitliğinin tam olarak sağlanamaması, çoğu ailenin sosyoekonomik açıdan dezavantajlı olması gibi sebeplerden uzaktan eğitim sürecinde birtakım olumsuzluklar yaşanmış ve süreçte istenilen verime yüzde yüz ulaşamadığı görülmüştür.

2.4. Covid-19 Salgını Sürecinde İlkokul Öğretmenleri

Tüm dünyanın hazırlıksız yakalandığı Covid-19 salgın sürecinden etkilenen en çok alanlardan birisi de eğitim alanı olmuştur (Akkaş Baysal ve Ocak, 2020). Covid-19 salgın sürecinde Türkiye gibi ülkelerin çoğu salgının daha fazla yayılmasını önlemek amacıyla okulları uzun bir süre eğitime kapatmıştır. Süreçte OECD ve Avrupa Birliği ülkeleri içinde eğitim kurumlarını en fazla süre ile kapalı tutan ülkelerden biri Türkiye olmuştur (Yirci ve Özdemir, 2021). Bu kapanmalarla birlikte COVID-19 salgını tüm insanların hayatını etkilediği gibi öğrencilerin ve öğretmenlerin de hayatlarını etkilemiştir (UNESCO, 2021). Süreçte dünya genelinde 1,5 milyardan fazla öğrenci ve genç, 63 milyon öğretmen COVID-19 salgını nedeniyle okul ve üniversite kapanışlarından etkilenmiştir (Duban ve Şen, 2020; EBR, 2020; UNESCO, 2020b). Covid-19 salgın sürecinde salgının etkilerinden kurtulabilmek adına ülkeler çeşitli önlemler almışlar ve politikalar uygulamışlardır. Süreçte her kesimden insanın olduğu gibi öğretmenler, öğrenciler, veliler seyahat kısıtlamalarının getirilmesi, dışarı çıkma yasaklarının, sosyal mesafe kurallarının uygulanması gibi durumlarla karşı karşıya kalmışlardır. Uygulanan bu gibi önlemler, atılan adımlar öğrencilerin, öğretmenlerin, eğitim öğretimin her ögesinin derinden etkilenmesine neden olmuştur (Kuzu, 2020). Öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin böyle bir salgında neyle karşılaşacaklarını, ne yapacaklarını bilememeleri, sürece hazırlıksız yakalanmaları gibi durumlar neticesinde zorlu bir süreçten geçtikleri söylenebilir. Özellikle de Covid-19 salgın döneminde uygulanan uzaktan eğitim sürecinin hem sınıf öğretmenlerini hem de ilkokul öğrencilerini önemli ölçüde etkilemiştir (Batmaz, Cevahir Batmaz ve Kılınç, 2021).

Covid-19 salgın sürecine yabancı olan öğretmenler bir yandan sağlıklarını korumak adına salgınla mücadele ederken diğer yandan da mesleki hayatlarını devam ettirmeye çalışmışlardır. Bunun yanında öğretmenlerin kendi çocuklarına yeterli zaman ayıramaması, çocuklarının ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamaması ve iş hayatı ile evdeki sorumlulukları aynı zaman dilimini paylaşmaya başlaması, iş yüklerinin artması öğretmenleri daha da zora sokmuştur. Öğretmenlerin süreçte teknolojik pedagojik alan yönünden kendilerini yetersiz hissetme, gerekli teknik araç gerece sahip olamama, çeşitli alt yapı sıkıntıları yaşanması gibi durumlarla karşılaştıkları da görülmektedir. Süreçte eğitim ve öğretimin merkezinde olan öğretmenlerin dijital çağa ayak uydurması, salgın döneminde görev ve

sorumluluklarını yerine getirmesi beklenmektedir (Urhanoglu, Bayirli ve Aslan, 2021). Öğretmenler uygulanan uzaktan eğitim sürecinin önemli bir ögesi olmuşlardır. Öğretmenlerin bazıları uygulamalara yabancı olduklarından uzaktan eğitim sürecine adapte olmada çeşitli sıkıntılar yaşamışlardır. Birden bire online eğitime geçilmesine öğretmenler hazırlıksız yakalanmışlardır (Korkmaz ve Toraman, 2020). Birçok ülkede insanlar Covid-19 salgınından dolayı, yüz yüze eğitime ara verilmesi ile faaliyete geçen uzaktan eğitim platformlarına uyum sağlamakta zorlanmıştır (Şenel Çoruhlu ve Uzun, 2021). Özellikle de salgın döneminde yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilmesi, öğretmenlerin salgın dönemi boyunca değişen şartlara kısa sürede ayak uydurmak zorunda kalmaları gibi durumlara sebebiyet vermiştir. Yüze yüze eğitime alışık olan, teknolojik donanımı ve alt yapısı istenilen düzeyde olmayan öğretmenler başta olmak üzere öğretmenlerin çoğu sürece hazırlıksız yakalanmış ve bu da uzaktan eğitim sürecini olumsuz yönde etkilemiştir (Yılmaz, Güner, Mutlu, Doğanay ve Yılmaz, 2020). Tüm bu süreç boyunca öğretmenler farklı bir deneyim yaşamışlardır. Bu çalışmada öğretmenlerin Covid-19 sürecindeki mesleki deneyimleri, süreci yönetme durumları ve sürece bakış açıları ele alınmıştır.

2.5. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde Covid-19 salgın sürecinde sınıf öğretmenleriyle ve farklı branşlarla yapılmış ilgili ulusal ve uluslararası alanyazındaki araştırmalara yer verilmiştir.

Bergdahl ve Nouri (2020) “İsveç’te Covid-19 ve Krizin Tetiklediği Uzaktan Eğitim” adlı çalışmayı yürütmüşlerdir. Araştırma sonuçları, okul hazırlığının temel olarak teknik yönlerle ilgili olduğunu ve öğretmenlerin bu süreçte ihtiyaç duyulan pedagojik stratejilerden yoksun olduklarını göstermektedir. Araştırmada öğretmenler uygulamalarını kısıtlayan birçok teknolojik sorun olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçları, pek çok öğretmenin, dijital araçları kullanma deneyiminden mahrum olduğunu ve yine pek çok öğretmenin uzaktan eğitimin benzersiz koşullar ve gereksinimlerle bazen de sıradan sınıf öğretiminden çok farklı olan yeni bir öğretme ve öğrenme ortamı sunduğunun farkına vardıklarını göstermektedir.

Candan ve Usta (2020) “Pandemi Sürecinde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Uygulamalarına Yönelik Bakış Açılarının İncelenmesi” adlı çalışmalarında pandemi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik bakış açılarını

incelemeyi, karşılaşılan problemleri belirleyerek öneriler getirmeyi hedeflemişlerdir. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin pandemi sürecinden fazlaca etkilendikleri, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun online derslerden istedikleri verimi alamadıkları, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun teknolojik araç-gereçlerinin yetersiz olduğu görüşleri ortaya çıkmıştır.

Fidan (2020) “ Covid-19 Belirsizliğinde Eğitim: İlkokulda Zorunlu Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin zorunlu uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada öğretmenler tarafından en sık dile getirilen olumlu görüş; akademik olarak çocukların derslerden geri kalmaması ve sosyal çevreden kopulmaması olmuştur. Diğer olumlu görüşler ise, rahatlık, zaman, teknoloji, psikolojik, motivasyon, empati, sorumluluk, inovasyon ve veliler olarak öne çıkmıştır. Erişim veya alt yapı sorunu öğretmenler tarafından en sık dile getirilen olumsuzluktur. Motivasyon, teknoloji bağımlılığı, hazırbulunuşluk, bakış açısı, sınıf yönetimi, hareketsizlik, veliler ve rahatlık ise diğer olumsuz görüşlerdir. Burada özellikle rahatlık, teknoloji, motivasyon ve veliler kodları olumlu ve olumsuz her iki görüşte de yer almıştır.

Schneider vd. (2020) “COVID-19 Zamanlarında Öğretim: Almanya'daki İlk ve Ortaokullarda Uzaktan Öğretimin Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarını yürütmüşlerdir. Araştırma sonuçları özellikle öğrencilerin ve öğretmenlerin iletişim halinde kalmalarının gerekliliğini ve önemini vurgulamaktadır. Benzer şekilde ilkokulda da öğretmenler ve ebeveynler arasındaki düzenli iletişim önem arz etmektedir. Araştırma sonucunda başarılı bir uzaktan öğretim süreci için okul, öğretmen ve öğrencilere yeterli teknik donanımın sağlanmasının, öğretmen ve öğrencilerin teknik cihazları ve dijital medyayı kullanma yetkinliğine sahip olmalarının, öğrencilerin uzaktan eğitime katılma motivasyonlarının olmasının ön koşul olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin dijital cihazları kullanarak daha iyi iletişim kurmalarını sağlamak için çaba gösterilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmış; örneğin, teknik cihazlar ve dijital medya kullanımı konusunda öğretmenleri ve öğrencileri eğitmekle birlikte dijital altyapıyı genişletmek önerilerinde de bulunulmuştur.

Arslan ve Görgülü Arı (2021) “Covid-19 Pandemisinde Gerçekleştirilen Çevrimiçi Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmada, fen bilimleri

öğretmenlerinin, salgın sürecinde verilen çevrim içi eğitime ilişkin görüşlerinin belirlemeyi amaçlamıştır. Ulaşılan bulgulara göre bu süreçte öğrencilerin derse katılımının oldukça az olduğu, öğrencilerin uzaktan eğitimi pek önemsemedikleri, iletişimsel anlamda aksaklıklar yaşandığı, internet erişiminin sağlanamadığı gibi sorunlarla karşı karşıya kalındığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerden bu sürecin iyileştirilmesi açısından önerileri de alınmıştır. Çalışma sonucunda öğretmen görüşleri göz önüne alındığında, velilerin bilinçlendirilmesi, öğretmen-veli iş birliğinin oluşturulması, öğrencilere sınırsız internet erişimi verilmesi, derse katılım sağlayan öğrencilerin devamsızlık kontrolünün yapılması, dönem sonu notlandırılma yapılması gibi öneriler ön plana çıkmıştır.

Avcı ve Akdeniz (2021) “Koronavirüs (Covid-19) Salgını ve Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Konusunda Öğretmenlerin Değerlendirmeleri” adlı çalışmaları ile farklı branşlardaki öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirdikleri çevrim içi eğitimler ile ilgili düşüncelerin betimlenmesini ve sürecin değerlendirilmesini amaçlamışlardır. Temel nitel araştırma deseninin benimsendiği analiz sonucunda uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yoğun olarak teknolojik alt yapı ve internet konusunda sorunlar yaşadıkları ve eğitimde fırsat eşitsizliğinin ortaya çıktığı saptanmıştır.

Balaman ve Hanbay Tiryaki (2021) “Corona Virüs (Covid-19) Nedeniyle Mecburi Yürütülen Uzaktan Eğitim Hakkında Öğretmen Görüşleri” çalışması ile COVID-19 sürecinde mecburi olarak yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşlerini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda; Bakanlıkça sunulan imkânların yeterli görülmesi, eğitim sistemimizin bu sürece hazırlıklı olduğunun düşünülmesi, yerli ve güvenli canlı ders yazılımı ihtiyacının olduğu, öğretmenlerin uzaktan eğitimi yüz yüze eğitim kadar etkili görmedikleri gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ayrıca uzaktan eğitimde ölçme – değerlendirme problemi, öğrencilerin teknik altyapı ve imkânlar açısından eşit şartlarda olmaması, hizmet içi eğitim ihtiyacı, öğrencilerin derse devam durumları da önemli sonuçlar arasındadır.

Barlovits vd. (2021) “Teaching from a Distance Math Lessons during COVID-19 in Germany and Spain” adlı çalışmayı yürütmüşlerdir. Araştırmada ilk olarak uzaktan eğitim kullanılarak matematik derslerinin nasıl yürütüldüğünü anlatmak amaçlanmıştır. İkinci olarak, bu süreç boyunca karşılaşılan sorunlar incelenmiştir. Son olarak da öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde matematik

öğretim deneyimlerine odaklanılmıştır. Araştırmada hem Alman hem de İspanyol öğretmenler yer almıştır. Karma yöntem yaklaşımının bir sonucu olarak, ülkeler arasında farklılıklar gözlemlenmiştir. Örneğin Alman öğretmenler eş zamansız olarak daha fazla ders yürüttüklerini ifade etmişler, buna karşılık İspanyol öğretmenler eşzamanlı öğretimi daha sık kullandıklarını, ancak yine de aynı ortamda bulunamama durumunu bir zorluk olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Ergüç Şahan ve Parlar (2021) “Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Yolları” adlı çalışmalarında pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı problemlere ilişkin öğretmen görüşlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Nitel araştırma modellerinden betimleyici fenomenolojik desen kullanılarak hazırlanan araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri “Hibrit Model Eğitim” uygulamalarının öğrenci ve öğretmenler için verimsiz oluşunu ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin dikkat çektiği bir diğer nokta ise EBA platformundaki içerik havuzunun genişletilmesine yönelik olmuştur. “Hibrit modelin eğitim sistemimize adaptasyonunda öğrencilerin devam durumlarının isteğe bağlı yönetilmemesi” araştırmanın önerisi olarak ifade edilmiştir.

Jain, Lall ve Singh (2021) “Teachers’ Voices on Impact of COVID-19 on School Education: Are Ed-Tech Companies Really the Panacea?” adlı çalışmayı yapmışlardır. Araştırmada, öğretmenlerin yaşadıkları dijital yetersizlikler ile birlikte süreçten etkilenen öğretmenlerin görüşleri, erişim, kullanım ve pedagojik beceri yetersizliği incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bilgiler çevrimiçi eğitime geçişle birlikte devlet ve özel okullar arasındaki eşitsizliklerin keskinleştiğini göstermektedir. Toplumun ekonomik olarak zayıf kesimlerinden öğrencilere ulaşmanın daha da zorlaştığı ve öğretmenlerin, pandemiden oldukça etkilenen bu öğrencileri nasıl destekleyeceklerini bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Elde edilen veriler öğretmenlerin çevrimiçi pedagojiler konusunda da eğitilmemiş olduklarını göstermiştir. Araştırma devlet okulundaki öğretmenlerin özel okullardaki meslektaşlarına kıyasla dijital olarak yetersiz olduklarını göstermiştir. Yine pek çok öğretmen çeşitli uygulamaları kullanarak canlı dersler yapmak ve bunlara göre ders planları hazırlamak zorunda kalmalarına rağmen, pek çoğunun süreci kolaylaştırabilecek eğitimler almadıklarını ve bu kadar kısa sürede teknolojiyi kullanma konusunda profesyonel olmalarının mümkün olmadığını belirtmişlerdir.

Kazu, Bahçeci ve Özercan İlhan (2021) “Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarını Değerlendirmeleri” adlı çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamaları ve yüz yüze eğitimle ilgili görüşlerinin değerlendirilmesini amaçlamışlardır. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılarak yapılan çalışmada veriler, görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin teknolojiyi kullanma tecrübeleriyle bağlantılı olarak süreci daha verimli geçirdikleri ancak teknolojiyi kullanma tecrübesi az olan öğretmenlerin süreçte sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir.

Kultas ve Çalışkan (2021) “Covid-19 Pandemisi Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Yaşadıkları Sorunlar” adlı çalışmalarında Covid-19 pandemisi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yaşadıkları sorunları ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda uzaktan eğitim sürecinde derslere öğrenci katılımının yetersiz olduğu, istenilen düzeyde verimin alınamadığı, öğretmen ve öğrencilerin fiziksel ve teknolojik olarak bazı ihtiyaçlarının olduğu, pandemi sonrası uzaktan eğitimden yararlanma konusunda ise istekli oldukları ortaya çıkmıştır.

Saygı (2021) “Covid-19 Pandemi Uzaktan Eğitim Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar” adlı çalışmada tüm dünyayı etkisi altına alan ve henüz tedavisi bulunamamış covid-19 virüsünün sebep olduğu pandemi nedeniyle uzaktan eğitim faaliyetlerinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi ve bunlara çözüm önerileri sunmayı amaçlamıştır. Sınıf öğretmenleriyle yürütülen araştırma sonunda görev yapılan ilkokulların teknolojik açıdan yetersiz olduğu, öğrencilerin uzaktan eğitime devamlarının yeterli olmadığı, meslektaş iletişiminin gene itibarıyla iyi olduğu, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarında zorlandıkları bulguları çerçevesinde veriler analiz edilerek araştırmanın sonuç ve öneriler kısmında tavsiyelerde bulunulmuştur.

Sertkaya Dinler ve Dünder (2021) “Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadığı Problemler” adlı çalışmada pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları problemleri ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmada 40 sınıf öğretmeni ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak bulgulara dönüştürülmüştür. Katılımcılar, Covid-19 pandemi sürecinde kullanılan uzaktan eğitim modeli sayesinde mesleki gelişim sağladıklarını ifade etmişlerdir. Derslerde

kullandıkları bilgisayar, bilgisayar programı, bilgisayar yazılımı ve internet gibi birçok donanım ve materyali iyi bir seviyede kullanmayı öğrenmişlerdir. Öğretmenler, uzaktan eğitim sürecinde materyal, teknolojik ürün ve altyapı gibi konularda yaşadıkları problemlerin öğrencilerin dikkat ve motivasyonu üzerinde olumsuz yönde etki ettiği ve derse olan ilgi ve katılımı azalttığını ifade etmişlerdir.

Şenel, Çoruhlu ve Uzun (2021) “Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaştıkları Problemlerin Tespit Edilmesi” adlı çalışmalarında uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesini amaçlamışlardır. İnternet erişimi/alt yapı sıkıntısı, teknolojik donanım eksikliği, dikkat eksikliği, öğrencilerin ev ortamlarının derse uygun olmaması, ödev kontrolünde dönüt ve düzeltme yapılmaması öğretmenlerin sıklıkla karşılaştığı problemler olarak öne çıkmıştır. Uygulamaya dönük olan matematik, fen bilimleri gibi derslerde etkinlik oluşturmada zorlanması, aile müdahalesinin fazla olması, öğrencilerin derslerde aynı anda ve söz hakkı almadan konuşması sebebiyle oluşan dikkat dağınıklığı sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı problemler arasında yer almaktadır.

Uluçınar Sağır ve Dal (2021) “Pandemi Sürecinde EBA Platformuna Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin ve Öğrencilerinin Görüşleri” adlı çalışmalarında EBA uygulamalarını sınıf öğretmenlerinin ve ilkokul öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Araştırmada öğretmenlerin EBA'daki ders süresini yeterli buldukları, içeriklerin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşündükleri fakat öğretim sürecinde EBA'nın tek başına yeterli olmadığı ve öğrencilerine ulaşmakta güçlük çektikleri ortaya çıkmıştır. Öğrenci görüşleri, EBA'ya en çok telefondan erişim sağladıkları, EBA dışında ek kaynak kullandıkları, verilen ödevlerde zorlandıkları ve fiziksel etkinlikler bakımından EBA'yı yetersiz gördükleri yönündedir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak EBA'nın iyileştirilmesi önerisinde bulunulmuştur.

Urhanoglu, Bayırlı ve Aslan (2021) “Sınıf Öğretmenlerinin Covid-19 Pandemi Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimleri” adlı çalışmalarında pandemi sürecinde zorunlu yapılan uzaktan eğitime dair sınıf öğretmenlerinin deneyimlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma temel nitel araştırma deseniyle yürütülmüştür. Araştırma sonuçları sınıf öğretmenlerinin ilkokul için EBA içeriklerini ve ders saatlerini yetersiz bulduğunu göstermiştir. Sınıf

öğretmenleri bilgiye erişim kolaylığı sağlamasını uzaktan eğitimin en önemli avantajı olarak görürken; fırsat eşitsizliklerini, kontrol ve takip zorluğunu, sağlıklı iletişim kuramamayı ve dikkat dağınıklığını ise en önemli dezavantajları olarak ifade etmiştir.

Adak ve Koç (2022) “COVID-19 Pandemi Döneminde Uygulanan Uzaktan Eğitim Sürecinde Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Deneyimlerinin İncelenmesi” adlı çalışmalarında COVID-19 pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin deneyimlerini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda, katılımcıların büyük çoğunluğunun okullarda uzaktan eğitim hakkında seminerler verdikleri ve meslektaşlarının kullanabilecekleri Web 2.0 araçları hakkında kılavuzlar hazırladıkları ortaya çıkmıştır. Katılımcıların yoğun bir şekilde meslektaşları, veliler ve öğrenciler ile iletişim halinde oldukları görülmüştür. Bununla birlikte, pandemi sürecinde yaşanan sıkıntılar olarak, internet altyapısının yetersizliği, öğrencilerin maddi yetersizliklerden dolayı uzaktan eğitime uygun ortama ve teknolojik araçlara sahip olmamaları öne çıkmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, veri toplama süreci ve toplanan verilerin analizi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma modellerinden durum çalışması kullanılmıştır. Nitel araştırma “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ele alındığı bir araştırma” olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:39). Nitel araştırma modellerinden durum çalışması, araştırmacıya bir olaya müdahale etmeden derinlemesine inceleme, anlama ve birey, katılımcı ya da toplum üzerindeki etkisi ya da ilişkisi hakkında çıkarımlarda bulunma fırsatı sunmaktadır (Demir ve Kale, 2020). Yani bir duruma ilişkin etkenler(ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu araştırma Covid-19 salgını sürecinde bulunan öğretmenlerin mesleki deneyimlerini, sürece bakış açılarını ve süreci yönetme durumlarını ortaya çıkarmak amaçlandığından ve ilkokul öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecindeki yaşantılarına odaklandığından durum çalışması kapsamında ele alınmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Hatay ilinde 30 görev yapmakta olan ilkokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminde olabildiğince farklı özellikteki katılımcılar araştırmaya dâhil edilir ve böylece veri

zenginliği sağlanmış olur (Yıldırım ve şimşek, 2021). Bu bağlamda maksimum çeşitlilik rneklemme tekniğinin kullanımının nedeni farklı yerleşim merkezlerinde ve koşullarda çalışan, araştırmada farklı özellikteki katılımcılara ulaşıp veri zenginliğinin sağlanmaya çalışılmasıdır. Ayrıca araştırmada maksimum çeşitlilik rneklemme yoluyla öğretmenlerin mesleki kıdem, yaş, cinsiyet, medeni durum, çalışılan okul türü gibi çeşitli durumlar dikkate alınarak çeşitlilik elde edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1.
Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik zellikleri

		Frekans (n)
Cinsiyet	Kadın	18
	Erkek	12
Kıdem	1-5 yıl	12
	6-10 yıl	9
	11-15 yıl	6
	16 yıl ve zeri	3
Görev yapılan yer	Kırsal mahalle	17
	şehir merkez mahalle	13
Medeni hal	Evli	18
	Bekar	12

Katılımcıların demografik özelliklerine yönelik Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin 18’i kadın, 12 ‘si ise erkek olmak üzere toplam 30 ilkokul ğretmeni yer almaktadır. Kadın katılımcıların 10’u evli 8’i bekrdır. Erkek katılımcıların ise 8’i evli 4’ bekrdır. Katılımcıların görev yaptıkları yerler kırsal mahalle ve şehir merkez mahalledir. Katılımcıların mesleki kıdemleri 1 yıldan 19 yıla kadar farklılık göstermektedir.

3.3. Geçerlik ve Güvenirlik alışmaları

Nitel araştırmalarda güvenirlik ve geçerlik tanımlamaları nicel araştırmalardan farklı olarak yapılmaktadır. Nitel araştırmalarda geçerlik çalışmaları, i geçerlik ve dış geçerlik olarak incelenmektedir. İ geerlikle araştırmacıdan veri toplama süreçlerinde, verilerin analizi ve yorumlanmasında tutarlı olması ve bu tutarlığı nasıl sağladığını açıklaması beklenir (Yıldırım ve şimşek, 2021). Araştırmada bu süreçler ayrıntılı bir şekilde ele alınmış, uzman incelemesi, katılımcı

teyidi yapılarak araştırmanın iç geçerliği yani inandırıcılığı sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmalarda dış geçerlik bulguların genellenebilirliğine bağlı olmakla birlikte genellenebilirlik yerine aktarılabilirlik kavramı önerilmektedir (Arastaman, Öztürk Fidan ve Fidan, 2018). Araştırmada dış geçerliği yani aktarılabilirliği sağlamak amacıyla çalışmanın katılımcılarının, çalışma ortamının ve koşullarının ayrıntılı olarak tanımlaması yapılmıştır (Arslan, 2022). Nitel araştırmalarda güvenilirlik çalışılan ortamda meydana gelen her şeyi veri olarak kaydetmektir. Nitel araştırmalarda güvenilirlik iç güvenilirlik ve dış güvenilirlik olmak üzere iki şekilde ele alınmaktadır. Araştırmada güvenilirliği sağlamak için öğretmenlerin doğrudan görüşlerine yer verilmiş ve teyit incelemesi yapılmıştır. Ayrıca nitel araştırmalarda güvenilirliği artırmanın bir yolu araştırmanın her bir aşamasının ve izlenen yolun detaylı olarak tanımlanmasıdır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019:264). Miles ve Huberman (2015)'dan aktaran Gül Öztürk (2020), nitel araştırma yöntemlerinde elde edilen verilerin kodlanmasında, kodlayıcıların benzerlik oranı veya kodlayıcılar arası güvenilirliğin önemli bir konu olduğunu ifade etmiştir. Miles ve Huberman'a göre "Güvenirlik = Görüş Birliği Sayısı / (Toplam Görüş Birliği + Toplam Görüş Ayrılığı Sayısı)" formülü kullanılarak hesaplanmaktadır. Bu araştırmada elde edilen veriler hem araştırmacı tarafından hem de doktor öğretmen tarafından kodlanmış, elde edilen görüşler arasındaki uyum oranına bakılmış ve güvenilirlik değeri %92 bulunmuştur. Bu durum yapılan kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Nitel araştırmalarda en yaygın olarak 3 şekilde veri toplanır; görüşme (odak grup görüşmesi de dâhil), gözlem ve yazılı dokümanların incelenmesidir. Görüşme nitel araştırmalarda daha çok tercih edilen, sosyal gerçekliği ortaya çıkarmada derinlemesine araştırma yapmak için kullanılan bir veri toplama tekniğidir (Yüksel, 2020). Araştırmada verileri toplamak amacıyla katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve bunun için Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu izni (EK 1) ile Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü izni (EK 2) alınmıştır. Hatay ilinde farklı koşullarda ve okullarda görev yapan 30 ilköğretim öğretmene görüşme soruları yöneltilmiş ve veriler toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler hem sabit seçenekli cevaplama hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştiren

görüşmelerdir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019:247). Yarı yapılandırılmış görüşme formu, Covid-19 salgını sürecinde bulunan öğretmenlerin mesleki deneyimlerini, süreci yönetme durumlarını ve sürece bakış açılarını derinlemesine incelemek amacıyla oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soruların açık ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları için öncelikle literatür incelemesi yapıp araştırılmak istenen konuyla ilgili alan taraması yapılmıştır. Alan taraması yapıldıktan sonra araştırılmak istenen konuyla ilgili bir soru havuzu oluşturulmuş ve soru havuzundan araştırma konusuyla ilgili sorular seçilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları için biri doktor öğretmen bir diğeri araştırma görevlisi olmak üzere alanında uzman 2 kişiden dönüt alınmış ve uzman görüşü doğrultusunda soruların 3 tanesi çıkarılarak, sorulara son şekil verilmiştir. Görüşme sorularının içerisinde araştırmacı tarafından sorulan sonda soruları da yer almaktadır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde öğretmenlerin demografik özelliklerini içeren kişisel bilgiler kısmı, ikinci bölümde ise araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan 12 açık uçlu soru ve sonda soruları yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu EK 3'te yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış sorular genellikle her katılımcıya sistematik ve tutarlı bir sırada sorulmasının yanında görüşmecilerin bunların dışına çıkma gibi özgürlükleri de bulunmaktadır. Görüşme sırasında rahat ve katılımcıların kendilerini güvende hissedecekleri bir ortam oluşturulmuştur. Görüşmeler 2020-2021 bahar döneminde, bazı katılımcılarla (20) yüz yüze yapılırken bazılarıyla (10) ise Covid-19 salgın döneminden dolayı telefon görüşmeleriyle yapılmış ve veriler toplanmıştır. Öğretmenlerle yüz yüze yapılan görüşmeler okullara gidilerek hijyen ve mesafe kurallarına dikkat edilerek, idare ve öğretmenler odasında yapılmış, görüşmeler ortalama 25-35 dakika arası sürmüştür. Araştırmacı tarafından katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar not tutularak kayıt altına alınmıştır. Katılımcılardan alınan cevaplar katılımcılara teyit ettirilmiş yanlış anlaşılmalara önüne geçilmeye çalışılmıştır. Salgın döneminden dolayı bazı araştırmacılar yüz yüze görüşmeleri kabul etmediklerinden, onlarla telefonla görüşülerek veriler toplanmış ve görüşmeler ortalama 20-30 dakika arası sürmüştür. Araştırmada katılımcılar ses kaydına izin vermediklerinden veriler araştırmacı tarafından birebir ve teyit ettirilip not tutularak kayıt altına alınmıştır. Daha sonra kayıt altına alınan veriler araştırmacı tarafından olduğu gibi bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen nitel verilerin analizinde içerik analiz tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha ayrıntılı içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniktir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019:259). İçerik analizi ile elde edilen veriler daha yakından incelenir ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada elde edilen veriler bir araya getirilerek temalar, kategoriler, kodlar oluşturulmuş, veriler arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmıştır. Çalışmada öğretmenlerden elde edilen veriler araştırmacı tarafından incelenmiş ve veriler arasındaki anlamlı ilişkiler belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmacı tarafından öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar tek tek okunarak kodlanmış, kodlar bir araya getirilerek belirli kategoriler oluşturulmuştur. Oluşturulan ilgili kategoriler ve kodlar uygun olan temalar altında toplanmış, ilgili temalarla kodlar arasındaki uyuma bakılmıştır. Araştırmada toplanan verilerden ilgili kodlara, kavramlara, temalara ulaşarak okuyucunun anlayabileceği şekilde gerekli açıklamalara ulaşılmıştır. Verilerin analizi yapılırken gizliliği ihlal etmemek adına, her bir öğretmeni temsil edecek şekilde (Ö1, Ö2, Ö3...) gerekli kodlamalar yapılmış ve araştırmada bulgular kısmında içerikler doğrudan alıntılarla desteklenerek öğretmenlerin kendi görüşlerine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra araştırmada katılımcıların görüşlerini yansıtabilmek amacıyla çarpıcı, açıklayıcı, farklı örnekler dikkate alınarak da doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Aşağıda yarı yapılandırılmış görüşme sonucunda katılımcılardan elde edilen veriler içerik analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda ilkökul öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecindeki mesleki deneyimleri, süreci yönetme durumları ve sürece bakış açıları belirlenmiştir.

4.1. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Sürecindeki Mesleki Deneyimlerine Yönelik Bulgular

Aşağıda birinci alt problem “İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde mesleki deneyimlerinin neler” olduğuna ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1. İlkokul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullandıkları Dijital Araçlara İlişkin Bulgular

Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin kullandıkları dijital araçların ve bunları kullanma durumlarının ortaya çıkarılmasına yönelik öğretmenlere “Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde en çok kullandığınız dijital araçlar nelerdir?” temel sorusu ve bu temel soru altında “*Dijital araçlara erişim ve bu araçları kullanabilme yeterlilikleri açısından kendinizi değerlendiriniz?*” sonda sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler analiz edilmiş ve elde edilen verilerden tema, kategori, kod ve öğretmen sayıları(n) oluşturularak veriler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Öğretmenlerin kullandıkları dijital araçlar, dijital araçlara erişim ve bunları kullanabilme yeterliliklerine ilişkin görüşlerden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Dijital Araçlar	Kullanılan dijital araçlar	Telefon	23
		Bilgisayar	21

Tablo 2

Öğretmenlerin kullandıkları dijital araçlar, dijital araçlara erişim ve bunları kullanabilme yeterliliklerine ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Dijital Araçlar	Kullanılan dijital araçlar	Tablet	10
		Kolay oldu	19
	Dijital araçlara erişim	Zor oldu	11
		Etkili bir şekilde kullanma	10
	Kullanabilme yeterlilikleri	Orta düzeyde kullanma	9
		Yetersiz kullanma	9
		Mükemmel kullanabilme	2

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin salgın sürecinde derslerini işlerken mevcut kitle iletişim araçlarının (telefon, bilgisayar ve tablet) tamamını kullandıkları görülmektedir. Konuyla ilgili olarak öğretmenlerin bazılarının görüşleri şu şekildedir:

Ö10: “Pandemi döneminde bilgisayar ve telefon kullandığım araçlardandı.”

Ö16: “Bu süreçte en çok telefon ve bilgisayar kullandım. Zamanla bazı hizmetiçi eğitime de katılarak neyi nasıl kullanacağım konusunda kendimi geliştirdim.”

Ö20: “Dizüstü bilgisayar ve cep telefonu en çok kullandığım araçlardı.”

Öğretmenlerin verdikleri cevaplar göstermektedir ki Covid-19 salgını sürecinde öğretmenlerin geneli telefon, bilgisayar, tablet gibi dijital araçları kullanmışlardır.

Öğretmenlerin dijital araçlara erişimleri kolay ve zor olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğu salgın sürecinde dijital araçlara erişimlerinin kolay olduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö4: “ Bu süreçte dijital araçlara erişimim kolay oldu.”

Ö11: “Pandemi sürecinde telefon, bilgisayar gibi dijital araçlara kolayca eriştim.”

Ö17: “Dijital araçlardan en az birine ulaşmak benim için hiç zor olmadı.”

Araştırmaya katılan öğretmenler dijital araçlara erişimlerinin zor olduğunu ve dijital araçlarının yeterli sayıda olmadığı görüşünü de belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki düşüncelerinden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö14: “Evde eşim ben ve kızlarım birlikte yaşıyoruz. Bildiğiniz üzere bu sistemde dersler uzaktan veriliyor. Çocuklarım da uzaktan alıyorlar derslerini. Evimizde bir tane bilgisayar ve tablet var. Çocukların dersleriyle benim derlerim çoğu zaman çakıştığından bilgisayar ve tablet yetmedi.”

Ö26: “Evde tek bilgisayar vardı, üç çocuğumun da eş zamanlı dersleri olduğundan bir bilgisayar bize yetmedi, bu yüzden de zorlandım.”

Ö30: “Genellikle yüz yüze eğitimde dijital araçları pek kullanmadığımızdan pandemi sürecinde dijital araçları kullanmak benim için baya bir zor süreç oldu.”

Yukarıda cevapları paylaşılan öğretmenlerin evde yeterli sayıda dijital araçları bulunmadığından, evli ve çocuklu öğretmenlerin de çocuklarıyla ders çakışmaları sebebiyle dijital araçlara ulaşmalarında sıkıntı olduğu görülmüştür.

Dijital araçları kullanabilme yeterlilikleri açısından kendilerini değerlendirmeleri istenildiğinde öğretmenlerin görüşlerinden; etkili bir şekilde, orta düzeyde, yetersiz düzeyde ve mükemmel kullanabilme yeterliliğine sahip oldukları görülmüştür. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö1: “Dijital araçları kullanabilme yeterliliği açısından kendimi değerlendirdiğimde etkili bir şekilde kullandığımı söyleyebilirim.”

Ö6: “Bilgisayar kullanmaya yabancı olmadığım için bilgisayarı yeterince verimli ve etkili kullanıyorum.”

Ö11: “Daha önceden dijital araçları kullanma kurslarını aldığım için hiç zorluk yaşamadım ve mükemmel kullanıyorum.”

Ö16: “İlk defa böyle bir durumla karşı karşıya kaldım. Önceden çok bir alışkanlığım yoktu, bu yüzden de bu becerimi geliştirmeye ihtiyaç duyuyorum.”

Verilen cevaplarda öğretmenlerin bilgisayar, telefon, tablet gibi cihazları kullanmaya aşina oldukları ve dijital araçları kullanma yeterliliğine sahip oldukları görülmüştür.

4.1.2. İlkokul Öğretmenlerinin Yüz Yüze Eğitim ve Uzaktan Eğitim Dönemlerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Öğretmenlerin yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim dönemlerini avantajlı ve dezavantajlı olduklarını düşündükleri durumları ortaya çıkarmak amacıyla öğretmenlere “Bir öğretmen olarak; yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim dönemlerini karşılaştırdığınızda avantajlı ve dezavantajlı olduğunuzu düşündüğünüz durumlar nelerdir?” temel soru ve bu temel soru altında “*Mesleki doyuma ulaşma açısından süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?*” sonda sorusu yöneltilmiştir. Daha sonra

öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler analiz edilmiş ve elde edilen veriler Tablo 3 ve Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 3

Öğretmenlerin yüz yüze ve uzaktan eğitim dönemlerini karşılaştırdıklarında avantajlı ve dezavantajlı olduklarını düşündükleri durumlara ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
Eğitim Süreçleri	Yüz yüze eğitimin avantajları	Göz teması kurabilme	7
		Beden dilini kullanabilme	6
		Fırsat eşitliği sağlaması	5
		Devamsızlığın az olması	5
		Geri bildirimin hızlı olması	4
		Kalıcı öğrenmenin artması	4
		Aktif katılım	4
		Akrandan öğrenme	3
		Motivasyonu arttırması	2
		Sosyal gelişimi desteklemesi	2
	Yüz yüze eğitimin dezavantajları	Dezavantajı yok	14
		Zorunlu çalışma saati	6
		Sınıfların kalabalık olması	5
		Mekana bağlı olması	5
	Uzaktan eğitimin avantajları	Yüz yüze eğitime alternatif olması	10
		Avantajı yok	8
		Zaman ve mekandan bağımsız olması	5
		Teknolojik gelişmelere uyum	3
		Derslerin kaydedilebilmesi	3
		Bireysel ve bağımsız öğrenmenin sağlanması	2
		Çeşitli kaynaklara erişim	2
	Uzaktan eğitimin dezavantajları	İnternet yetersizliği/olmaması	11
		İnternet bağlantı problemleri yaşanması	10
		Teknolojiye erişim güçlüğü	10
		İletişimin yetersiz olması	9
		Sosyalleşmenin azalması	8
		Sınıf yönetiminin zor olması	8
		Çevresel uyaranların fazlalığı	7

Tablo 3.

Öğretmenlerin yüz yüze ve uzaktan eğitim dönemlerini karşılaştırdıklarında avantajlı ve dezavantajlı olduklarını düşündükleri durumlara ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar(Devamı)

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
Eğitim Süreçleri	Uzaktan eğitimin dezavantajları	Web tabanlı araçları etkili kullanamama	7
		Velinin iş yükünün artması	6
		Pasif katılım	6
		Sağlık sorunları yaşanması	3
	Yüz yüze eğitimle uzaktan eğitimin karşılaştırılması	Yüz yüze eğitim daha avantajlıdır	24
		Uzaktan eğitim daha avantajlıdır	6

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin yüz yüze eğitimin ve uzaktan eğitimin etkililiğine ilişkin görüşlerinin olumlu ve olumsuz yönde olduğu görülmektedir. Öğretmenler yüz yüze eğitimin avantajları olarak; yüz yüze eğitim sürecinde öğrencilerle göz teması kurulabilmesi, beden dilini rahatlıkla kullanabilmeleri, devamsızlığın az olması, geri bildirimin hızlı olması, aktif katılımın sağlanabilmesi gibi durumları belirtmişlerdir.

Katılımcıların çoğu yüz yüze eğitimin avantajlarının uzaktan eğitime göre daha fazla olduğunu belirtmiştir. Bu konuda görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö6: “Yüz yüze eğitimde öğrenciyle göz teması olsun, beden dili kullanımı olsun her türlü duyu ile etkileşimde bulunabildiğimiz için hem öğretim etkinlikleri daha kaliteli oluyor hem de çocuğun sadece akademik başarısına değil onun tüm alansal gelişmelerine (örn: sosyal beceri kazanımı, canı sıkınsa olursa fark edip konuşabilme vs.) destek sağlayabiliyoruz.”

Ö28: “Yüz yüze eğitim daha avantajlıdır. Hem çocuklarla fiziki yakınlığın kurulması, göz teması sağlanması, ders işleniş sürecini ve öğrenci gelişimini kontrol etme durumu daha çok yüz yüze eğitimde sağlanabilir. Ayrıca fırsat ve imkân eşitliği sunar ve her öğrencinin derste aynı anda öğrenimin gerçekleşmesini sağlar.”

Ö29: “Kesinlikle yüz yüze eğitim daha etkili çünkü çocukların yüreklerine dokunabilmek, etkili göz teması kurmak ancak böyle mümkün.”

Ö7: “Yüz yüze eğitim kesinlikle daha iyi öğrenme süreçleri oluşturuyor. Öğrenci ile yüz yüze aynı ortamda bulunmak bazen bir bakış ya da bir ses tonu ile derste farklı bir öğrenmeye yardımcı oluyor.”

Yukarıda cevapları paylaşılan öğretmenler yüz yüze eğitimi uzaktan eğitim sürecine göre fiziki yakınlığın kurulması, fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, göz

teması kurulabilmesi, beden dilinin rahatlıkla kullanılabilmesi gibi açılardan daha avantajlı bulmuşlardır.

Araştırmada yüz yüze eğitimin dezavantajlarına yönelik ise öğretmenlerin büyük çoğunluğu ortak görüş olarak yüz yüze eğitimin dezavantajının olmadığı görüşünü bildirmişlerdir. Bunu takiben öğretmenler yüz yüze eğitimin zorunlu çalışma saatlerinin olması, sınıfların kalabalık olması, eğitim-öğretim sürecinin belli bir mekâna bağlı olması gibi durumları da dezavantaj olarak ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yüz yüze eğitimin dezavantajının olmamasına yönelik bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö25: “Uzaktan eğitimle kıyas yaptığımda bana göre yüz yüze eğitimin dezavantajı yok.”

Ö13: “Yüz yüze eğitim yıllardan beri alışageldiğimiz bir eğitim modeli olduğundan yüz yüze eğitimin benim açımdan söyleyebileceğim herhangi bir dezavantajı yok.”

Katılımcılar; zorunlu çalışma saatlerinin olması, belli bir mekâna bağlı kalınması ve sınıfların kalabalık olması gibi etkenlerden dolayı yüz yüze eğitimi dezavantajlı bulmuşlardır. Bu konuda görüş bildiren katılımcıların bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir.

Ö22: “Yüz yüze eğitimin dezavantajlarından birisi belirli saatler aralığında okula gidip ders vermek zorunda kalmamız.”

Ö17: “Uzaktan eğitimde kendimize ve öğrencilerimize göre çalışma saatlerini ayarlayabiliyorduk. Fakat yüz yüze eğitimde esnek çalışma saatleri yok, kendimi bu konuda sınırlandırılmış hissediyorum uzaktan eğitime göre.”

Ö26: “Ben merkezi okulda çalışıyorum sınıflarımız çok kalabalık oluyor, öğrencilerle bire bir ilgilenme konusunda bazen sıkıntı yaşadığım zamanlarım da oluyor, bu sebepten en büyük dezavantajı bu benim için.”

Ö30: “Uzaktan eğitimdeki gibi bağımsız değiliz. Yüz yüze eğitimde belli bir sınıf ortamında bulunmak zorundayız.”

Uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik katılımcı öğretmenler; uzaktan eğitim sürecinin yüz yüze eğitime alternatif olması, zaman ve mekândan bağımsız olması, teknolojik gelişmelere uyum, çeşitli kaynaklara erişim sağlanabilmesi, bireysel ve bağımsız öğrenme sağlaması, çocuklar için derslerin kaydedilebilmesi görüşlerini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra araştırmaya katılan öğretmenler uzaktan eğitimin herhangi bir avantajının olmadığı görüşünü de bildirmişlerdir.

Uzaktan eğitimin ön plana çıkan avantajları; yüz yüze eğitime alternatif olması ve zaman-mekândan bağımsız olmasına yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö18: “Öte taraftan Covid 19 pandemisi yüzünden eğitime bir anda ara verilmesi eğitimde yeni arayışlara bizi itti. Uzaktan eğitim, eğitimin sekteye uğramaması ve yitik bir neslin oluşmaması için can kurtarıcı oldu.”

Ö4: “ Salgın sürecinden dolayı uzaktan eğitim yapıyoruz ve uzaktan eğitimde dersleri uzaktan veriyoruz. Benim için derslerin uzaktan verilmesi ve bir mekana bağlı kalınmaması bu sistemin avantajlarından birisi.”

Ö14: “Zamandan ve ulaşımdan tasarruf sağlayabilmek alanında uzman hocalara online platformlar sayesinde daha kolay ve çabuk ulaşabilmek avantaj olarak örnek olabilir.”

Uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik çok az sayıda öğretmen çeşitli kaynaklara erişim durumundan bahsetmiştir. Bu görüşe yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö29: “...Derslerimizi uzaktan online yaparken çeşitli görsel, işitsel materyalleri kullandık. Kendimizi bu konularda geliştirdik.”

Ö28: “Uzaktan eğitimde tek bir kaynaktan ve araçtan ders işlemedik. Dersleri işlerken farklı araçları ve kaynakları kullanma imkânımız oldu.”

Uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik öğretmenler; internet yetersizliği/olmaması, internet bağlantı problemleri yaşanması, teknolojiye erişim güçlüğü, iletişimin yetersiz olması, sosyalleşmenin azalması, sınıf yönetiminin zor olması, çevresel uyaranların fazlalığı, web tabanlı araçları etkili kullanamama, velilerin iş yükünün artması, pasif katılımın olması ve sağlık sorunları yaşanması görüşlerini ifade etmişlerdir.

Uzaktan eğitimin ön plana çıkan dezavantajları olarak öğretmenler; internet yetersizliği/olmaması, internet bağlantı problemleri yaşanması, teknolojiye erişim güçlüğü yaşanması ve iletişimin yetersiz olması durumlarından bahsetmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö2: “Uzaktan eğitimin avantajları olduğu kadar dezavantajları da bulunmakta. Köy okulunda çalıştığımndan çoğu öğrencimin interneti yoktu, derse girebileceği tableti yoktu. Bu sebeplerden dolayı derslerimizi işlemekte sıkıntı yaşadık, çocuklarımız da derslere girmekte sorun yaşadılar.”

Ö13: “Uzaktan eğitimde internet sorunu, teknolojik araç yetersizliği, alt yapı yetersizliği gibi durumlardan dolayı tüm öğrencilerin derse katılma durumu yoktur.”

Ö20: “Ben bir avantaj olarak görmüyorum çünkü ülkemiz şartları düşünüldüğünde var olan fırsat eşitsizliği nedeniyle teknolojik eksiklikten derslerden uzak kalan öğrenci sayısı çok fazla. O yüzden göz göze eğitim şart .”

Ö23: “ Öğrencilerden ve velilerden uzak kaldık. Bu süreçte onlarla iletişim kurarken çeşitli zorluklar yaşadık. Kimi zaman öğrenciye ulaşamadık kimi zaman veliye ulaşamadık.”

Yukarıda görüşlerine yer verilen katılımcılar, uzaktan eğitim sürecinde fiziki, sosyoekonomik gibi durumların ve şartların çocukların derslere erişimlerinde etkili unsurlar olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde mesleki doyuma ulaşabilme durumlarına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Mesleki Doyum	Mesleki doyuma ulaşamayanlar	Çocuklarla aynı ortamda bulunamama	10
		Etkileşimin az olması	8
		İletişim sorunu yaşanması	7
		Derse katılımın az olması	5
		Verimin az olması	4
		Motivasyon düşüklüğü	4
		Dönüt yetersizliği	4
	Mesleki doyuma düşük düzeyde ulaşabilenler	Sürecin yeni olması	7
		Süreci gelişim için fırsat gören	5

Tablo 4 incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun mesleki doyuma ulaşamadığı, az sayıda öğretmenin ise düşük düzeyde mesleki doyuma ulaştığı görülmüştür. Öğretmenler mesleki doyuma ulaşamama sebepleri olarak; çocuklarla aynı ortamda bulunamama, etkileşimin az olması, iletişim sorunu yaşanması, derse katılımın az olması, verimin az olması, motivasyon düşüklüğü yaşanması ve dönüt yetersizliği yaşanması durumlarından bahsetmişlerdir. Bu doğrultuda mesleki doyuma ulaşamadığını belirten katılımcı öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö18: “Yüz yüze eğitimdeki gibi çocuklarla bir arada değiliz, eskisi gibi onların duygularını anlayamıyoruz, aynı havayı soluyamıyoruz. Önceden evet belli bir mesleki doyumum vardı diyebilirken kıyaslama yaptığımda bu pandemi döneminde çok üzgünüm ama böyle bir şeyden söz edemiyorum.”

Ö13: “Ben bu süreçte hiçbir şekilde mesleki doyuma ulaşamadığımı düşünüyorum, çocuklarla göz göze gelememek, onların duygularına tam manasıyla hitap edememek, mesleki doyuma ulaşmamı engelliyor.”

Ö9: “Mesleki bir doyum yaşayamadım. Okul ara ara açılınca biraz onu hissettim. Yorucu da olsa emeklerinin karşılığını aldığını görebilmek çok güzel bir his. Çocukların gözlerine bakarak onların hayatlarına dokunabilmek çok farklı bir his. Fakat uzaktan eğitimde öyle olmuyor. Görevimizi yapıyor muyuz yapıyoruz. Ama yapmış olmak için yapıyor gibiyiz. O heyecan ve istek olmuyor.”

Yukarıda verilen cevaplarda öğretmenler öğrencilerle aynı ortamda bulunarak onları daha iyi anlayabilme, duygu ve düşünceleri yüz yüze ortamda daha iyi

aktarabilme, öğrencilerle göz temasını rahatlıkla kurabilme gibi durumları mesleki doyuma ulaşmalarında etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmada katılımcılardan çok az sayıda öğretmen sürecin yeni olduğunu ve süreci fırsat olarak değerlendirdiklerini ve düşük düzeyde mesleki doyuma ulaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö16: “Yani böyle bir dönemde yaşadıklarımı düşünecek olursam bu sorunuza kısmen cevabını verebilirim. Tabi idealist bir öğretmen olarak hiçbir sıkıntı yok son derece mutluyum ve iyi bir süreç yaşıyorum demek isterdim. Fakat alışılmadık bir durum yaşadığımızdan ne yapacağım konusunda almaya çalışıyorum”

Ö14: “Arada sırada çeşitli sorunlarımız oluyor. Sorunları yaşarken çözüm yolları da bulmak zorunda kalıyoruz. Kendimi bazı açılardan geliştirdiğimi düşünüyorum. Bu yüzden de evet belki sıkıntılı bir dönem olabilir ama bana katkıları da oldu, mesleki doyuma tam ulaşmasam da kötü de olduğumu düşünmüyorum.”

4.1.3. İlkokul Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Tekniklere Yönelik Bulgular

Salgın döneminin, öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl etkilediğini, öğretmenlerin yöntem ve tekniklerde herhangi bir değişiklik yapıp yapmadığını ortaya çıkarmak amacıyla öğretmenlere “Salgın dönemi, kullandığınız öğretim yöntem ve tekniklerinizi nasıl etkilemiştir? Kullandığınız yöntem ve tekniklerde değişiklik yaptınız mı? Yaptıysanız ne gibi değişiklik yaptınız?” temel soruları ve bu temel soru altında “*Derslerin uzaktan eğitim yoluyla yapılması; uygulamalı(beden eğitimi, resim, müzik vb.) olarak yapılan derslerin ve konuların işlenişini nasıl etkilemiştir?*” sonda sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden toplanan veriler analiz edilmiş ve Tablo 5 ve Tablo 6’da gösterilmiştir

Tablo 5.
Öğretmenlerin salgın döneminde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
		Sayı olarak azaldı	9
Strateji,	Yöntem ve	Çeşitlilik olarak azaldı	8
Yöntem ve	tekniklerin	Canlandırma, yaparak yaşayarak öğrenme	7
Teknikler	etkilenme durumu	azaldı	
		Videolu öğretime, görsel, işitsel içerik kullanımına ağırlık verildi	7

Tablo 5.

Öğretmenlerin salgın döneminde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
Strateji, Yöntem ve Teknikler	Yöntem ve tekniklerin etkilenme durumu	Bireysellik ön plana çıktı	5
	Kullanılan yöntem ve tekniklerde değişiklik	Evet oldu	18
		Kısmen oldu	9
		Hayır olmadı	3
	Salgında kullanılan yöntem –teknik ve öğretim stratejileri	Anlatım	9
		Sunuş yoluyla öğretim	9
		Video destekli öğretim	8
		Soru cevap- Tartışma	6
		Gösterim	3
		Buluş yoluyla öğretim	3
		Beyin fırtınası	2

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenler salgın döneminde kullandıkları yöntem ve tekniklerin etkilenme durumlarına yönelik; öğretim yöntem ve tekniklerin yüz yüze eğitimde kullandıkları yöntem ve tekniklere göre sayı ve çeşitlilik olarak azaldığını, salgın döneminde canlandırma, yaparak yaşayarak öğrenme süreçlerinin azaldığını, videolu öğretime, görsel işitsel içerik kullanımına ağırlık verdiklerini, salgın döneminde bireyselliğin daha çok ön plana çıktığını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö24: “Yüz yüze eğitimde sık kullandığım öğretim yöntem ve tekniklerini uzaktan eğitimde sınırlamak durumunda kaldım. Birçok öğretim yöntem ve tekniğini hiç kullanamıyorum desem yeridir.”

Ö28: “Salgın döneminden önce yüz yüze eğitim yaptığımız için derslerimi işlerken kullandığım öğretim yöntem ve tekniklerim klasik soru- cevap, sesli okuma, sessiz okuma, gösterip yaptırma, problem çözme, düz anlatım gibi yöntemlerdi. Ancak salgınla birlikte yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilmesiyle kullandığım yöntem ve teknikler de değişti”.

Ö13: “Öğretim yöntem ve tekniklerde çok fazla çeşitliliğe gitme imkanımız olmadı. Genel olarak sunuş ve buluş yöntemi kullanılmıştır.”

Araştırmada öğretmenler salgın döneminde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerde; değişiklik yaptıklarını, kısmen değişiklik yapıldığını ve herhangi bir değişiklik yapılmadığını görüşlerini ifade etmişlerdir. Covid-19 salgın döneminde öğretmenlerin büyük çoğunluğu kullanılan yöntem ve tekniklerde değişiklik yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir.

Ö9: “Elbette ki yöntem ve tekniklerimiz değişti.”

Ö3: “Salgın süreci kullandığımız yöntem ve teknikleri kısıtlamıştır.”

Ö8: “Sonuç olarak salgın kullandığımız öğretim yöntem ve tekniklerimizi değiştirmiş oldu.”

Araştırmaya katılan çok az sayıda öğretmen ise yöntem ve tekniklerde herhangi bir değişiklik yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri şu şekildedir.

Ö14: “Kendi açımdan söylemek gerekirse bir değişiklik olmadı. Sınıfta kullandığım tüm araçları bilgisayar ya da tabletle kullanabildim. Okulumuzda akıllı tahta olduğu için ve aktif kullandığım için kaldığım yerden devam etmiş gibi oldum.”

Salgın döneminde kullanılan yöntem–teknik ve öğretim stratejilerine yönelik öğretmenler; anlatım, sunuş yoluyla öğretim, video destekli öğretim, soru cevap-tartışma, gösterim, buluş yoluyla öğretim ve beyin fırtınası yoluyla öğretim yöntemlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ön plana çıkan kodlar; anlatım, sunuş yoluyla öğretim ve video destekli öğretimi olmuştur. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö8: “Yüz yüze eğitimde daha çok sınıf içerisinde oyunlaştırarak öğrenmelerine olanak sağlarken uzaktan eğitimde daha çok düz anlatım yöntemini tercih ediyoruz. Yine yüz yüze eğitimde soru cevap yöntemini çok fazla kullanırken uzaktan eğitimde bunu uygulayamaz oldum. Çünkü seslerin birbirine karışması, internetteki kopmalar ve sesin gidip gelmesi gibi sorunlardan dolayı düz anlatım zamanı verimli kullanmak açısından daha verimli olmaktadır.”

Ö24: “En çok tercih ettiğim yöntem anlatım yöntemi, soru cevap yöntemi oldu. Çocukları derste daha çok aktif hale getirecek anlatım yöntem tekniklerini kullanmakta güçlük yaşadım.”

Ö1: “Dersler için özel sunumlar afişler hazırlamak ders içeriklerine uygun videolar izletmek gibi.”

Ö14: “Video, görsel içerik, öğrencileri aktif tutacak oyun vb. tekniklerle dersi işlemeye çalıştım.”

Araştırmaya katılan çok az sayıda öğretmen ise buluş yoluyla ve beyin fırtınası yoluyla derslerini işlediklerini ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri şu şekildedir.

Ö10: “Derslere katılım gösteren öğrencilerin dikkatlerini toplamak ilgilerini artırmak adına beyin fırtınası gibi yeni teknikler kullanıyorum.”

Tablo 6.

Öğretmenlerin salgın sürecinde uygulamalı derslerin uzaktan eğitim yoluyla yapılmasına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Uygulamalı Derslerin İşlenişi	Uygulamalı derslerin işlenişinde yaşanan sıkıntılar	Uygun yöntem ve tekniğin olmaması	12
		Etkileşimin yetersiz olması	9
		Gereken önemin verilmemesi	8
		Katılımın az olması	7
		Yeterli dönütün olmaması	6
	Uygulamalı derslerde sıkıntı yaşanmadı	Derse katılan öğrenci sayısının az olması	7

Tablo 6 incelendiğinde salgın sürecinde uygulamalı derslerin uzaktan eğitim yoluyla yapılmasına ilişkin öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu dersleri işlerken sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun sebebi olarak; bu dersleri işleyebilecekleri uygun yöntem ve tekniğin olmaması, etkileşimin yetersiz olması, hem kendilerinin hem de öğrencilerinin bu derslere gereken önemi vermemeleri, katılımın az olması ve uygulamalı derslerde yeterli dönütün olmaması durumlarından bahsetmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö9: “Uzaktan eğitim öğrenci merkezli eğitimden çok öğretmen merkezli haline dönüşmüştür, çünkü dijital ve teknolojik alanlarda çok yeterli olmayan özellikle köy okullarında dersin her aşamasında öğretmenin aktif olmasını ve çocukların pasif olmasına neden olmuştur. Ayrıca uygulamalı derslerin uzaktan eğitim yoluyla yapılması verimliliği düşürmüştür. Fiziki aktivitelerin sanal ortamda gerçekleştirilmesi ve kontrolü çok daha zordur.”

Ö14: “Uygulamalı derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesi çok daha zor olmuştur. O derslerin gösterip yaptırma uygulaması ile etkileşimle işlenmesi daha uygundur.”

Ö25: “Kendimi öz eleştiride bulunacak olursam okuma yazma konusunda uzaktan eğitimde pek bir ilerleme kaydedemediğimiz için uygulamalı derslerde genelde okuma yazma alanına ağırlık verdim, zaten uygulamalı dersleri işlemeye çalıştım ilk zamanlar baktım uzaktan bu dersleri yapmak verimli olmuyor bende böyle bir yola girdim, ara sıra çocuklar eğlensinler diye yine de işlediğimiz zamanlar da olmadı değil.”

Ö7: “Uygulamalı derslerde kesinlikle yüz yüze daha verimli ve etkili oluyor. Çocuklar belirli bir süre sonra dalıp gidiyor, sanki zihinleri uyuşuyor ekran karşısında, yeterli dönüt sağlayamıyoruz.”

Yukarıda cevapları paylaşılan öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde uygulamalı derslerin işlenişine uygun yöntem ve tekniklerin olmaması, verilen eğitimin öğretmen merkezli bir eğitim öğretim haline gelmesi, verimin düşmesi gibi durumların uygulamalı derslerin işlenişini olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan az sayıda öğretmen ise uygulamalı derslerde herhangi bir sıkıntı yaşanmadığını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö28: “Beden Eğitimi dersinde daha çok akıl oyunları, su doku gibi çalışmalar, müzikte şarkıları internet üzerinden dinletme söyletme, resim dersinde görselleri görerek çizim şekillerine bakarak yapılmaktadır, elimizden gelen çabayı gösteriyoruz, şimdilik iyi gidiyoruz diyebilirim.”

4.1.4. İlkokul Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Faaliyetlerine Yönelik Bulgular

Öğretmenlere Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme faaliyetlerini belirlemek amacıyla “Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme faaliyetlerini nasıl yapıyorsunuz?” temel sorusu ve bu temel soru altında “*Öğrencilerin kazanımların kapsadığı (bilişsel, psikomotor, duyuşsal) tüm boyutlara erişim düzeylerini belirleyebiliyor musunuz? Ölçme değerlendirme ile ilgili süreçte ne gibi sıkıntılar yaşıyorsunuz?*” sonda soruları yöneltilmiştir. Sorulardan elde edilen veriler analiz edilip aşağıdaki Tablo 7 ve Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

Salgın döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme faaliyetlerine ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Ölçme Değerlendirme Süreci	Ölçme değerlendirme faaliyetleri	Ödev yoluyla	13
		Soru- cevap şeklinde	9
		Ders etkinliklerine katılım yoluyla	6
		Proje ödevleriyle	5
		Online sınavlarla	5
	Ölçme değerlendirme sürecinde yaşanan olumsuzluklar	Objektif olmaması	16
		Güvenilir olmaması	12
		Katılımın az olması	8
		Adaptasyon sıkıntısı yaşanması	7
		Bağlantı kopukluğu yaşanması	5

Tablo 7 incelendiğinde salgın döneminde öğretmenler, ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini; ödev yoluyla, soru cevap şeklinde, ders etkinliklerine katılım yoluyla, proje ödevleriyle ve online sınavlarla yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö11: “Bizim için uzaktan eğitim sürecindeki en zor kısım ölçme değerlendirme kısmıydı. Sadece öğrencilerimize çeşitli ödevler vererek ve onları kontrol etme şeklinde bu işi gerçekleştirmeye çalıştık.”

Ö4: “Öğrencilere daha önceden ölçme değerlendirme yapacağımı söylüyordum. Dersin bir bölümünü ölçme değerlendirmeye ayırıp, çocuklara sorular yöneltilip aldığım cevaplara göre elimdeki ölçme değerlendirme formunu dolduruyordum.”

Ö9: “Öğrenciler küçük yaşta olduklarından uzaktan eğitim sürecinde daha çok etkinliklere katılım yoluyla ölçme değerlendirmemi yapıyorum.”

Araştırmaya katılan öğretmenler salgın döneminde ölçme değerlendirme sürecinde; sürecin objektif olmaması, güvenilir olmaması, katılımın az olması, teknik sıkıntıların ve adaptasyon sıkıntısı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö2: “Dersleri işlerken sıkıntı yaşadığımız gibi bir de ölçme değerlendirme kısmında sıkıntılar yaşıyoruz. Çocuklara genellikle ödev veriyorum. Verdiğim ödevleri evde kimin yaptığını aileleri mi abla- abileri mi yapıyor orasını tam anlayamadığımdan çocuklara yönelik gerçek bir ölçme değerlendirme yapabildiğimizi düşünmüyorum.”

Ö12: “Derslere katılanlarla katılmayanlar arasında çok bir fark olmadı ölçme değerlendirme sürecinde. Katılanlar da dersleri geçti katılmayanlar da dersleri geçtiler.”

Ö20: “Ben uzaktan eğitim sürecinde güvenilir bir ölçme değerlendirme yapıldığını düşünmeyenlerdenim. Çocuklara verdiğim ödevleri, görevleri, soruları kendilerinin cevapladıklarını ve yaptıklarını düşünmüyorum. Kopya çeken de oldu, ablasına abisine yaptıran da oldu.”

Ö18: “Sınavları yapacağım günleri ve saatleri öncesinden öğrencilerime duyuruyorum. 20 öğrencimden 10 tanesi ya sınava girebilecekleri ortamda olmuyorlar, internet sıkıntısı yaşıyorlar ve sınava hazırlık yapmıyorlar ya da online sınavlara alışık olmadıklarından zorlanıyorlar.”

Tablo 8.

Salgın döneminde öğretmenlerin, öğrencilerin kazanımların kapsadığı çeşitli boyutlara erişim düzeylerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Öğrencilerin Kazanımlara Erişim Düzeyleri	Kısmen belirlenebildi	Uygun ölçme yönteminin olmaması (Duyuşsal ve Psikomotor beceriler için)	7
		Bütün duyulara hitap edilememesi	5
		Etkileşimde- aynı ortamda bulunamama	4
		Devamsızlık yapılması	3

Tablo 8.

Salgın döneminde öğretmenlerin, öğrencilerin kazanımların kapsadığı çeşitli boyutlara erişim düzeylerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Öğrencilerin	Belirlenemedi	Dönütün olmaması	4
Kazanımlara Erişim		Ölçme yönteminin olmaması	4
Düzeyleri	Karasızım	Sürecin sağlıklı işlemesi	3

Tablo 8 incelendiğinde öğretmenler, salgın döneminde öğrencilerin tüm kazanımlara erişim düzeylerine yönelik; öğrencilerin tüm kazanımlara erişim düzeylerini kısmen belirlemediği, belirlenemediğini ve bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin tüm kazanımlara erişimlerinin; uygun ölçme yönteminin olmaması, bütün duyulara hitap edilememesi, öğrencilerle etkileşimde- aynı ortamda bulunamama, öğrencilerin devamsızlık yapımları gibi sebeplerden ötürü kısmen belirlenemediğini ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö13: “Öğrencilerin kazanımlara ulaşip ulaşmadığını belirleme süreci normalde de zor bir süreçti. Çeşitli ölçme değerlendirme yöntemleri uyguluyorduk eski sistemde. Fakat yeni sistemde kullanacağımız yöntemlerin sayısı azaldığından ve bunu uzaktan yapmak zorunda kaldığımızdan çocukların kazanımlara ulaşma durumlarını kısmen belirleyebildik.”

Ö21: “Web araçları yoluyla çocukların bilişsel alandaki gelişimleri ölçülebilirken duyuşsal anlamda ölçüm yetersiz ve verimsiz olmaktadır. Psikomotor alanlarında yerinde gözlem, uygulama yaptırma gibi boyutların birlikte ele alınması gerektiğinden bu alanda da sıkıntılar yaşanmaktadır.”

Ö16: “Öğrencilerin bilişsel boyutta verilen kazanımları edinip edinmediklerini ölçmek bir nebze kolay olsa da psikomotor ve duyuşsal boyutlardaki kazanımlara erişip erişemediklerini ölçmek çok zor. Ayrıca uzaktan eğitimde derslere katılım çok düzenli olmadığı için ölçme değerlendirmeyi tam olarak yapmak çok zor.”

Verilen cevaplara göre öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin tüm kazanımlara erişim düzeylerini belirlenemediğini, daha çok bilişsel düzeyde kazanımların belirlendiğini, duyuşsal ve psikomotor alanlarda ise çocukların gelişimlerini belirleyecek ölçme araçlarının yetersiz ve az sayıda olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan çok az sayıda öğretmen ise sürecin sağlıklı işlemesinden ötürü öğrencilerin tüm kazanımlara erişim düzeylerini belirleyip belirleyemedikleri konusunda kararsızlık yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Buna yönelik olarak bazı öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö30: “Hem kendi açımdan hem de öğrenciler açısından sağlıklı bir süreç geçirmiyoruz. Dersleri anlatırken ölçme değerlendirme yaparken sıkıntılar yaşıyoruz. Dersleri uzaktan verdiğimizden çocukların bütün kazanımlara ulaşmalarını tam olarak belirleyebiliyor muyuz belirleyemiyor muyuz net bir cevap vermek zor.”

4.2. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Döneminde Yaşadıkları Süreci Yönetme Durumlarına Yönelik Bulgular

Aşağıda ikinci alt problem “İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecini yönetmeye yönelik ne gibi davranışlar sergilediklerine” ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğrencilerin Derse Katılım Durumuna ve Sınıf Kontrolüne İlişkin Bulgular

Öğretmenlere Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılım durumlarını ve sınıf kontrollerini belirlemek amacıyla “Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinizin derse katılımları ne ölçüde oldu?” temel soru ve bu temel soru altında “*Bu süreçte sınıf kontrolünü sağlarken yaşadığınız sıkıntılar var mıydı? Varsa bu sıkıntıları aşmak için neler yaptınız?*” sonda soruları yöneltilmiştir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler analiz edilmiş ve elde edilen veriler Tablo 9 ve Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 9.

Öğretmenlerin Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim süreci öğrencilerin derse katılım durumlarına yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Öğrencilerin Derslere Katılım Düzeyleri	Derse katılım az seviyede	Maddi imkânsızlık	9
		Teknolojiye erişim güçlüğü	9
		Kaliteli internet hizmet eksikliği	8
		İnternet(şebeke yetersizliği) bağlantı problemleri yaşanması	7
		Yeterli veli desteği olmaması	7
		Tatil moduna girme	5
	Derse katılım orta seviyede	Veli ilgisi	5
		Çevresel imkânlar	3
		Okullarda destek sınıfları açılması	2

Tablo 9 incelendiğinde Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derslere katılım durumlarına yönelik öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin derslere katılımların az seviyede olduğu görüşünü bildirmişlerdir. Bunun sebepleri olarak; ailelerin maddi imkânsızlık yaşamaları, teknolojiye erişim güçlüğü yaşanması, kaliteli internet hizmet eksikliği, internet (şebeke yetersizliği) bağlantı problemleri yaşanması, yeterli veli desteği olmaması ve öğrencilerin tatil moduna girmelerini ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö13: “Katılım çok azdı. Bunun sebepleri olarak da evde kardeş sayısının fazla olması, ders çakışmaları yaşamaları, maddi imkanlarının kısıtlı olması, velilerin ilgisiz davranması, öğrencilerin kendi sorumluluklarını yerine getirmemelerini söyleyebilirim.”

Ö15: “Okul ve sınıf bazında düşündüğümüz de bir yüzdelik dilime vurmak gerekirse merkez okul olmamız rağmen sosyoloji ekonomik açıdan zayıf bir okulda görev yaptığım için %35 ilk bir oran ders katılımı yapmıyor.”

Ö6: “Çocuklar genelde tatil moduna girdiler. Sanki bu süreç zorunluluktan değil de keyfiymiş gibi davrandılar. Çoğu zaman derslerimi sınıfın yarısıyla işledim, 3-5 öğrenciyle bile işlediğim zamanlar oldu. Katılım hiç istediğim gibi olmadı ve azdı.”

Yukarıda verilen cevaplara göre öğretmenler derslere katılımların az olduğunu bunların sebepleri olarak süreçte öğrencilerin derslere erişebilecek teknik cihaz eksikliklerinin olduğunu, maddi imkânlarının kısıtlı olduğunu, çocukların tatil moduna girdikleri gibi durumları ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan az sayıda öğretmen ise öğrencilerin derslere katılımlarının velilerin ilgili davranmaları, çevresel imkânların elverişli olması ve okullarda destek sınıflarının açılması sebepleriyle orta seviyede olduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö12: “Bulunduğumuz çevresel koşullar ve imkânlar göz önüne alındığında öğrencilerimin derse katılım oranları iyiydi. Katılım iyi olduğundan derslerimiz eğlenceli geçiyordu ve çocukları takip etmek kolay oluyor.”

Ö17: “Zaman zaman derse katılım oranı düşse de genel olarak katılımlar orta seviyede idi. Genelde matematik, fen, sosyal bilgiler gibi derslere katılım iyi olurken beden eğitimi, resim, müzik gibi derslere katılım az oluyordu, ama yine de sınıf sayısına göre katılım orta düzeydeydi.”

Ö21: “Arkadaşlarımla bu tarz konularda telefonda sohbet ettiğimizde derslerine 1-2 öğrencinin katıldığını söyleyenler oldu. Sınıf mevcuduma baktığımda benim derslerime katılanların sayısı onlardan daha fazla oluyordu. Karşılaştırma yaptığımda derslerime orta seviyede bir katılım vardı diyebilirim, velilerim ve öğrencilerim üstlerine düşeni yapıyorlardı.”

Tablo 10.

Öğretmenlerin Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf kontrolüne ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Uzaktan Eğitim Sürecinde Sınıf Kontrolü	Sınıf kontrolünde yaşanan sıkıntılar	Çevresel uyaranların fazlalığı	5
		Kullanılan sistemden kaynaklı problemler yaşanması	5
		Öğrencilerin keyfi davranması	4
		Derse düzensiz katılım	4
		Velilerin yeterli ilgiyi gösterememesi	3
		İletişim yetersizliği	3
		Pasif katılım	2
		Motivasyon eksikliği	2
		Sınıf kontrolünde sıkıntı yaşanmadı	9
	Sıkıntıları aşmaya yönelik çözüm yolları	Kuralların oluşturulması	9
		Veli ile işbirliği yapılması	7
		Derslerin ilgi çekici hale getirilmesi	5
		Derslerin planlanması	5
		Diğer (Görüş belirtmeyen)	4

Tablo 10 incelendiğinde Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf kontrolünde öğretmenler; sıkıntı yaşadıklarını ve sıkıntı yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf kontrolünde yaşanan sıkıntılara yönelik öğretmenler; çevresel uyaranların fazlalığı, kullanılan sistemden kaynaklı problemler yaşanması, öğrencilerin keyfi davranması, derse düzensiz katılım, velilerin yeterli ilgiyi gösterememesi, iletişim yetersizliği, pasif katılım, motivasyon eksikliği yaşanması olarak ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö3: “İki sistemi karşılaştıracak olursak yüz yüze eğitimde sınıf kontrolünde de kimi zaman sıkıntılarla karşılaştığımız oluyordu. Ama uzaktan eğitim sürecine baktığımda bunun daha fazla olduğunu söyleyebilirim. Özellikle de çocuklar ders işlerken gereken önemi vermediler. Bazı öğrencilerim ders sırasında tuvaletim geldi, acıktım, misafir geldi gibi sebeplerden dersten çıktılar.”

Ö4: “Çocuklarımız okul ortamından uzak kaldıkları için disiplin sorunlarını çok yaşıyoruz.”

Ö14: “Öğrenciler söz hakkı vermediğim halde sesleri açıp kapatıyorlardı. Evdeki bütün gürültü ders işlerken bize yansıyor ve karışıklık çıkmasına sebep oluyordu.”

Ö17: “Herkes aynı anda internete yüklendiği için internetin hızı düşüyor ve bazı zamanlarda internetten kopma gibi teknik sıkıntılar oluyor. Böyle zamanlarda derslerimiz bölündüğü için çocuklarla dersleri işleyemiyoruz ve çocuklar dağılıyorlar.”

Araştırmaya katılan öğretmenler derslere katılımın az olmasından dolayı sınıf kontrolünde herhangi bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö30: “Derslere katılım genelde az olduğu için ve öğrenci sayımın az olmasından dersleri işlerken herhangi bir sıkıntı yaşamadım.”

Ö5: “Sınıfın yarısı katılabildi maalesef. Sınıf kontrolü sıkıntısı yaşamadım.”

Araştırmada sınıf kontrolünü sağlamak amacıyla ilgili öğretmenler herhangi bir görüş belirtmemişlerdir. Görüş belirten öğretmenler ise salgın sürecinde sınıf kontrolünü sağlamak için; kurallar oluşturduklarını, veli ile işbirliği yaptıklarını, dersleri ilgi çekici hale getirdiklerini, derslerin önceden planlanmasını yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö26: “Sınıf kontrolünü sağlamakta sıkıntılar yaşıyorum. Derse zamanında girme, söz hakkı almadan konuşmama, bir şey söylemek istediğinde mesajlaşma kısmından yazmaları gibi basit kurallar koyarak bu sıkıntıları aşmaya çalışıyoruz.”

Ö6: “Tüm öğrencilerimin sesini kapatıyorum, söz almak isteyenlere ben kendim söz hakkı veriyorum. Diğer türlü benim sesimle öğrencilerimin sesleri, ailelerinin sesleri birbirine karışıyordu, ben de böyle bir çözüm yolunu uygulamak zorunda kaldım.”

Ö10: “Derslerimi belli zamanlarda yaptık, velilerimle fikir alışverişinde bulunduk. Ders planlaması yaparak herkese uygun saatlerde derslerimi işlemeye çalıştım, bu şekilde de yaşadığımız sıkıntıları aşmaya çalıştık.”

4.2.2. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğrencilerle Kurulan İletişim Yollarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlere salgın sürecinde öğrencilerle kurdukları iletişim yollarını belirlemek amacıyla “Salgın sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerini sürdürürken öğrencilerle nasıl iletişim kurdunuz?” temel soru ve bu temel soru altında “*Bu süreçte ne gibi iletişimsel problemlerle karşılaştınız? Karşılaştığınız iletişimsel problemleri nasıl çözdünüz? Önerileriniz nelerdir?*” sonda soruları yöneltilmiştir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler analiz edilmiş ve elde edilen veriler Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11.

Öğretmenlerin Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle kurdukları iletişim yollarına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Uzaktan Eğitim Döneminde İletişim Süreçleri	İletişim şekilleri	Whatsapp üzerinden iletişim	13
		Telefonla iletişim	12
		ZOOM üzerinden iletişim	9
		EBA yoluyla iletişim	8
		E- posta yoluyla iletişim	2
	Yaşanan iletişimsel problemler	Teknoloji araç-gereç yetersizliği	15
		Velilerle etkili iletişim kuramama	10
		Bağlantıdan kaynaklı problemler	10
		Teknoloji okuryazarlığının yetersizliği	6
		Öğrencilerin utangaç davranmaları	5
	Problemlere yönelik uygulanan çözüm yolları	Velilerle iletişime geçme	9
		Ses ve görüntü kontrolü sağlama	9
		Motivasyonu artırma	7
		Belli kurallar koyma	6
	İletişimsel problemleri aşmaya yönelik getirilen öneriler	İnternet desteği sağlanması	12
		Bağlantı problemlerinin giderilmesi	11
		Derslere katılabilecek cihaz desteği sağlanması	10
		Bütün öğrencilere tablet dağıtımı yapılması	10
		Günlük planlamanın yapılması	8
		Bilgilendirme toplantıları yapma	7
		Teknoloji okuryazarlığı seminerleri verilmesi	6

Tablo 11 incelendiğinde öğretmenler Covid-19 salgın sürecinde öğrencilerle Whatsapp üzerinden, telefonla, Zoom üzerinden, EBA yoluyla ve e- posta yoluyla iletişime geçtiklerini ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö27: “Öğrencilerle telefon, whatsaptan üzerinden iletişim kurduk. Whatsaptan ve EBA’ dan iletişim kurmaya çalıştım.”

Ö11: “Genel itibariyle Whatsapp grupları ve telefon görüşmeleri yaparak iletişime geçtim.”

Ö6: “Salgın sürecinde öğrencilerle Whatsapp uygulaması üzerinden iletişim kurduk.”

Katılımcılardan Ö17 isimli öğretmen ise diğer öğretmenlerden farklı olarak öğrencilerle e-posta yoluyla iletişime geçtiğini aşağıdaki gibi belirtmiştir.

Ö17: “Eposta aracılığıyla büyük boyuttaki ödevlerimi gönderiyorum çocuklara. Böylelikle daha kalıcı ve güvenilir oluyor.”

Öğretmenler salgın döneminde öğrencilerle iletişime geçerken teknik cihaz eksikliği yaşanması, velilerle etkili iletişim kuramama, internetten kaynaklı problemler, öğrencilerin teknolojik/dijital okuryazarlık becerilerindeki zayıflık ve öğrencilerin utangaç davranışları gibi çeşitli iletişimsel problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö7: “İletişimsel problem olarak evde tek olan telefon işe giden babada kalmakta ve gündüz iletişim kurmamız pek mümkün olamıyordu. Bu nedenle ancak babanın akşam eve gelmesini bekliyorduk iletişime geçebilmek için.”

Ö14: “Maalesef her konuda olduğu gibi bu konuda da ilgisiz öğrenciler ve veliler vardı. Yazılanlara, söylenenlere kayıtsız kalıyorlardı. Bazı öğrencilerin ise iletişim aracı olmadığı için anlık haberdar olamıyor, annesinden veya babasından kullanıyordu.”

Ö2: “En büyük sorun her öğrencide telefon ya da internet olmaması.”

Ö25: “Velilerim yaptığım toplantılara katılmıyorlardı, ben arayınca telefonları açmıyorlardı, geri dönüşü de uygunsuz saatlerde yapıyorlardı, iletişim kurarken sıkıntılar yaşıyorduk.”

Ö13: “Sosyalleşme sıkıntısı olan ve çekingen olan öğrencilerimizle bu süreçte iletişime geçmek oldukça zor oldu. Ekran başında soru sorduğumda ya da söz hakkı verdiğimde utanıp geri çekiliyorlardı.”

Öğretmenler salgın sürecinde öğrencilerle yaşadıkları iletişimsel problemlere yönelik; süreçte velilerle iletişime geçme, ses ve görüntü kontrolünü sağlama, öğrencilerin motivasyonunu artırma ve daha sağlıklı iletişime geçebilmek için belli kurallar koyma gibi çeşitli çözüm yollarını denediklerini ve uyguladıklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö28: “Ders anında görevlerini iletmem ve sonrasında hemen Whatsapp üzerinden onlara ulaşım yapmaları gerekenleri dikte etmem rağmen dönüş alamadığım veya dönüş almak için kimi zaman uzun vakitler ayırdığım öğrencilerim oldu. Demem o ki, benim en birincil gözlemim bu süreci Veli-öğrenci-öğretmen yürütmemiz gerektiğidir. Bu gerekliliğe uyan tüm öğrencilerimle süreci ilerletmemiz çok daha kolay oldu.”

Ö3: “Sürekliliği bir kargaşa, curcuna yaşıyoruz. Çocuklar sırayla konuşma alışkanlığı kazanamadılar. Normalde olsa iki taraflı iletişimden yanayım fakat öyle bir hale getirdiler ki artık ben de dayanamayıp çocukların ses olsun görüntü olsun kontrollerini elime aldım.”

Ö21: “Öğrenciler uzaktan eğitime geçince ruhsal olarak motivasyonları düşmüştü. Hayata karşı umutsuzlukları artmıştı. Öğrencileri motive amaçlı uzaktan eğitim

sürecinde yeni oyunlar oynayarak ve dersin belirli bir sürecinde öğrencilerin hayalleriyle ilgili pozitif sohbetler yaparak öğrenci motivasyonu artırıldı.”

Ö13: “Derslerime sürekli geç giren, sınıf düzenini bozan çocuklarımı derslere almıyorum. Diğer öğrencilerimde örtük öğrenmeyle neler yapmaları ve yapmamaları gerektiklerini öğreniyorlar.”

Öğretmenler yaşadıkları iletişimsel problemlere yönelik; internet desteği sağlanması, internet problemlerinin giderilmesi, derslere katılabilecek cihaz desteği sağlanması, bütün öğrencilere tablet dağıtımı yapılması, günlük planlamanın yapılması, bilgilendirme toplantılarının yapılması ve teknoloji okuryazarlığı seminerlerinin verilmesi şeklinde görüş ve önerilerde bulunmuşlardır. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö2: “Öğrencilerin internet hızları arttırılsın, böylelikle kesintisiz derslerimizi yapabilelim.”

Ö23: “Ders işlerken öğrencilerimizle bağlantı kopuklukları yaşanmaması adına sistem güçlendirilmeli, internet sıkıntıları giderilmeli ve internet fiyatları ailelerin ekonomik durumlarına göre uyarlanmalı.”

Ö18: “Veli-öğrenci-öğretmen müsait olma durumlarına göre yapılacak olan derslerin planlaması önceden yapılırsa iletişime geçmek daha kolay olabilir.”

Ö12: “Belli bir plan program dahilinde çocukların aileleriyle de iletişime geçerek dersler rutin saatlerde diğer çocukların ders çakışmalarını da göz önünde bulunduracak şekilde yapılabilir.”

Ö24: “Okullarda belli aralıklarla çevrimiçi toplantılar yoluyla teknoloji kullanımına ilişkin açıklayıcı seminerler verilsin.”

4.2.3. Salgın Dönemi Sürecinde Karşılaşılan Sıkıntılara Yönelik Bulgular

Salgın döneminde karşılaşılan sıkıntıların genel olarak neler olduğunu belirlemek amacıyla “Bu süreçte genel olarak gördüğünüz ve karşılaştığınız sıkıntılar nelerdir?(öğretmenlerin kendilerine yönelik, öğrencilere yönelik, veliye yönelik, teknik imkânlaraya yönelik)” temel soru ve bu temel soru altında “*Sizce Covid-19 salgın döneminde derslerin uzaktan eğitim olarak yapılması öğrencilerin akademik başarılarını ve kazanımlara ulaşma durumunu nasıl etkilemiştir?*” sonda soruları yöneltilmiştir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler analiz edilmiş ve elde edilen veriler Tablo 12 ve Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 12.

Salgın dönemi sürecinde karşılaşılan sıkıntılara yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
Salgın Sürecinde Yaşanan Sıkıntılar	Öğretmenlerin kendilerine yönelik yaşadıkları sıkıntılar	Sürece hazırlıksız yakalanmaları	13
		Teknolojik becerilerinin yetersiz olması	10
		Aile içi problemler yaşama	9
		Tükenmişlik sendromu yaşanması	4
		Ek ders ücreti kesintileri	3
	Öğrencilere yönelik yaşanan sıkıntılar	Derse devam sorunu	9
		Tatil moduna girmeleri	8
		Stres ve kaygı düzeylerin artması	8
		Pasif kalma	5
		Teknolojik araçların amacına uygun kullanılmaması	4
	Velilere yönelik yaşanan sıkıntılar	Sorumluluklarını bilmemeleri	12
		Maddi imkânsızlıklar yaşamaları	11
		İletişim eksikliği	9
		Beklentilerinin yüksek olması	8
		Sürece hazırlıksız yakalanmaları	8
	Teknik imkânlarla yönelik yaşanan sıkıntılar	Rol kargaşası yaşanması	6
		İnternet yetersizliği	16
		Bağlantıdan kaynaklı sıkıntılar	12
		Teknolojik araç-gereç eksikliği	11
		Şebeke yetersizliği	9
		EBA sisteminin hata vermesi	5

Tablo 12 incelendiğinde öğretmenlerin genel olarak kendilerine, öğrencilere, velilere ve teknik imkânlarla yönelik sıkıntılar yaşadıkları görülmüştür. Öğretmenler kendilerine yönelik; sürece hazırlıksız yakalandıklarını, teknolojik becerilerinde zayıflık yaşadıklarını, aile içi problemler yaşadıklarını, süreçte tükenmişlik sendromu

ve haksız yere ek ders ücreti kesintisi yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö2: “Biz üniversite yıllarımızda uzaktan eğitimle ilgili yeteri kadar öğretim alamadığımız için bu süreç bizi çok zorladı ve şoka uğramış oldu.”

Ö17: “Hiç böyle bir şeyle karşılaşabileceğimi düşünmüyordum ta ki başıma gelene kadar, bu süreç benim için çok zor oldu.”

Ö20: “En büyük dezavantajım salgının birden ortaya çıkması ve ne yapacağımızı bilememek diyebilirim. Çünkü böyle bir süreçle ilk defa karşılaşılıyor, evden dışarıya çıkamadık.”

Ö16: “Teknolojik yetersizlik, maddi imkânsızlıklar, öğrencilerin derslere girememeleri ve anlattığım derslerin anlaşılabilmesi gibi sebepler beni psikolojik olarak bir bunalıma itti ve genç yaşta mesleğimde tükenmişlik sendromu yaşamama sebep oldu.”

Ö21: “Gerçekten çok traje komik bir olay yaşadık. Öğrencilerin derse girmemelerinin faturasını bize kestiler. Ben her şeyi hazırlayıp dersi beklememe ve onca uyarmama rağmen öğrenciler bazı zamanlar derse girmediler. MEB de bize bunu ek ders ödemeyerek kesti faturasını.”

Öğretmenler salgın sürecinde öğrencilere yönelik; derse devam sorunu, öğrencilerin tatil moduna girmeleri, öğrencilerin stres ve kaygı düzeylerinin artması, derslerde pasif kalmaları ve öğrencilerin teknolojik araçları amacına uygun kullanılmamaları şeklinde sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö5: “Öğrenciye yönelik yaşadığım en büyük problem öğrencilerimin derse düzenli girmemeleri. Bazı derslere katılım iyi olurken bazılarında ise az oluyor.”

Ö23: “Derse katılmak istemeyen öğrencilerin internet kesintisinden stres yaparak kaygılandıkları teknolojik araç eksikliği gibi bahanelerin arkasına sığınıp durumu sabote ettiklerini gözlemliyorum.”

Ö17: “Genellikle tek taraflı bir iletişim oluyor, çocuklarım pasif kalıyorlar. Anlatım yöntemini ağırlıklı kullanıyorum, işitme ve görme duyularına hitap ediyorum.”

Ö19: “Eğitimin yüz yüze olmaması öğrenmelerde güçlük yaşamasına, sınıf kontrolünün sağlanamamasına ve konuların soyut kalıp ders kazanımlarının öğrenciye verilememesine sebep olmaktadır.”

Öğretmenler salgın sürecinde velilere yönelik; velilerin sorumluluk bilincinin zayıf olması, velilerin maddi imkânsızlıklar yaşadıklarını, velilerle iletişim eksikliği yaşandığını, velilerin bu süreçte beklentilerinin yüksek olduğunu, sürece hazırlıksız yakalandıklarını ve süreçte velilerin rol kargaşası yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda görüş bildiren öğretmenlerin bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir.

Ö18: “Yüz yüze eğitimde az da olsa veliyle yardımlaşarak iletişime geçerek çocukla ilgili durumları paylaşarak eğitim-öğretimimizi gerçekleştiriyorduk. Fakat böyle bir salgınla karşılaşmamız velilerimize düşen görev ve sorumlulukların daha fazla olmasına sebep olmasına rağmen çoğu velim üstüne düşeni yapamadı.”

Ö22: “Genel olarak düşük gelire sahip ailelerin olduğu bir bölgede çalışıyorum. Çocuklarım çeşitli materyallere, kaynaklara, teknolojik araçlara erişmekte sıkıntı yaşıyorlar. Büyük bir sıkıntı oluyor.”

Ö14: “Velilerime yönelik söyleyebileceğim durumlardan biri öğretmenlerden üst düzey performans beklmeleri ve sürecin sorunsuz ve mükemmel ilerlemesini beklmeleri. Halbuki süreç herkes için yeni alışılmamış bir süreç.”

Öğretmenler salgın sürecinde teknik imkânlarla yönelik; internet yetersizliği olması, bağlantıdan(internet) kaynaklı sıkıntılar, teknik cihaz eksikliği, şebeke yetersizliği yaşanması, EBA sisteminin hata vermesi gibi sıkıntıları yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda görüş bildiren öğretmenlerin bazılarının ifadeleri aşağıdaki gibidir.

Ö6: “Bu süreçte yaşanan en büyük ve en önemli sıkıntı çocukların derslere girebilmeleri için yeterli donanıma sahip olmamaları, altyapı eksikliği ve internete bilgisayara sahip olmamaları.”

Ö28: “Okulum merkezi bir okul olsa da kalabalık ailelerin olduğu bir yerde çalışıyorum. Öğrencilerimin çoğunun 5-6 kardeşi var. Aynı saatlerde dersleri olabiliyor. Evlerinde yeterli sayıda derse girebilmeleri için cihazları yok ve cihazları olmadığı gibi gerekli teknolojik altyapıya da sahip değiller. Bundan dolayı da büyük sorun yaşıyoruz.”

Ö27: “En büyük sorun merkezi de olsa köy okulu da olsa çocukların yeterli teknolojik araçlara sahip olmamaları ve internetlerinin olmaması bence. Umarım bu sorun yetkili kişiler tarafından fark edilirse bizlerde rahat rahat derslerimizi uzaktan anlatabiliriz.”

Tablo 13.

Salgın döneminde öğrencilerin akademik başarıya, kazanımlara ulaşma durumuna yönelik öğretmenlerin görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı(n)
Öğrencilerin akademik başarıya ve kazanımlara ulaşma durumları	Ulaşamadı	Katılımın düzensiz ve az olması	13
		Derse girilecek cihaz sıkıntısı yaşanması	11
		İnternet sıkıntısı	10
		Velilerin yeterli ilgiyi göstermemeleri	9
		Sürecin yeni olması	7
		Ses ve görüntü problemleri yaşanması	6
	Ulaştı	Derse katılan öğrencilerin düzenli katılması	8

Tablo 13 incelendiğinde salgın sürecinde öğrencilerin akademik başarıya ve kazanımlara ulaşma durumlarına yönelik öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öğrencilerin akademik başarıya ve kazanımlara ulaşamadığını belirttikleri görülmüştür. Bunun sebepleri olarak öğretmenler; öğrencilerin derslere düzensiz ve az sayıda katıldıklarını, teknik aksaklıkların yaşandığını, sürecin herkes için yeni olduğunu ve velilerin yeterli ilgiyi göstermedikleri görüşlerini ifade etmişlerdir. Az

sayıda öğretmen derse düzenli katılım sağlayan ancak sayı olarak az sayıda olan öğrencilerin akademik başarıya ve kazanımlara ulaşabildiğini belirtmiştir.

Araştırmada katılımın düzensiz ve az olmasından, derse girilecek cihaz sıkıntısı ve internet sıkıntısı yaşanmasından dolayı öğrencilerin akademik başarıya ve kazanımlara ulaşamadığını ifade eden öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö23: “Çoğu öğrencim derslere düzenli giremediler. Giremedikleri için de akademik başarıları düşük oldu, zaten dersler uzaktan verildiği için çocukların kazanımlara ulaşip ulaşamama durumlarını da tam anlamıyla belirleyemedik.”

Ö7: “Gönül isterdi ki bütün öğrencilerimin maddi durumu iyi olsun ve hepsi derslere girebilsin. Fakat her istediğimiz olmuyor. Çocuklar maddi ve teknik sıkıntılardan dolayı dersleri aksattılar. Böyle bir durumda doğal olarak çoğu öğrencim akademik anlamda geride kaldı.”

Ö21: “EBA sisteminin sıklıkla hata vermesi, bağlantı sorunları, internet azlığı, teknolojik aletlerin yetersizliği, tüm bunlar ders sürecini ve kazanımlara ulaşmayı olumsuz etkilemiştir.”

Araştırmada az sayıda öğretmen ise öğrencinin akademik başarıya ve kazanımlara ulaştığını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö14: “Uzaktan eğitimde derse katılanlar kazanıma ulaşma ve akademik başarı olarak istenen seviyelere ulaştı. Ancak katılamayanlar için okula geldiğimiz günlerde ödevlendirmekten başka bir şey yapamadık bazı açılardan geri kaldılar.”

Ö18: “Canlı derse katılım sağlayanların akademik başarılarında bir olumsuzluk yaşanmadığını düşünüyorum. Derslere katılım sağlayamayanların akademik başarılarının süreçten olumsuz etkilendiği kanaatindeyim. Derse katılım sağlayanların sayısı da az olduğu için akademik başarının genel anlamda düştüğünü söyleyebilirim.”

4.3. İlkokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Döneminde Sürece Bakış Açılarına Yönelik Bulgular

Aşağıda üçüncü alt problem “İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 salgını döneminde sürece bakış açılarının neler” olduğuna ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.3.1. Salgın Sürecinde Uzaktan Eğitim Faaliyetlerini Sürdürürken Veli Rollerine Yönelik Bulgular

Katılımcılara salgın sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerini sürdürürken veli rollerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla “Salgın sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerini sürdürürken veli fonksiyonu genel olarak ne olmalıdır?” temel soru ve bu temel soru altında “*Bu süreçte velilerle ilişkilerinizi nasıl yürüttünüz? Veliler bu süreci nasıl karşıladı? Bu süreçte velilere yönelik ne gibi önerilerde*

bulunabilirsiniz?” sonda soruları yöneltilmiştir. Katılımcılardan alınan cevaplar doğrultusunda veriler analiz edilmiş ve Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14.

Salgın sürecinde öğretmenlerin öğretmen-veli ilişkilerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
Salgın Sürecinde Veli İlişkileri	Veli fonksiyonu	Destekleyici	9
		Takipçi olmalı	8
		İşbirlikçi	7
		Güven verici	6
		Motive edici	6
	Süreçte öğretmen – veli ilişkisi	Telefon yoluyla iletişim	15
		Whatsaptan görüntülü iletişim	10
		Zoom üzerinden toplantı	7
	Öğretmenlerin, velilerin süreci karşılama durumlarına yönelik görüşleri	Sorumsuz ve ilgisiz davranışlar	14
		Kaygı ve endişe düzeylerinin artması	9)
		Kendini süreçte yetersiz hissetme	8
		Öğretmen rolüne girme	7
		Normal karşılama	5
	Velilere yönelik öneriler	Her konuda destek olma	11
		Öğrenciler için uygun ortamın hazırlanması	10
		Öğrenci takibi yapılması	10
		Psikolojik destek olma	8
		Gerekli alt yapının sağlanması	8

Tablo 14 incelendiğinde öğretmenler salgın sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerini sürdürürken veli fonksiyonlarına yönelik; destekleyici, takipçi, işbirlikçi, güven verici ve motive edici olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö16: “Veli her anlamda eğitimin bir paydası olmalıdır. Çocukların evdeki durumlarını, ders takiplerini yapmalı, destekleyici ve motive edici olmalıdır. Sürekli öğrenci faaliyet ve çalışmalarını takip etmeli ve süreci öğretmenlerle paylaşmalıdır. Veli öğretmen diyalogları sık ve doğru şekilde birlik içinde olmalıdır.”

Ö30: “Velilerden biraz anlayış bekliyoruz, bazı veliler çocuğu bırakmış kendi haline hiç bir şekilde yardımcı olmuyor. Bazı velilerimiz ne kadar ilgiliyse bazıları o kadar ilgisiz. Biraz daha öğrenciye yardımcı olmalarını bekliyoruz.”

Ö27: “Çocukların ödevlerini kendileri değil çocukların yapmalarını sağlayabilirler ya da sınavları çocuklar adına yapmamalılar. Çocuklara yol göstermeleri, onların yanında

olduklarını göstermeleri gerekir. Ödevleri yaparken çocuklara rehber olmalılar, motive etmeliler, o güven duygusunu onlara aşılamalılar bence. Ancak bu şekilde daha iyi ilerleyebiliriz.”

Öğretmenler salgın döneminde velilerle ilişkilerini; telefon yoluyla iletişim, Whatsaptan görüntülü iletişim ve Zoom üzerinden toplantılar yaparak yürüttüklerini belirtmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö11: “Velilerle görüşmeler yapıyorum, iletişime geçiyorum. Velilerim çalıştığı için daha çok uygun saatlerde telefonla görüşüyorum.”

Ö13: “Çocuklara herhangi bir şey göndereceğimde ya da verdiğim sorumlulukları yerine getirip getirmediğini, evde neler yaptıklarını öğrenmek istediğimde velilerle Whatsapp üzerinden iletişime geçiyorum.”

Ö14: “Elbette bunun yanı sıra ulaşamadığım ve ilgisini göremediğim velilerim de oldu. Bu yüzden ki sık sık ZOOM üzerinden veli toplantıları yürüttüm ve çocuklarımız için neler yapabiliriz bunları aktarmaya çalıştım. Öğretmen kadar önemli olan bir şey varsa o da velinin çocuğu üzerindeki ilgisi ve etkisidir.”

Salgın döneminde öğretmenler, velilerin süreci karşılama durumlarına yönelik; velilerin yeterli ilgi ve desteği sağlayamadıklarını, kaygı ve endişe düzeylerinin arttığını, kendilerini süreçte yetersiz hissettiklerini, öğretmen rolüne girdiklerini ifade etmişlerdir. Velilerin süreci karşılama durumlarına yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö13: “Veliler süreçte zorlandılar, çocuklarıyla ilgilenirken, benimle iletişime geçerken çok zorluk yaşadık. Gereken ilgiyi gösteremediler, hep bir bahaneleri oldu.”

Ö14: “Çoğu velim süreçte ilgisiz davrandı. Çoğu bahane olarak iş yüklerinin fazla olduğunu ve çocuklarına zaman ayıramadıklarını söyledi. Bizde süreci çocuklarıyla birlikte atlatmaya çalıştık.”

Ö24: “Velilerim süreci iyi karşılayamadılar. Eski sisteme göre velilere düşen sorumluluklar daha da arttı. Fakat sorumluluklarını yerine getirirken sınıfta kaldılar benim gözümde.”

Araştırmaya katılan öğretmenler velilerin süreçte öğretmen rolüne girdiklerini ve o şekilde davrandıklarını ifade etmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö19: “Bu süreçte çok tuhaftır velilerimden yardım istedim, çocuklarıyla ilgilenmelerini istedim. Evet bazı velilerim dediklerimi yaptılar hakkıyla ama bazıları da abarttılar, öyle bir noktaya getirdiler ki işi sanki ben öğretmenleri değilim de kendileri öğretmenmiş gibi davrandılar.”

Araştırmaya katılan öğretmenler velilerin süreci normal karşıladıklarını şu görüşlerle belirtmişlerdir.

Ö21: “Çoğu velim durumu Allah’ın bir takdiri deyip normal karşıladı. Salgını kabullendiler, gerekli önlemleri almaya çalıştılar. Ama eğitim açısından üzerlerine düşeni pek fazla yapmadılar.”

Öğretmenler salgın döneminde velilere yönelik; öğrencilere her konuda destek olma, öğrenciler için uygun ortamın hazırlanması, öğrenci takibi yapılması, psikolojik destek olma ve gerekli alt yapının sağlanması şeklinde görüş ve önerilerini belirtmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö23: “Bir öğrenciyi kazanmak bile o kadar önemli ki bu süreçte, bütün öğrencilerimize velilerimiz her türlü desteği ve yardımı sunabilmeliler. Öğrencilerimizi her türlü desteklemeliler.”

Ö2: “Süreçte çocuklar için bizler nasıl onlardan yardım bekliyorsak kendileri de çocukları için bizlerle iş birliği yapabilirler. Çocuklarının ders takiplerini düzenli yapabilirler. Çocuklarıyla yakından ilgilenebilirler. Bizler de öğretmen olarak her türlü onların yanındayız zaten.”

Ö19: “Velilere öğrencinin derse katılmasının önemini ve çocuklar için öğrenme ortamının düzenlenmesi önerisinde bulundum. Ve bu süreçte öğrencilerin zihinsel olarak yıpranabileceğini, salgın sürecinde öğrencinin zihinsel ve psikolojik olarak desteklenmesi önerisinde bulundum.”

4.3.2. Salgın Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Öğretim Faaliyetlerini Sürdürmelerine Yönelik Bulgular

Öğretmenlerin salgın sürecinde eğitim öğretim faaliyetlerini belirlemek amacıyla “Salgın sürecinde bir öğretmen olarak evden ya da okul ortamı dışından eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmek, öğrencilere ders anlatmak sizi nasıl etkilemiştir?” temel soru ve bu temel soru altında “*Bu durumun meleşinize olan yansımaları neler olmuştur(okula giden çocuklarınızın ders çakışmaları vb.)?*” sonda sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden alınan cevaplar doğrultusunda veriler analiz edilmiş, Tablo 15 ve Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 15.

Salgın sürecinde öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmelerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen Sayısı(n)
Uzaktan Eğitim		Sağlık sorunları yaşanması	14
Sürecinin	Olumsuz	Zamanın büyük çoğunluğunun uzaktan	11
Öğretmenlere	etkilemiştir	eğitime ayrılması	
Etkileri		Ailevi problemler yaşanması	10

Tablo 15.

Salgın sürecinde öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmelerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen Sayısı(n)
Uzaktan Eğitim Sürecinin Öğretmenlere Etkileri	Olumsuz etkilemiştir	Motivasyon düşüklüğü yaşanması	10
		Teknik cihazların yetersiz olması	9
		Mesleki açıdan doyum sağlamaması	8
		İdarenin ekstra iş yüklemesi	2
	Olumlu etkilemiştir	Farklı bir tecrübe olması	7
		Rahat bir çalışma ortamı olması	6
		Teknolojik araçları kullanma becerisi arttı	5
		Zaman ve mekândan tasarruf sağlandı	5

Tablo 15 incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinin öğretmenlerin büyük çoğunluğunu olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Bu konuda öğretmenler; sağlık sorunları yaşanması, zamanın büyük çoğunluğunun uzaktan eğitime ayrılması, ailevi problemler yaşanması, motivasyon düşüklüğü yaşanması, teknik cihazların yetersizliği, uzaktan eğitim sürecinde mesleki açıdan doyum sağlanamaması ve idarenin ekstra iş yüklemesi durumlarından uzaktan eğitim sürecinin kendilerini olumsuz anlamda etkilediğini belirtmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö12: “Evden internet üzerinden ders anlatmak öğrencilere ve öğretmenlere sağlık sıkıntısı yaşattığını düşünüyorum. İleriki yıllarda etkisinin görüleceği kanaatindeyim.”

Ö2: “Olumsuz anlamda etkilemiştir. Yüz yüze eğitim daha çok mesleki anlamda doyum sağlıyoruz ayrıca uzaktan eğitim fiziksel anlamda olumsuz etkiliyor (uzun süre ekrana bakma, göz bozukluğu, duruş bozukluğu gibi) Özel hayatımızda da sürekli evde oluşumuz evlerin kalabalık oluşları, ders sürecini olumsuz etkilemiştir.”

Ö17: “Salgın sürecinde kendi çocuklarım, eşim ve kendim için süreci yönetmek çok zordu. Evdeki dijital aletler yetersiz olduğu için çocuklarım kendi derslerine katılamadılar. Bu da psikolojik olarak hem onları hem beni olumsuz etkiledi. Uzaktan eğitim sürecinde eşim, çocuklarım hepimiz evde olduğumuz için bir yandan canlı dersleri yapıp bir yandan evin iş yükünü sırtlanmak beni sağlık olarak da motivasyon olarak da olumsuz etkiledi. Çocuklarımla istediğim ölçüde ilgilenemedim çünkü canlı dersleri yapmak oldukça yorucuydu. Zaman zaman tükenmişlik sendromu yaşadığımda oldu.”

Ö18: “En çok sorun yaşadığınız durumlar bir tanesi buydu. Özel hayatımızda kendi çocuklarımızın da durumundan kaynaklı dersleri uzaktan anlatmak sıkıntı ve soruna sebep olmuştur. Yüz yüze eğitim çok daha düzenli ve kontrollüdür o yüzden mesleki açıdan da bu durum bizi zora sokmuştur.”

Ö11: “Beni olumsuz yönde etkiledi. Açıkçası öğretmen olduğumu hissedemiyorum artık tam anlamıyla. Çünkü bilgisayarın başına geçip saatlerce ders anlatmak gerçekten okulda anlatmaktan daha zor. Çoğu zaman yetmediğimi düşünüyorum. Ayrıca okula sadece öğretim değil eğitim de veriyoruz. Uzaktan eğitim de aslında uzaktan eğitim değil uzaktan öğretim yapıyoruz sadece. Halbuki eğitim daha önde gelmeli. Bu süreçte geri planda kaldı.”

Araştırmada öğretmenler farklı bir tecrübe olması, rahat bir çalışma ortamı olması, teknolojik araçları kullanma becerisinin artması ve zaman ve mekândan tasarruf sağlanması gibi durumlardan dolayı uzaktan eğitim sürecinin kendilerini olumlu yönde etkilediği görüşünü ifade etmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö27:“Beni olumlu etkilemiştir çünkü farklı bir deneyim yaşadım ve evde daha rahattım, esnek çalışma saatlerim oldu, başka aktivitelerle ilgilenebildim.”

Ö16:“Ev ortamının müsait olması sebebiyle daha rahat bir ortamda ders anlattığımı söyleyebilirim.”

Ö26:“Ders anlatma açısından beni çok etkilemedi. Sınıfta nasılsa uzaktan eğitimde de aynı şekilde derslerimi işliyorum fakat sınıfımın kalabalık olması bazen sıkıntı çıkardığı oldu bana. Geleceğe yönelik eğitim faaliyetleri açısından ise olumlu buluyorum. Çünkü teknoloji geliştikçe insan hayatı kolaylaşacak. Uzaktan eğitimi verilebilen bir ders için öğrenciler okula gitmek zorunda kalmayacaklar. Salgın sürecinde eğitimin uzaktan da yapılabildiğini öğrenmiş olduk.”

Ö19:“Uzaktan eğitimin en büyük avantajlarından bir tanesi kendi adıma teknolojiden çok uzak olan bir insan olarak mecburen bu süreçte teknolojiyle içli dışlı olmamı sağladı. Diğer türlü bana kalsa bu kadar ilgilenmez ve uğraşmazdım teknolojik gelişmelerle.”

4.3.3. Salgın Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin MEB’den ve Yöneticilerden Beklentilerine Dair Bulgular

Öğretmenlere salgın sürecinde MEB’den ve yöneticilerden beklentilerini belirlemeye yönelik “Salgın sürecinde MEB’den ve yöneticilerden beklentileriniz nelerdi?” temel soru ve bu temel soru altında “*Beklentileriniz ne ölçüde karşılandı(seminer, hizmetiçi eğitim, bilgilendirme, derste kullanılacak materyal desteği, dijital erişim imkânları ile ilgili bilgi desteği vb.)?*” sonda sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen veriler analiz edilmiş ve Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16.

Öğretmenlerin salgın sürecinde MEB’den ve yöneticilerden beklentilerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
Salgın Sürecinde Beklentiler	MEB’den beklentiler	Öğretmenlerin desteklenmesi (Maddi – manevi)	11
		Belirsizliğin giderilmesi	8
		Hizmetiçi eğitim verilmesi	8
		Tablet dağıtımı yapılması	8

Tablo 16.

Öğretmenlerin salgın sürecinde MEB’den ve yöneticilerden beklentilerine yönelik görüşlerinden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar (Devamı)

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
Salgın Sürecinde Beklentiler	MEB’den beklentiler	EBA TV içeriğinin geliştirilmesi	7
	Yöneticilerden beklentiler	İşbirliği içinde olmaları	12
		Rehber ve destek olmaları	10
	Beklentilerin karşılanma durumu	Karşılanmadı	16
		Kısmen karşılandı	10
		Karşılandı	4

Tablo 16 incelendiğinde öğretmenler salgın sürecinde MEB’den beklentilerini; öğretmenlerin desteklenmesi (maddi – manevi), belirsizliğin giderilmesi, hizmetiçi eğitimin verilmesi, tablet dağıtımının yapılması ve EBA TV içeriğinin geliştirilmesi şeklinde belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö30: “Yüz yüze eğitimde kullandığımız yöntem ve teknikleri uzaktan eğitime uyarlamakta zorlandık. Bunun için bir hizmet içi eğitimler verilebilir. Materyal eksikliği öğrencilerim için ciddi bir sorun oldu. Kendi açımdan ve öğrenciler için öğretici ve tanıtıcı bir çalışma yapılmadı. EBA, ZOOM gibi durumları yöneticiler ile sonradan öğrendik.”

Ö18: “Öğretmenler sürece o kadar ani yakalandılar ki yeni bir sistemle ders yapmak, eve tıkılıp kalmak, kendi çocuklarına yeterli zaman ayıramamak gibi pek çok sorunu bir arada yaşadılar. Doğal olarak da kendilerini çaresiz hissetmemek için hem yöneticilerin hem Bakanlığın kendilerini desteklemelerini istiyorlar.”

Ö4: “Salgın sürecinde bakanlıktan beklentim netlik, açıklık ve samimiyetti. Yani alınan kararlar anlaşılır olmalı, farklı anlamlara gelmemeli ve çok doğru bir karar dedirebilmeliydi. Beklentim karşılanmadı. Açıklamalar yetersizdi. İnsanların kafasında hep soru işaretleri kaldı. Okullar açılacak mı, kapanacak mı bir türlü karar veremediler.”

Ö3: “Geleneksel öğrenme ve öğretmeye alıştığımız için uzaktan eğitim modelini anlamada ve anlatmada biraz sorunlar yaşadık. Teknoloji kullanımının önemi anladık. Bilgisayar destekli uygulamalarla tanıştık. Bu uygulamaları ve teknoloji kullanımını arttırmak için MEB hizmetiçi eğitimler verebilir. Farkındalığı arttırabilir.”

Ö17: “Evde birden fazla öğrenci olan ailelerde en fazla evde bir tablet ya da telefon var. Durum böyle olunca sadece biri derslere katılıyor, diğerleri katılamıyor. Her birinin ayrı tableti olursa MEB bunu sağlarsa çocuklar rahatlar.”

Ö20: “Canlı derslere katılan öğrencilerim bile hem ders tekrarını sağlamak hem de pekiştirme olsun diye EBA TV ye özellikle izliyorlardı. Aileleri de onlara eşlik edip çocukların EBA TV den daha iyi faydalanmasını sağlamaya çalışıyorlardı. Çoğunluk tarafından takip edildiği için Bakanlık EBA TV’ yi içerik olarak görseller veya videolar olarak zenginleştirsın.”

Öğretmenler yöneticilerden beklentilerini; yöneticilerin öğretmenlerle işbirliği içinde olmalarını ve rehber ve destek olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö14: “Yöneticilerimiz de sürece alışmaya çalışıyorlardı. Çoğu şeyi onlar da yeni öğreniyordu ve onlar da kaygılıydı. Yine de öğretmenle iş birliği yaparak bu olumsuz süreci daha sağlıklı atlatacaklarının farkındalardı. Bu yüzden ben iş birliğinin gerçekten her kesim için çok önemli olduğunu düşünen insanlardanım.”

Ö10: “Ders atamalarında derse katılmayan öğrenci ve onların velilerine ulaşmada sistemden kaynaklı dersini yapamayan öğretmene yardımdan tutun da eğitimle ilgili aklınıza gelecek her şeyde idareciler öğretmenleriyle iş birliği içinde olmalı.”

Ö28: “Okullarda mesleki yılı fazla öğretmenler özellikle teknoloji kullanımı konusunda çekingen davranışlar sergiliyordu. Okul idarecileri onlara yol göstermeli ve onların bu sıkıntılarını giderecek çözümler bulmalıdır.”

Öğretmenler salgın sürecinde MEB’den ve yöneticilerden beklentilerinin karşılanma durumlarına yönelik; beklentilerinin karşılanmadığını, beklentilerinin kısmen karşılandığını ve beklentilerinin karşılandığı görüşlerini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan çoğu öğretmen beklentilerinin karşılanmadığını belirtmişlerdir. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö30: “Bu süreçte beklentilerimiz pek karşılanmadı. Bizler görevimizin sorumluluğunu bilerek elimizden gelenin fazlasını yapmaya çalıştık, lakin MEB sınıfta kaldı.”

Ö21: “Seminer ve hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının yeterince karşılandığını düşünmüyorum.”

Ö5: “Yeterli değil, veli profilini biliyorlar onlara bir eğitim verilebilir ama maalesef ki köyde öğretmensiniz her şeyi sizden bekliyorlar maddi manevi.”

Ö1: “Genel olarak memnun değilim. Birçok konuda bilgilendirme yapılmadı.”

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise beklentilerinin kısmen karşılandığını aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Ö17: “MEB ve yöneticiler her anlamda öğretmen ve öğrenciye seferber olmaya çalıştı. Aynı şekilde öğrencilere yönelik EBA destek noktaları, öğrencilerin evde sürekli takibi, online toplantıları, materyal desteği ve EBA TV nin varlığı bu süreçte sağlanan rahatlatıcı ve avantajlı durumları. Fakat tablet dağıtımının bütün çocuklara yapılması gerektiğini düşünüyorum.”

Ö27: “Büyük ölçüde karşılandı ama daha fazla tablete ihtiyaç vardır.”

Araştırmaya katılan çok az sayıda öğretmen ise beklentilerinin karşılandığını aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Ö13: “Gereken hizmetçi eğitimleri, kurslar çok güzel ve verimli olduğunu düşünüyorum. Bundan sonraki süreçte de bunun aktif kullanılması taraftarıyım.”

4.3.4. İlkokul Öğretmenlerinin Öğretim Sürecinin Etkili Bir Şekilde Yürütülmesine Yönelik Görüş ve Önerilerine Dair Bulgular

Öğretmenlere salgın döneminde öğretim süreçlerinin etkili bir şekilde yürütülmesine yönelik “*Salgın döneminde öğretim sürecinin etkili bir şekilde yürütülmesine yönelik görüş ve önerileriniz nelerdir (öğretmenlerin kendilerine*

yönelik, veliye yönelik, çocukların çalışmasına, teknik imkânlarla yönelik)?” temel soru yöneltmiştir. Sorulardan elde edilen veriler analiz edilmiş ve Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17.

Öğretmenlerin salgın döneminde öğretim süreçlerinin etkili bir şekilde yürütülmesine yönelik görüş ve önerilerden ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Öğretmen sayısı (n)
Öğretmenlerin Görüş ve Önerileri	Meslektaşlarına yönelik görüş ve önerileri	Yeniliklere ve gelişmelere açık olmalı	14
		Hizmetiçi eğitim/seminer gibi fırsatlardan yararlanmalı	11
		Öğrenci-veli ile işbirliğinde olmalı	10
		Öğretmenlere internet, cihaz gibi gerekli destek sağlanmalı	9
		Dijital yeterliliklerini arttırmalılar	7
	Öğrencilere yönelik görüş ve önerileri	Tablet, internet desteği yapılması	13
		Derslere önem vererek düzenli katılım sağlanmalı	9
		Kitap okuma alışkanlığı edinilmeli	9
		Bol bol ders tekrarı yapılmalı	9
		Motivasyonları arttırılmalı	5
	Veliye yönelik görüş ve öneriler	Sorumluluk bilincine sahip olma	12
		İlgili olma	9
		Öğrenme ortamını uygun hale getirme	9
		Öğrencilere her açıdan destek olma	8
		İletişim içinde olma	6
		Teknolojiyi bilinçli kullanma	5
	Teknik imkânlarla yönelik görüş ve öneriler	Teknolojik alt yapı güçlendirilmeli	13
		İnternet desteği sağlanmalı	11
		Derste kullanılabilecek cihaz desteği sağlanmalı	10
		Bağlantı sıkıntısı giderilmeli	8
		Fırsat eşitliği sağlanmalı	7
		Elektrik ve şebeke sorunları giderilmeli	5

Tablo 17 incelendiğinde öğretmenler salgın döneminde öğretim süreçlerinin etkili bir şekilde yürütülmesinde meslektaşlarına yönelik; yeniliklere ve gelişmelere açık olmalılar, hizmetiçi eğitim/seminer gibi fırsatlardan yararlanmalılar, öğrenci-veli ile işbirliğinde olmalı, öğretmenlere internet, cihaz gibi gerekli destek sağlanmalı ve öğretmenler dijital yeterliliklerini arttırmalıdır görüşlerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö29: “İnşallah en kısa sürede salgın bir an önce sonlanıp okul kapıları tekrardan eğitim için açılır. Geleceğimiz daha gerçekçi bir eğitimi almış olur.”

Ö25: “Mümkün olduğunca eğitimin yüz yüze olmasından yanayım. Seyreltilmiş sınıflar yapıp her öğrencinin okula bir iki gün gelmesinin iyi olacağını düşünüyorum.”

Ö24: “Mesleki anlamda sürece uyum sağlaması açısından her türlü yeniliğe açık olmalı öğretmenler, bu zorlu dönemde ve uzaktan eğitim sürecinde çocukların iş birliği etkileşimli şekilde ders sürecine aktif hale getirmek öğretmenin en önemli amacı olmalıdır. Bu yüzden dijital teknolojik gelişmeleri takip edip kendini bu konuda yeterli hale getirmelidir, çocuklara da aynı şekilde bunları öğretmeli ve bilgi vermelidir.”

Ö21: “Yüz yüze eğitimden bir anda uzaktan eğitime geçtik. Ne yapacağımızı, nasıl ders anlatacağımızı bilemedik. Sürecin bizim lehimize işlemesi ve daha verimli olabilmemiz için bizlere hizmet içi seminerler verilerek uzaktan eğitime adapte olmamız sağlanabilir.”

Araştırmaya katılan öğretmenler salgın döneminde öğretim süreçlerinin etkili bir şekilde yürütülmesinde velilere yönelik; öğrenciler için öğrenme ortamını uygun hale getirme, yeterli ilgiyi gösterebilme, yeterli seviyede sorumluluk bilincine sahip olma, öğrencilere her açıdan destek olma, iletişim içinde olma ve teknolojiyi bilinçli kullanma gibi çeşitli görüş ve önerilerde bulunmuşlardır. Buna yönelik öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö29: “Öğrencilerimin çoğu uygun olmayan ortamlarda derslere katılmak zorunda kalıyorlar, ister istemez bu onların motivasyonunu düşürdü. Bu sebeple çocuklar için sessiz sakin bir öğrenme ortamı oluşturulsun.”

Ö15: “Çocuğun çalıştığı yerde televizyon, radyo, diğer inanlar gibi çocuğu olumsuz etkileyecek unsurlar olmasın.”

Ö18: “Sürecin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için en büyük görev velilere düşmektedir. Öncelikle öğrenciler için gerekli çalışma alanları oluşturulmalı, öğrenci ders takibi, ödev takibi konusunda öğrencilere yardımcı olunmalıdır. Öğrencilerin ev ortamında disiplinli bir şekilde derse katılımlarının sağlanması konusunda da velilere çok görev ve sorumluluk düşmektedir. Ayrıca öğrencilerin derse katılabilmeleri için gerekli alt yapıyı oluşturmak, dijital araçları sağlamak, internet erişimini sağlamak da velinin sorumluluğundadır.”

Ö13: “Veliler ise öğrencileri ve öğretmenleri desteklemeli, iletişimi kolaylaştırmalı. Çocuklar ise dersleri ciddiye almalılar. Uzaktan eğitimi fırsat bilmeliler. Eksik konularını tamamlamaları için web araçlarını kullanmalılar.”

Ö10: “Velilerle gerek telefonda konuşarak gerekse sınıfça ZOOM üzerinden toplantılar yaparak iletişim içinde kaldım. Bunun bana çok şey kazandırdığına bizzat şahit oldum. Veli ile iletişimin güçlü olursa aşamayacağı engel yoktur.”

Araştırmaya katılan öğretmenler salgın döneminde öğretim süreçlerinin etkili bir şekilde yürütülmesinde teknik imkânlarla yönelik; teknolojik alt yapı güçlendirilmeli, internet desteği sağlanmalı, derste kullanılabilecek cihaz desteği sağlanmalı, bağlantı sıkıntısı giderilmeli, fırsat eşitliği sağlanmalı, elektrik ve şebeke sorunları giderilmeli şeklinde görüş ve önerilerde bulunmuşlardır. Bu doğrultuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö7: “Altyapı nedeniyle zaman zaman derse bağlanamama ya da ders esnasında kopmalar yaşıyoruz. Bu konuda altyapı güçlendirilmeli. Öğretmen ve öğrencilerimize ücretsiz İnternet sağlanmalı.”

Ö5: “Tabi öğretim sürecinin daha etkili olması için teknik imkanlar geliştirilmeli. Yani alınacak daha çok yolumuz var. Evinde imkanı olan öğrenciler bu kez de bağlantı problemi sıkça yaşadı. Bunların hepsi bir zincirleme. Teknik problem olduğu sürece diğerlerinin pek bir anlamı kalmıyor. Alt yapı ya da teknolojik araçlar yoksa zaten derslere katılamıyor.”

Ö20: “Hem öğretmenlerin hem öğrencilerin süreçte daha etkili olabilmeleri için öncelikle dijital araç eksikliği internet erişimi sıkıntısı teknik alt yapı yetersizliği gibi sorunların bir an önce kaldırılması gerekmektedir. Tüm öğrencilerin derslere katılımı için gerekli her şey yapılmalı ve onlara olanaklar sağlanmalıdır.”

Ö27: “Ben isterdim ki üst yöneticiler eğitimcilere ve öğrenciler için camlı ders için internet erişimini ücretsiz sunmaları için GSM operatörlerini bu konu da teşvik edebilirlerdi 8 GB sadece bir EBA kullanımı için verildi canlı dersler için değil.”

Ö6: “Katılım sağlanmasının zorunlu olması ve bunun içinde katılımın sağlanamamasının sebeplerini (tablet, internet, şebeke) çözmemiz lazım.”

Ö2: “İnterneti olmadığı için derslere katılamayan öğrenciler var. Bu öğrencilerin mağduriyetleri bir şekilde halledilsin.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın alt amaçları doğrultusunda, yapılan çalışma sonucu elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bunlara dair getirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Covid-19 virüsünden kaynaklı küresel salgın olan Covid-19 salgını, dünya üzerinde eğitim ortamlarını olumsuz etkilemiştir. Eğitim paydaşlarından biri olan öğretmenlerin Covid-19 Salgını süresince olan mesleki deneyimleri, süreci yönetme durumlarını ve problemler karşısındaki bakış açılarını incelemek amacıyla Hatay ilinde bulunan 30 ilkokul öğretmeninden edinilen veriler doğrultusunda yapılan bu çalışmanın sonuçları her bir alt problem doğrultusunda ayrı ayrı aşağıda yer verilmiştir.

5.1.1. İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Sürecinde Edindikleri Mesleki Deneyimlerinin Neler Olduğuna Yönelik Sonuçlar

İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde yaşadıkları mesleki deneyimlerini içeren soruya verilen cevaplar bir bütünlük göstermektedir. Salgın döneminde öğretmenlerin, mevcut dijital araçları kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bu durum; Adak ve Koç (2022)'un bilişim teknolojileri öğretmenleriyle gerçekleştirdikleri araştırmanın bulgularıyla uyumluluk göstermektedir. Teze konu olan araştırmaya göre, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun dijital araçlara erişimlerinin kolay olduğu görülmüştür. Dijital araçlara erişimlerinin kolay olduğunu ifade eden öğretmenlerin çoğunluğunun bekâr olduğu görülmüştür. Dijital araçlara erişimin zor olduğunu ifade eden öğretmenlerin büyük bir kısmının ise evli ve okul çağında çocuğu olan aileler olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç Topalak (2021)'ın araştırma bulgusuyla örtüşmektedir; buna göre öğretmenlerin çoğunun derse girmesi gereken çocuklarından dolayı cihazlara ulaşmada çeşitli sorunlar yaşadıkları

görülmüştür. Öğretmenlerin salgın döneminde dijital araçları kullanabilme yeterlilikleri açısından kendilerini değerlendirmeleri istenildiğinde çok az sayıda öğretmen mükemmel düzeyde dijital araç kullanma yeteneğine sahip olduğunu dile getirmiştir. Yaş ortalaması olarak genç yaşta olan öğretmenlerin dijital araçları etkili bir şekilde kullandıkları görülmektedir. Öğretmenlerin bir kısmı da zorunlu kaldıkları için kendilerini bu konularda geliştirdiklerini ve böylelikle krizi fırsata çevirdiklerini ifade etmişlerdir. Dijital araçları kullanma konusunda yaş kriterinin önemli bir kriter olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin yüz yüze ve uzaktan eğitim dönemlerini karşılaştırdıklarında avantajlı ve dezavantajlı olduklarını düşündükleri durumlara ilişkin görüşlerine bakıldığında büyük çoğunluğu yüz yüze eğitimin avantajlarının uzaktan eğitime göre daha fazla olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin ders anlatırken öğrencilerle rahat bir şekilde göz teması kurabilmeleri ve beden dilini etkili bir şekilde kullanabilmeleri yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime göre bir adım öne çıkarmıştır. Bu sonuç, Candan ve Usta (2020)'nin ve yaptıkları araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Erfidan (2019)'ın yaptığı çalışmada da, öğretim elemanlarının çoğunun geleneksel (yüz yüze) eğitime daha pozitif baktıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak; Koçoğlu, Ulu Kalın, Tekdal ve Yiğen (2020)'in yaptıkları bir çalışmada, öğretmenlerin yarısından fazlasının, hem dersler hem de eğitim kademeleri açısından salgın sürecinde verilen uzaktan eğitimi yeterli gördüklerini fakat bunların yanında kaynak çeşitliliği yetersizliği, somutlaştırma ve anlamlandırma yetersizliği, teknolojik alt yapı yetersizliği gibi yetersizliklerin de olduğu görüşünü bildirmişlerdir. Bu farklılığın ortaya çıkmasında, araştırmalara katılan çalışma gruplarının farklı gruplardan oluşmasının etkili olduğu söylenebilir.

Alan yazındaki çalışma sonuçları ile teze konu alan çalışmanın sonuçları yüz yüze eğitim konusunda uyumluluk göstermektedir. Araştırmaya katılan öğretmenler yüz yüze eğitim sürecinde eğitim-öğretim faaliyetleri ile ilgili; çocuklarla göz teması kurabilme, beden dilini kullanabilme, fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi, öğrenci devamsızlığının az olması, öğrencilerin sosyal gelişimini desteklemesi gibi durumları yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu ve benzeri durumları yüz yüze eğitimin avantajları olarak görmüşlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler yüz yüze eğitimin herhangi bir dezavantajının olmadığını belirtmiştir. Bunun yanı sıra öğretmenler yüz yüze eğitimin zorunlu çalışma saatlerinin olması, sınıfların kalabalık

olması ve yüz yüze eğitimde belli bir mekâna bağlı kalınması gibi durumları yüz yüze eğitimin dezavantajları olarak düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan öğretmenler uzaktan eğitimin herhangi bir avantajının olmadığını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra uzaktan eğitim sürecinde, öğretmenler kendi derslerini kendilerine uygun olan bir zaman diliminde planlayabildiklerinden, bu esneklik eğitim sürecini daha rahat yönetebilmelerine katkı sağlamaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde, derslerin tekrar izlenebilmesi, çalışma saatlerinin esnek olması, zaman ve mekândan bağımsız olarak eğitim yapılabilmesi gibi uzaktan eğitimin çeşitli avantajlarının olduğunu dile getirmiştir. Bu sonuçlar, Alpaslan (2020)'ın, Özdoğan ve Berkant (2020)'in, Yolcu (2020)'un, Yağan (2021)'in, Duman (2020)'in ve Döğer (2022)'in yaptıkları çalışmaların bulgularıyla uyumluluk göstermektedir. Bahse konu çalışmalarda; katılımcılar bilgiye ulaşmanın kolay olması, zaman-mekân kısıtlamasının olmaması, derslerin tekrar izlenebilmesi, teknolojiye uyumu kolaylaştırması gibi durumların uzaktan eğitimin olumlu yönleri olarak belirtmişlerdir. Teze konu olan araştırmada öğretmenler uzaktan eğitimin çeşitli avantajlarından bahsetmiş olsalar da Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitimde istenilen verimin elde edilememesi, gerekli alt yapının sağlanamaması, uzaktan eğitimin amacına ulaşamaması gibi durumlardan ötürü alışlagelmiş olan yüz yüze eğitimin avantajlarının ve faydalarının daha fazla olduğunu dile getirmişlerdir.

Teze konu olan araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğretmenler uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik; internet hizmetine erişim konusunda sıkıntıların yaşanması, sosyal izolasyona sebep olması, ekran karşısında sınıf yönetiminin zor olması ve öğrencilerin etrafındaki çevresel uyaranların çok olması gibi durumları dile getirmişlerdir. Bu bulgulara paralel benzer olarak; Başaran ve arkadaşlarının (2020) Türkiye’de yaptıkları araştırmada, uzaktan eğitimin olumsuz yanları şu şekilde sıralanmıştır; öğretmen öğrenci arasında etkileşimin kısıtlı olması, öğrencilerin derse aktif katılamaması, uzaktan eğitim sisteminin bireysel farklılıklara uygun olmaması ve fırsat eşitsizliği. Yine Yurdakul ve Susar Kırmızı (2021) öğretmen adaylarıyla yaptıkları araştırmada, uzaktan eğitimin dezavantajları olarak; motivasyon kaybı yaşanması, internet ve bilgisayar gibi kaynakların yetersizliği, fırsat eşitsizliği gibi bulgulara ulaşmışlardır. Özellikle de yoksul çocuklar ile sosyo ekonomik düzeyi yüksek olan çocuklar arasındaki eğitime erişim durumunda ciddi anlamda fırsat eşitsizliğinin oluşmaktadır (Saavedra, 2020). Uzaktan eğitim süreci, eğitim öğretim

hayatının tamamen durmasını engellemiş olsa da verimli bir şekilde yapılamamasının önündeki önemli engellerin; alt yapı eksikliğinin olması ve fırsat eşitliğinin tam olarak sağlanamamış olması gibi durumlar olduğu düşünülmektedir. Ayrıca küçük yaş grubunda göz temasının kurulamaması, öğrencilerle aynı ortamda bulunamama gibi durumlardan uzaktan eğitim sürecinde öğrenci-öğretmen etkileşiminin azaldığı görülmüştür. Bu sonuç; Karakuş vd.(2020) ve Metin, Gürbey ve Çelik (2021)'in yaptıkları araştırmalarının bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Çalışmada, öğretmenlerin mesleki doyuma ulaşma süreçleri ile ilgili sonuçlara bakıldığında, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun süreçte mesleki doyuma ulaşamadığı görülmüştür. Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde mesleki doyuma ulaşamadıklarını ve tükenmişlik duygusu yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Yüz yüze eğitim sürecinde göz teması kurabilme, öğrencilerle aynı ortamda bulunma, bütün duyulara hitap edebilme, öğrencilerle karşılıklı iletişim kurabilme gibi özellikleri sayesinde öğretmenler yüz yüze eğitimde mesleki doyuma daha çok ulaştıklarını belirtmişlerdir. Bu sebeple, uzaktan eğitim sürecinde aynı havayı soluyamama gibi durumlardan dolayı verimin düştüğü, öğretmenlerin mesleki anlamda kendilerini iyi hissedemedikleri, eğitimden beklentilerin tam olarak karşılanamadığı sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde mesleki doyuma tam olarak ulaşamadıkları dikkat çekici bir nokta olmuştur. Alan yazında öğretmenlerin çoğunun mesleki doyuma ulaşamadıklarını belirten çalışmalar bulunmaktadır (Canpolat ve Yıldırım, 2021; Sezen Gültekin ve Algın, 2021; Özcan 2022). Sezen Gültekin ve Algın (2021)'in yaptıkları araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitim sürecinde mesleki açıdan yetersizlik hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Canpolat ve Yıldırım (2021)'in yaptıkları araştırmada öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları sorunlardan birinin; öğretmenlerin mesleki tatmin yaşayamamaları olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra teze konu olan araştırmanın sonucuna göre, araştırmaya katılan az sayıda öğretmen mesleki doyuma düşük düzeyde ulaştıklarını, süreci gelişim için fırsata çevirerek mesleki, teknolojik anlamda kendilerini geliştirdiklerini ve mesleki anlamda kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Teknolojik alanda bilgiye sahip olan, ilgi duyan ve bu konularda yeniliklere açık olan bireylerin uzaktan eğitim sürecini daha sağlıklı geçirdikleri düşünülmektedir.

Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitime geçilmesi tamamen eğitim öğretim hayatının durmasını engellemiş, eğitim-öğretim süreci devam etmekle birlikte bu

durum beraberinde birtakım değişiklikleri de getirmiştir. Uzaktan eğitim süreci öğretmenlerin öğrencilerle etkileşimlerini, iletişimlerini ve öğretmenlerin derslerini gerçekleştirme yöntemlerini de değiştirmiştir (Kırmızıgöl, 2020). Araştırmada öğretmenlerin Covid-19 salgın döneminde kullandıkları yöntem ve tekniklerin olumsuz yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler yöntem ve tekniklerin sayı ve çeşitlilik yönünden azaldığını, derslerde canlandırma, yaparak yaşayarak öğrenme süreçlerinin eskiye oranla azaldığını, süreçte videolu öğretime, görsel işitsel içerik kullanımına ağırlık verildiğini, bireyselliğin ön plana çıktığını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin büyük çoğunluğu salgın döneminde kullandıkları yöntem ve tekniklerde değişiklik yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler Covid-19 salgın sürecinde; anlatım, sunuş yoluyla öğretim, video destekli öğretim, soru cevap-tartışma gibi öğretim-yöntem ve teknikleri daha çok kullandıklarını söylemişlerdir. Bu sonuca benzer olarak; Bakioğlu ve Çevik (2020) yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde en çok kullandıkları öğretim yöntemlerinin; soru-cevap, problem çözme ve düz anlatım olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenlerin Covid-19 salgın sürecinde benzer yöntem ve teknikleri kullandıkları görölmüştür. Uzaktan eğitime yönelik yapılan en güçlü eleştiri, deneyime ve yaparak öğrenmeye dayalı yüz yüze aktivitelerin yerinin doldurulamamasıdır (Sezgin, 2021). Bu sebeple, öğretmenlerin genellikle uzaktan eğitim sürecinde düz anlatım, soru-cevap gibi yöntem ve tekniklere daha çok yöneldikleri söylenebilir. Yöntem seçiminde öğrencilerin özellikleri dikkate alınmalı ve aktif olabilecekleri yöntemler seçilmesine önem verilmelidir (Kurt, Kandemir ve Çelik 2021). Teze konu olan araştırmanın sonucunda, az sayıda öğretmen dijital kullanımın işin içine girdiğini ve süreçte videolu öğretim gibi yeni ve çeşitli öğretim-tekniklere yöneldiklerini belirtmişlerdir. Covid-19 salgını genel olarak birçok alanı olumsuz yönde etkilese de süreçte öğretmenlerin farklı öğretim- yöntem- tekniklere yönelmesi onlar için avantaj olarak değerlendirilebilir.

Uygulamalı derslerin işlenişine yönelik öğretmenlerin büyük çoğunluğu uygulamalı dersleri işleyemediklerini ve gerekçe olarak dersleri işleyecekleri uygun yöntem ve tekniğin olmaması, etkileşimin az olması, gereken önemin verilmemesi, katılımın az olması, yeterli dönütün olmaması görüşlerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin uygulamalı olarak yapılan derslerde yüz yüze eğitimde, daha verimli oldukları, fiziki aktivitelerin yaparak yaşayarak öğrenme ile dersleri amacına uygun olarak daha kolay işleyebildikleri düşünülmektedir. Alanyazın taraması sonucu,

uygulamalı derslerin yüze yüze yapılmasının daha verimli olacağını belirten Kurnaz ve Serçemeli (2020), Cülha ve Yılmaz (2021), Topalak (2021), Yongacı ve Dalkıran (2021)'ın araştırmaları mevcuttur. Araştırmada uygulamalı derslerin işlenişinde karşılaşılan sorunlara ve bulgulara benzer olarak; Topalak(2021) yaptığı çalışmasında müzik öğretmenleri öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili; müzik dersine önem verilmemesi, derse katılımın az olması, ders materyalleri hazırlamanın sıkıntılı olması, ders saatlerinin yetersizliği, öğrencilerle göz teması kurulamaması gibi sorunları belirtmişlerdir. Cülha ve Yılmaz (2021) yaptıkları araştırmada, beden eğitimi dersinde yaşanabilecek sorunlara ilişkin katılımcıların, branşın uygulamaya dayalı olması, uzaktan eğitimin etkisiz olması, teknolojik altyapı yetersizliği ve uzaktan eğitim konusunda eğitimsizlik gibi durumlara ulaşmışlardır. Aydın (2021)'ın yaptığı araştırmada müzik öğretmenleri; teknolojik sorunlar, müzik dersine uygun olmama, uygulamalı müfredatta yaşanan problemler, ders süresi kısıtlılığı gibi durumları uzaktan eğitim sürecinde müzik derslerini işlerken yaşanan olumsuzluklar olarak ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra bahse konu tezde yapılan araştırmaya katılan çok az sayıda öğretmen uygulamalı dersleri işlerken derslere öğrenci katılımının az olması sebebiyle herhangi bir sıkıntı yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Süreçte videolu gösterim, çeşitli oyunlar oynatma gibi uzaktan eğitim faaliyetleriyle öğrencilerine uygulamalı dersleri yaptırabildiklerini ve az sayıda katılımın olması sebebiyle de daha kolay ve rahat işleyebildiklerini belirtmişlerdir. Bu düşünceleri dile getiren öğretmenlerin çalışma grubundaki öğrencilerin daha büyük yaş grubunda olmaları dikkat çekici bir nokta olmuştur. Sınıf yaş grubunun büyük olmasının uzaktan eğitim yoluyla yapılan, uygulamalı derslerin işlenişinde etkili bir durum olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini ödev yoluyla, soru- cevap şeklinde, ders etkinliklerine katılım yoluyla, proje ödevleriyle ve online (çevrim içi) sınavlarla yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum; Demir ve Özdaş (2020)'ın, Kurt, Kandemir ve Çelik (2021)'in çalışmalarının bulgularıyla örtüşmektedir. Uzaktan eğitimde sürecin de getirileri göz önünde bulundurularak değerlendirme genellikle ödevlere dayalı olarak gerçekleştirilmektedir. Öğretmenler ölçme ve değerlendirme sürecinde yaşanan olumsuzlukları; sürecin objektif olmaması, güvenilir olmaması, öğrenci katılımının az olması, öğrencilerin adaptasyon sıkıntısı yaşamaları ve çeşitli bağlantı kopukluğu yaşanması olarak ifade etmişlerdir. Bu durum, Çetin ve Akduman (2022)'ın, ölçme

ve değerlendirme sreclerinde çevrim içi sınavların güvenirliğinin oldukça düşük olduğu, çevrim içi lme araçlarının yetersiz olduğu, var olanları da yeterince iyi kullanamadıklarını ifade ettikleri araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Kürtüncü ve Kurt (2020)'un yaptıkları çalışmada öğrenciler, internet üzerinden yapılacak sınavlara karşı kaygı ve güvensizlik yaşadıklarını ve öğrencilerin uygulama derslerini alamamaları nedeniyle sınav yerine ödevin ara sınav notu olarak verilmesinin daha mantıklı bulduklarını belirtmişlerdir. Çocukların küçük yaş grubunda olmaları, lme değerlendirmenin uzaktan yapıyor olması gibi durumlardan dolayı öğretmenlerin çeşitli olumsuzluklar yaşadıkları söylenebilir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin öğrencilerle aynı ortamda bulunamamalarından kaynaklı sınavların, ödevlerin kimler tarafından yapıldığının tam olarak bilinmemesi, öğrencilerin kopya çekme, ödevleri başkalarına yaptıрма gibi davranışlarda bulunmaları, sınav esnasında internetlerinin gitmesi ve bu yüzden çeşitli kopukluklar yaşanması lme değerlendirmenin verimli yapılamamasının önündeki önemli engeller olarak ifade edilebilir.

Teze konu olan çalışmaya dâhil olan çoğu ğretmen, öğrencilerin kazanımların kapsadığı duyuşsal ve psikomotor erişi düzeylerini belirleyemedikleri ve daha çok bilişsel düzeydeki becerileri belirleyebildikleri konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu durumun sebepleri olarak öğretmenler, çocukların uzaktan eğitim yoluyla psikomotor becerilerini ve duyuşsal becerilerini lcek uygun bir lme metodunun olmaması, bütün duylara hitap edilememesi, öğrencilerle etkileşimde bulunamama gibi durumları ifade etmişlerdir. Öğretmenler süreçte öğrencilerin daha çok bilişsel düzeyde becerilerinin ölçülebildiğini belirtmişlerdir. Yeterli dönütün olmaması, lme yönteminin olmaması gibi durumlardan öğrencilerin kazanımların kapsadığı tüm boyutlara erişim düzeylerini belirleyemediklerini ifade eden öğretmenler de bulunmaktadır. Bunun yanı sıra çok az sayıda ğretmen ise sürecin sağlıksız işlemesinden kaynaklı bu konuda karasız olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ocukların bütün alanlarda becerilerini nasıl lcekleri konusunda tam bir bilgiye sahip olmadıkları, bu konuda kafa karışıklığı yaşadıkları ve uzaktan eğitim sürecinde psikomotor ve duyuşsal becerilerin llmesine uygun yolların bilinmediği dşnlmektedir.

5.1.2. İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Sürecini Yönetme Durumlarına Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu, Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılımlarının az olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu durumun sebepleri olarak, öğrencilerin maddi imkânsızlıktan kaynaklı derslere katılamamaları, teknolojiye erişim güçlüğü yaşamaları, kaliteli internet eksikliği yaşanması, internet(şebeke yetersizliği) bağlantısından kaynaklı problemler yaşanması, yeterli veli desteği olmaması, çocukların tatil havasına girmeleri vb. sebepleri ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derslere girebilecek teknik cihazlara sahip olmaları ve bu derslere katılım sağlayabilmelerinde internet erişimlerinin sağlanmasının önemli olduğu söylenebilir. Öğrencilerin derslere katılımlarının Covid-19 salgın döneminde yeterli ve istenilen seviyede olmadığı görülmüştür. Alanyazın taraması sonucunda araştırmanın bulgularıyla benzerlik gösteren, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse katılımlarının düşük olduğu, öğrencilerin motivasyon düşüklüğü yaşadıkları gibi sonuçlara ulaşan, Bakioğlu ve Çevik (2020), Demir ve Eren (2020), Eken, Tosun ve Tuzcu Eken (2020), Bulut ve Susar Kırmızı (2021), Özdoğru (2021), Kaplan ve Gülden (2021), Elçi ve Tünkler (2022) araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalar da mevcuttur. Bakioğlu ve Çevik (2020)'in yaptıkları çalışmada öğretmenler, öğrencilerin internete/bilgisayara erişemediklerini, öğrencilerin çevrim içi veya çevrim dışı derslere katılımlarının az olduğunu ve öğrencilerde motivasyon düşüklüğünün olduğunu ifade etmişlerdir. Saygı (2021) ilkokul öğretmenleriyle yaptığı çalışmada, öğrencilerin uzaktan eğitime devamlarının yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Teze konu olan araştırmanın sonucuna göre, öğrencilerin katılımlarının orta düzeyde olduğunu belirten öğretmenlerin sayısının daha düşük olduğu görülmüştür. Bu durumda, çevresel imkânlarla sahip olunması, velilerin ve çocukların ilgili davranması ve öğrencilerle velilerin sorumluluklarını yerine getirmelerinin derse katılımlarında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyoekonomik düzey, maddi imkânlar, veli ilgisi ve öğrencilere sunulan fırsatlar öğrencilerin derslere katılmalarında etkili olmaktadır.

Uzaktan eğitime geçilmesiyle beraber herhangi bir altyapı hazırlığı olmadan uzaktan eğitime geçiş hem öğretmenleri hem de öğrencileri etkilemiş, uzaktan eğitim yoluyla ders yapmak zorunda kalan öğretmenler sınıf kontrolünde çeşitli sıkıntılar

yaşamışlardır. Bu durum; Fidan (2020), Baran ve Sadık (2021)'in çalışmalarının bulgularıyla örtüşmektedir. Teze konu olan araştırmanın sonucuna göre, salgın döneminde, öğretmenler sınıf kontrolünde yaşadıkları sıkıntıları; çevresel uyaranların fazlalığı, kullanılan sistemden kaynaklı problemler yaşanması, öğrencilerin keyfi davranması, derslere düzensiz katılımın olması, velilerin yeterli ilgiyi göstermemeleri, motivasyon eksikliği yaşanması olarak ifade etmişlerdir. Özellikle de maddi imkânsızlıklar nedeniyle teknik ve teknolojik donanım olarak yetersiz kalan bireyler uzaktan eğitimde dezavantajlı hale gelebilmektedir (Kuzu, 2020b). Bunun yanında çocukların küçük yaş grubunda olmaları sebebiyle de öğretmenler sınıf kontrolünü sağlamada çeşitli sıkıntılar yaşamışlardır. Araştırmada sınıf kontrolünde derslere katılımın az olmasından dolayı herhangi bir sıkıntı yaşanmadığını belirten katılımcılar da bulunmaktadır. Derslere düzenli katılım sağlayan öğrencilerin sayıca az olması sınıf kontrolünde herhangi bir sıkıntı yaşanmamasında olumlu anlamda etkili olsa da bu durum katılım sağlamayan öğrencileri olumsuz anlamda etkilemiş ve onların çeşitli öğrenme kayıpları yaşamalarına sebep olmuştur. Salgın döneminde sınıf kontrolünde yaşanan sıkıntıları aşmak için öğretmenler derslerinde çeşitli kurallar oluşturmuş, dersleri ilgi çekici hale getirmiş, veli ile işbirliği yapmış, dersleri belli bir plan ve program dahilinde yürütmeye çalışmışlardır. Araştırmaya katılan çok az sayıda öğretmen ise bu konuyla ilgili herhangi bir görüş belirtmemiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler Covid-19 salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle Whatsapp üzerinden yazışma, telefon üzerinden görüşme, ZOOM üzerinden toplantılar, EBA yoluyla iletişim, eposta yoluyla iletişime geçtiklerini belirtmişlerdir. Bu bulgulara benzer olarak; Özcan (2022) ortaokul öğretmenleriyle yaptığı çalışmada öğretmenlerin öğrencileriyle ve velileriyle iletişim kurmada Whatsapp programını daha çok kullandıkları, öğretmenler öğrencilerine ders materyalleri ulaştırmak için EBA'yı kullandıklarını, veli toplantıları ve EBA alt yapısında sıkıntılar olduğu zaman ders anlatmak için ZOOM programını kullandıklarını belirtmişlerdir. Duban ve Şen (2020) de yaptıkları araştırmada sınıf öğretmeni adayları, öğretmenlerin öğrencilerini takip etmesi ve canlı dersler vererek, SMS veya Whatsapp ile telefonla yazarak gerekli akademik ve psikolojik desteği sağlamaları gerektiği görüşünü ifade etmişlerdir.

Teze konu olan araştırmada öğretmenler kendilerine ait derslerde kullanılabilecek teknik araç-gereci olmayan ve maddi imkânları kısıtlı olan

öğrencilerle daha çok öğrencilerin velilerinin telefonları üzerinden Whatsapp uygulaması yoluyla iletişime geçmişlerdir. Araştırmada öğretmenler gerektiğinde hem velilerle hem de çocuklarla çeşitli telefon görüşmeleri yaptıklarını ifade etmişlerdir. Süreçte çoğu öğrencinin kendisine ait derslerde kullanabilecek herhangi bir teknik araç gerece sahip olmaması, öğrencilerin öğretmenleriyle iletişime geçmelerinde çeşitli sıkıntılar yaşanmasına sebep olmuştur. Çalışan velilerin akşam eve geç gelmeleri, telefonlarına gelen mesajlara bakmamaları, geri dönüşü uygunsuz ve zamansız vermeleri gibi durumlar süreçte öğretmenlerin çeşitli zorluklar yaşamalarına neden olmuştur. MEB'in öğrencilere ve öğretmenlere sağladığı EBA uygulaması ve özel bir program olan ZOOM programı da araştırmada kullanılan diğer alternatif iletişim yolları olmuştur. Bu sonuca benzer olarak; Cantürk ve Cantürk (2021) İngilizce öğretmenleriyle yaptıkları araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitim derslerinde Zoom yazılımını ve MEB'in EBA Canlı Ders uygulamasını daha fazla kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Teze konu olan araştırmada öğretmenler salgın döneminde öğrencilerle, teknik araç-gereç yetersizliğinden kaynaklı problemler, velilerle etkili iletişim kuramama, internet kaynaklı problemler, öğrencilerin teknolojik/dijital okuryazarlık becerilerindeki zayıflık, öğrencilerin utangaç davranışları gibi çeşitli iletişimsel problemler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum; Can (2020)'ın, öğrencilerin internet paketlerinin yeterli olmaması ile bilgisayar, tablet vb. gibi araç-gereç donanımına sahip olmamaları, hatta elektrik kesintisi nedeniyle uzaktan eğitim derslerine erişim sağlayamadıklarını veya çeşitli sorunlar yaşadıklarını belirten araştırmasındaki bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Teze konu olan araştırmada öğretmenler Covid-19 salgın sürecinde yaşadıkları problemlere yönelik çeşitli çözüm yolları getirdiklerini ve uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin süreçte yaşadıkları iletişimsel problemlere yönelik; velilerle iletişime geçme, çocukların ses ve görüntü kontrolünü sağlama, motivasyonu arttırma, belli kurallar koyma gibi çözüm yolları uyguladıkları görülmüştür. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle iletişimde daha çok otoriter olmak zorunda kaldıkları ve süreci bu şekilde yönetmeye çalıştıkları söylenebilir. Öğrenci merkezli eğitimden öğretmen merkezli eğitime geçilmesi öğrencilerin süreçte pasif kalmalarına sebep olmuştur. Ayrıca araştırmada iletişimsel problemlere yönelik öğretmenler çeşitli öneriler getirmiştir. Öğretmenlerin önerileri; internet desteği sağlanması, bağlantı problemlerinin giderilmesi, derse katılabilecek

cihaz desteği sağlanması, bütün öğrencilere tablet dağıtımının yapılması, günlük planlamanın yapılması ve bilgilendirme toplantıları yapılması şeklindedir.

Araştırmada öğretmenler kendilerine yönelik yaşadıkları genel olarak sıkıntıları; öğretmenlerin sürece hazırlıksız yakalandıkları, teknolojik becerilerde zayıflık yaşadıklarını, aile içi problemler yaşadıkları, tükenmişlik sendromu yaşadıkları ve haksız yere ek ders ücreti kesintisi yaşadıkları şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir. Bu sonuçlara benzer olarak; Karakaya vd. (2021) öğretmenlerle ilgili yaptıkları araştırmada, zayıf etkileşim, verimsizlik, teknolojik alt yapı yetersizliği ve öğretmen yeterliliklerinin yetersizliği gibi çeşitli sonuçlara ulaşmışlardır. Araştırmada öğretmenler, uzaktan eğitim sürecinde okula giden çocuklarının ve eşlerinin evde bilgisayar, tablet veya telefon kullanarak derslere girmek zorunda kaldıklarını, bu yüzden derslere girebilecek yeterli sayıda araç-gerece sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu süreçte evli olan öğretmenlerin bekar olan öğretmenlere göre daha dezavantajlı bir konuma sahip oldukları söylenebilir. Araştırmada kimi öğretmenler de haksız yere ek ders kesintisinin yapıldığını ve böylesine zor bir süreçte öğretmenlerin yanında olunması gerektiğini bildirmişlerdir. Süreçte hem sağlık sorunlarıyla uğraşan hem ailevi problemlerle ilgilenen hem de eğitim-öğretim yapan öğretmenlerin maddi manevi desteklerinin sağlanması sürecin daha sağlıklı ilerlemesini sağlayabileceği düşünülmektedir.

Öğretmenler salgın sürecinde öğrencilere yönelik yaşanan sıkıntıları; derse devam sorunu yaşanması, öğrencilerin tatil moduna girmeleri, stres ve kaygı düzeylerinin artması, pasif kalmaları, öğrenciler tarafından teknolojik araçların amacına uygun olarak kullanılmaması olduğu görüşlerini bildirmişlerdir. Bu sonuçlara benzer olarak Yaşar (2021) yaptığı araştırmada, pandemi sürecinde örgün eğitim yapılmasının öğrencilerde kaygı ve endişe düzeyini arttırdığını gibi birtakım sonuçlara ulaşmıştır. Derste kullanılabilecek teknolojik araç gereçlerin amacına uygun olarak kullanılabilmesi ve bu konularda farkındalığın oluşabilmesi adına medya okuryazarlığı derslerinin veya seminerlerinin Milli Eğitim Bakanlığı müfredatlarına eklenmesi sağlanabilir (Döğer ve Kılınç, 2021).

Öğretmenler velilere yönelik yaşanan sıkıntıları; sorumluluk bilinçlerinin zayıf olması, maddi imkânlarının yetersiz olması, iletişim eksikliği yaşamaları, beklentilerinin yüksek olması, velilerin sürece hazırlıksız yakalanmaları ve rol kargaşası yaşamaları olarak belirtmişlerdir. Alanyazın incelemesinde Arslan,

Görgülü Arı ve Hayır Kanat (2021) yaptıkları çalışmada, velilerin uzaktan eğitimde kullanılan uygulamaları yeterince kullanamadıkları, internet ve teknolojik aletlere yönelik eksiklerinin olduğu, ev ortamlarında herhangi bir tablet veya bilgisayara sahip olmayan ve ekonomik yetersizlik nedeniyle teknolojik cihazları alamadıkları gibi problemlerin yaşandığını ifade etmişlerdir. Covid-19 salgını gibi zorlu ve sıkıntılı bir süreçte velilere gerekli desteğin sağlanması ve rehberlik edilmesi sürecin daha kolay işlemesine yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada öğretmenler teknik imkânlarla yönelik yaşanan sıkıntılarla ilgili; internet yetersizliği, bağlantıdan(internet) kaynaklı problemler yaşanması, teknik cihaz eksikliği, şebeke yetersizliği, EBA sisteminin hata vermesi gibi durumları belirtmişlerdir. Öğrencilerin derslere girememelerindeki önemli engellerden birinin teknik imkânsızlıklar olduğu söylenebilir. Uzaktan eğitimde derslerin başarılı bir şekilde işlenebilmesi genellikle teknolojik alt yapının sağlanmasıyla ilgili bir durumdur (Özcan ve Saydam, 2021). Alanyazında Covid-19 salgın döneminde teknolojik imkânların yetersizliği ve altyapı yetersizliği gibi çeşitli sorunların yaşandığını belirten Can (2020), Candan ve Usta (2020), Demir ve Kale (2020), Ünal ve Bulunuz (2020), Alanoğlu ve Doğan Atalan (2021), Avcı ve Akdeniz (2021), Aytaç (2021), Balaman ve Hanbay Tiryaki (2021), Erbaş (2021), Koç (2021), Saygı (2021), Adak ve Koç (2022),’un araştırmaları da mevcuttur.

Öğrencilerin akademik başarılarına ve kazanımlara ulaşma durumlarına yönelik öğretmenlerin büyük çoğunluğu olumsuz anlamda görüş bildirmişlerdir. Bunların sebepleri olarak derslere katılımın düzensiz ve az olması, derse girebilecek cihaz sıkıntısı yaşanması, internet sıkıntısı yaşanması, velilerin yeterli ilgiyi göstermemeleri, sürecin yeni olması, ders sırasında ses ve görüntü problemleri yaşanması, öğrencilerin ev ortamlarının elverişsiz olması gibi sebeplerden bahsetmişlerdir. Öğrencilerin Covid-19 salgın döneminde istenilen düzeyde akademik başarılarına ve kazanımlara ulaşamadıkları söylenebilir. Bunun yanı sıra araştırmaya katılan çok az sayıda öğretmen ise olumlu anlamda görüş bildirmiştir. Derse katılan öğrencilerin düzenli derse katıldıklarını, katılmayanların ise sürekli derse devamsızlık yaptıklarını bu sebeple derse katılan öğrencilerin akademik başarılarının iyi seviyede olduğunu ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde derslere devam zorunluluğunun olmamasının da öğrencilerin derse düzenli katılmamalarında etkili olduğu söylenebilir. Bütün öğrencilerin derslere düzenli katılmamaları veya

devamsızlık yapmaları çeşitli öğrenme kayıplarının ortaya çıkmasına ve yaşanmasına sebep olacağı düşünülmektedir.

5.1.3. İlkokul öğretmenlerinin Covid-19 Salgını Sürecinde Bakış Açılarının Neler Olduğuna Yönelik Sonuçlar

Öğretmenler, Covid-19 salgın sürecinde öğretmen-veli ilişkilerine yönelik veli fonksiyonlarının; destekleyici, takipçi, işbirlikçi, güven verici ve motive edici olması konusunda görüşlerini bildirmişlerdir. Salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde çocukların eğitimlerinin bir ayağı olarak velilerle yapılan iş birliğinin önemine dikkat çekmişlerdir. Bu sonuca benzer olarak Bartan (2022) yaptığı çalışmada, uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin ailelerle olan iletişim süreçleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ailelerin bir köprü görevi üstlendiğini ve ailelerin desteği olmazsa sürecin etkili bir şekilde yürütülemeyeceği ve ailelerle daha verimli ilişkiler geliştirildiği bulgusuna ulaşmıştır.

Öğretmenler süreçte öğretmen-veli ilişkilerini velilerle; telefon yoluyla, Whatsaptan görüntülü konuşma ile ve ZOOM toplantıları üzerinden yürüttüklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu salgın döneminde velilerin süreci olumsuz karşıladıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Sezen Gültekin ve Algın (2021) yaptıkları çalışmalarında uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ailelerle iletişim kurmada çeşitli sıkıntılar yaşadıkları görülmüştür. Teze konu olan araştırmada öğretmenler veliler tarafından yeterli ilgi ve desteğin sağlanamaması, velilerin kaygı ve endişe düzeylerinin arttığını, velilerin kendilerini bu süreçte yetersiz hissettiklerini, velilerin öğretmen rolüne girdiklerini ifade etmişlerdir. Araştırma bu yönüyle Bayburtlu (2020)'nin yaptığı araştırmasındaki bulgularla benzerlik göstermektedir. Teze konu olan araştırmada çok az sayıda öğretmen ise velilerin bu süreci Allah'ın bir takdiri diyerek normal karşıladığından bahsetmiştir. Araştırmada öğretmenler veli ilişkilerine yönelik; kendilerine ve çevrelerine her konuda destek olmaları, veliler tarafından öğrencilere uygun ortamın hazırlanması, velilerin gerekli öğrenci takiplerini yapmaları, öğretmen ve öğrencilere psikolojik destek olmaları, öğrencilerin eğitimleri için gerekli alt yapıyı sağlamaları gibi çeşitli öneriler getirmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle iletişimde

köprünün bir ayağını oluşturan velilerin süreçte sorumluluklarının arttığı ve öneminin bir kez daha hissedildiği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan çoğu öğretmen salgın sürecinde evlerinden ya da okul ortamı dışından uzaktan eğitim faaliyetlerini sürdürürken sürecin kendilerini olumsuz yönde etkilediği görüşünü belirtmiştir. Öğretmenler okul ortamı dışından, uzun bir süre belli bir ekran başında ders anlatmanın sağlık sorunları oluşturacağını, zamanlarının büyük çoğunluğunu uzaktan eğitime ayırdıklarını, çocukları olan öğretmenler ders çakışmaları yaşadıklarını ve süreçte zorlandıklarını, mesleki anlamda bir doyuma ulaşamadıklarını, öğretimin tek taraflı olduğunu, ailevi sıkıntılar yaşadıkları gibi durumları ifade etmişlerdir. Araştırmada özellikle de evli kadın öğretmenler sürecin kendileri için daha zor geçtiğini, görev ve sorumluluklarının önceki dönemlere göre daha fazla arttığını dile getirmişlerdir. Her ne kadar öğretmenler için ev ortamı okul ortamından daha rahat gibi görünüyorsa da iki yönlü etkileşime giremeden bir ekran karşısında saatlerce pasif bir şekilde ders anlatmanın öğretmenler açısından zorlu bir süreç olacağı söylenebilir. Bu sonuca benzer olarak Kaya (2021) öğretmenlerle yaptığı araştırmada öğretmenlerin masa başında uzun süreli bir ekrana bağlı kalmak zorunda olmalarının fizyolojik ve sağlık sorunları oluşturduğu, uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin motivasyon kayıpları yaşadıkları, verim alamadıkları gibi çeşitli sonuçlara ulaşmıştır. Teze konu olan araştırmanın sonucuna göre, araştırmada bazı öğretmenler bu sürecin kendilerini olumlu etkilediği görüşlerini bildirmişlerdir. Araştırmada, olumlu görüş bildiren öğretmenlerin genelde bekâr oldukları dikkat çekici bir sonuç olmuştur. Öğretmenler sürecin yeni olmasıyla birlikte başta zorluk yaşasalar da, zamanla alıştıklarını ve rahatladıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu sürecin kendileri için yeni ve farklı bir tecrübe olduğunu, çeşitli deneyimler yaşadıklarını, evden ders anlatmanın rahatlığını, esnek zaman dilimine sahip olduklarını, teknolojik araçları kullanma becerilerinin arttığı gibi durumları belirtmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin farklı bakış açılarına sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenler salgın sürecinde MEB'den beklentilerine yönelik öğretmenlerin desteklenmesi(maddi-manevi), belirsizliğin giderilmesi, hizmet içi eğitimlerin verilmesi, tablet dağıtımı yapılması, EBA TV içeriğinin geliştirilmesi yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlere gerekli bilgilendirmelerin yapılmadığı, belirsizliklerin tam anlamıyla giderilmediği görülmüştür. Öğretmenler maddi imkânları kısıtlı öğrencilere yeterli sayıda tablet dağıtımının yapılmasını ve

fırsat eşitliği sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler uzaktan eğitim süreciyle ilgili gerekli bilgilendirmelerin yapılmasını, hizmetiçi eğitimlerin sayısının arttırılmasını ve EBA içeriğinin de genişletilmesini istediklerini ifade etmişlerdir. Türker ve Dünder (2020) Covid-19 salgın sürecinde EBA üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenleriyle yaptıkları çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenler EBA sisteminde her branş her lise türü ve sınıf düzeyine uygun içeriklerin bulunmaması nedeniyle sistemin, her branş ve öğretmen tarafından etkin ve verimli kullanılmasının güç olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin yöneticilerden beklentilerine yönelik görüşleri ise yöneticilerin öğretmenlerle birlikte hareket etmelerini, iş birliği yapmalarını, öğretmenlere gerekli rehberliği sağlamaları gibi ortak görüşleri ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenler belirsizliğin giderilmesi gerektiğini de dile getirmişlerdir. Okulların zaman zaman yaptıkları açıklamaların tam olarak anlaşılamaması belirsizlik durumlarını daha üst düzeylere taşımakla kalmamış öğrencilerin öğrenmeye karşı arzularını da olumsuz yönde etkilemiştir (Demirbağ, 2021). Öğretmenlerin ve öğrencilerin kafalarındaki soru işaretlerinin giderilmesinin eğitim öğretimin daha verimli bir şekilde yürütülmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. MEB'den ve yöneticilerden beklentilerin karşılanma durumlarına yönelik araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu beklentilerinin karşılanmadığını belirtmişlerdir. Buna karşın Doğan ve Koçak (2020) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitim faaliyetleri sırasında okul yönetimlerinin ve bağlı oldukları milli eğitimin öğretmenlere büyük oranda yönlendirici (bilgilendirici) ve destekleyici bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu durumda bağlı bulunan Milli Eğitim Müdürlüklerinin iş birliğinin önemli olduğu söylenebilir.

Teze konu olan çalışmada öğretmenler MEB'in ve yöneticilerin bu süreçte sınıfta kaldığını, sürece dair atılan adımların net olmadığını, belirsizliklerin giderilemediğini, hizmetiçi eğitimlerin yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra bazı öğretmenler ise beklentilerinin kısmen karşılandığını, MEB'in EBA içeriğinin yeterli seviyede ve hizmetiçi eğitimlerin yeterli sayıda olmasına rağmen tablet dağıtımı, öğrencilere internet ve alt yapı sağlanması gibi konularda zayıf kaldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmada az sayıda öğretmen ise bu süreçte MEB'in ve yöneticilerin üzerlerine düşeni yaptıklarını, rahat bir süreç geçirdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin salgın sürecinde MEB'den ve yöneticilerden beklentilerinin karşılanmalarına yönelik farklı düşüncelere sahip olmaları,

öğretmenlerin ilgilerine ve bağlı bulundukları yerlere göre değişiklik gösterdiği söylenebilir.

Öğretmenler salgın döneminde öğretim süreçlerinin etkili bir şekilde yürütülmesinde meslektaşlarına yönelik; öğretmenlerin yeniliklere ve gelişmelere açık bireyler olmaları, hizmetiçi eğitim/seminerler gibi fırsatlardan yararlanmaları gerektiğini, öğrenci-veli ile iş birliğinde olmalarını, öğretmenlere internet, cihaz gibi gerekli desteklerin devlet tarafından sağlanması gerektiğini, öğretmenlerin dijital yeterliliklerini artırıcı etkinliklere katılmaları gerektiğini bildirmişlerdir. Kırmızıgül (2020) öğretmenlerin bu süreçte yetersizlik yaşadığı ve eksik gördükleri konularda özellikle teknolojik pedagojik alan bilgilerinde, uzaktan eğitim sürecinde ve salgının bitimi sonrasında hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi ve çeşitli eğitimlerle gelişimlerini desteklemeleri gerektiğini belirtmiştir. Araştırmada öğretmenler çeşitli bilgilendirmelerin yapılması, yüz yüze eğitime bir an önce geçilmesi gerektiğini ve ancak bu şekilde sürecin daha rahat işleyebileceğini ifade etmişlerdir. Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir ve Bayraktar (2020) Türkçe öğretmeni adaylarıyla yaptıkları araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun en kısa sürede yüz yüze eğitime geçmek istedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Kaynar vd. (2020)'nin ortaokul öğrencileriyle yaptıkları araştırmada öğrencilerin, yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime göre daha faydalı olduğu ve iyi bir eğitim için yüz yüze etkileşimin gerekliliğine dair inanca sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler öğrencilere yönelik; öğrencilere tablet, internet desteği yapılması, öğrencilerin derslere önem vererek düzenli katılım sağlamaları, kitap okuma alışkanlığı kazanmaları, bol bol ders tekrarları yapmaları görüşlerini ifade etmişlerdir. MEB'in paylaştığı tüm olanaklara karşın içinde bulunduğu koşullar nedeniyle uzaktan eğitime dahi erişemeyen, erişme imkânı olsa bile yine içinde bulunduğu koşullar nedeniyle uzaktan eğitim araçlarını etkin izleyemeyen öğrenciler bulunmaktadır (Arık, 2020). Bu nedenle MEB'in her öğrenci için fırsat eşitliği sağlamaya çalışması önemli bir adım olabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenler velilere yönelik ise; velilerin çocuklar için öğrenme ortamlarını uygun hale getirmelerini, ilgili olmalarını, velilerin sorumluluk bilincine sahip bireyler olmaları, öğrencilere her açıdan destek olunmasını, öğretmen-veli-öğrenci iletişiminin iyi olması, bu süreçte öğrencilerin ve velilerin teknolojiyi amacına uygun kullanmaları gerektiği şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Bu durum; Özdoğru (2021)'un yaptığı araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Velilerin Covid-19 salgın döneminde eğitimin önemli bir ayağı olduğu unutulmamalıdır. Çünkü uzaktan eğitim sürecinde velilere büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Ancak veli ile işbirliği düzgün ve amacına uygun bir şekilde yapılabilirse eğitim-öğretim faaliyetleri de amacına uygun yapılmış olacaktır.

Araştırmaya katılan öğretmenler teknik imkânlarla yönelik; teknolojik alt yapının güçlendirilmesini, gerekli internet desteğinin sağlanması, derste kullanılabilecek cihaz desteğinin sağlanması, bağlantı sıkıntılarının giderilmesi, fırsat eşitliğinin sağlanması, elektrik ve şebeke sorunlarının giderilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Çocukların derslere düzenli ve tam katılabilmeleri adına gerekli internet desteğinin sağlanmasını, derslere katılabilecek teknolojik araç-gereçlerin yeterli sayıda olmasını, alt yapı sıkıntılarının devlet tarafından giderilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimin yapılamamasının önündeki engellerden alt yapı sorunları, internet sıkıntısı, teknolojik araç-gereç yetersizliği gibi sorunlar giderilebilirse herkes için daha verimli bir süreç yaşanabilir.

Sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde Covid-19 salgını sürecinin ilkokul öğretmenleri açısından zor ve sıkıntılı bir süreç olduğu, süreçte karşılaştıkları durumlara ilişkin çeşitli çözüm yolları ürettikleri, süreci en iyi şekilde yönetebilme adına özverili çalıştıkları, kendilerini değişen şartlara uygun geliştirmeye çalıştıkları, sürecin daha iyi işleyebilmesi adına çeşitli önerilerde bulundukları söylenebilir.

5.2. Öneriler

- 1) Araştırma sonuçlarında görüldüğu gibi öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin ve bilgilendirme toplantılarının sayısı yeterli değildir. Bu konudaki çalışmaların ve eğitimlerin sayısının arttırılması gerektiği düşünölmektedir.
- 2) Araştırma sonuçlarında da görüldüğu gibi uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlardan bir tanesi çocukların derslere girebilecek teknik araç-gereç eksikliği yaşanmasıdır. MEB'in bu gibi durumlarda bütün öğrencilere ücretsiz internet sağlaması, tablet ihtiyaçlarını gidermek için gerekli bütçeyi ayırması gerektiği düşünölmektedir.
- 3) Araştırma sonuçlarında görüldüğu gibi dezavantajlı bölgede yaşayan internete, tablete sahip olmayan öğrenciler için yardım kampanyaları başlatılarak, bu öğrencilerin kısa sürede mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiği düşünölmektedir.

- 4) Uzaktan eğitim sürecine katılamayan öğrenciler için basılı kaynaklar hazırlanabilir. En kısa sürede bu kaynakların dezavantajlı bölgelerde yaşayan öğrencilere ulaştırılması gerektiği düşünülmektedir.
- 5) Araştırma sonuçlarında görüldüğü gibi hem öğretmenlerin hem ailelerin hem de öğrencilerin böyle bir felaketle ilk defa karşı karşıya kaldıkları göz önünde bulundurulursa bu ve benzeri bir felaketin tekrar yaşanabilme olasılığı karşısında eğitim paydaşlarının neler yapması gerektiği, süreçte nasıl davranmaları gerektiği konusunda tüm eğitim paydaşları gerekli desteği almalı, bu konuda bu kişilere gerekli eğitim verilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- 6) Herkese eşit internet erişimi sağlanması, uzaktan eğitim döneminde yaşanan aileler ve öğrenciler için fırsat eşitsizliğinin giderilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- 7) Araştırma sonuçlarında da görüldüğü gibi ailelere, öğretmenlere ve öğrencilere özellikle de teknolojinin kullanımının arttığı uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kullanımına yönelik çeşitli bilgilendirme toplantıları yapılmalı ve nasıl kullanılacağı, nerelerden faydalanılacağı gibi güvenilir içeriklerin anlatılması gerektiği düşünülmektedir.
- 8) Uzaktan eğitim sisteminin öğrenciler için derslere düzenli girebilmeleri ve ders takiplerinin düzenli yapabilmeleri adına caydırıcı yaptırımlar yapılarak çocukların keyfi davranmasının önüne geçilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- 9) Uzaktan eğitim süreciyle yüz yüze eğitimin birlikte verileceği harmanlanmış bir eğitim sistemini MEB gelecek eğitim-öğretim dönemleri için birlikte verebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adak, M. M. ve Koç, M.(2022). Covid-19 pandemi döneminde uygulanan uzaktan eğitim sürecinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin deneyimlerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 30-45.
- Akkaş Baysal, E. ve Ocak, G. (2020). Covid-19 salgını sonrasında okul kavramındaki paradigma değişimine ve okulların yeniden açılmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 676-705.
- Akkoyunlu, B.(2020). Pandemi döneminde uzaktan eğitim. YÖKAK. Erişim adresi: <https://portal.yokak.gov.tr/makale/pandemi-doneminde-uzaktan-egitim/>
- Alanoğlu, M. ve Doğan Atalan, B.(2021). Öğretmen gözünden Covid-19 Süreci: Öğrencilerin bağımsız araştırma ve öz-düzenleme becerilerine ilişkin bir durum çalışması. *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 34-47.
- Alpago, H. (2015b). The correlation between economic status and medical circumstances. *Turkish Economic Review*, 2(1), 3-8.
- Alpago, H. ve Alpago, D.O.(2020).Koronavirüs salgınının sosyoekonomik sonuçları. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*,(8), 99-114.
- Alpaslan, M. (2020). Öğretim üyelerinin özel yeteneklerinin eğitiminde uzaktan eğitimin kullanımına yönelik görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 126-147.
- Arslan, E. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51(1), 395-407.
- Arslan, O. ve Ergen, İ. (2022). Mesleki deneyimi 10 yılı aşmış öğretmenlerin teknoloji kullanımı sürecinde karşılaştığı sorunlar. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 2(2), 426-443.
- Arastaman, G., Öztürk Fidan, İ. ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU*

Journal of Education Faculty), 15(1), 37-75.
<http://dx.doi.org/10.23891/efdyu.2018.61>

Arık, B. M.(2020). Türkiye’de koronavirüsün eğitime etkileri. Erişim adresi:
<https://www.egitimreformugirisimi.org/turkiyede-koronavirusun-egitime-etkileri-i/>

Aral, N. ve Kadan, G.(2021). Pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemlerin incelenmesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 99-114.

Arslan, K. ve Görgülü Arı, A. (2021). Covid-19 (koronavirüs) pandemisinde gerçekleştirilen çevrim içi eğitime yönelik öğretmen görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(4), 1598-1617.

Arslan, K., Görgülü Arı, A. ve Hayır Kanat M.(2021). Covid-19 pandemi sürecinde verilen uzaktan eğitim hakkında veli görüşleri. *Ulakbilge*, 192–206. doi: 10.7816/ulakbilge-09-57-03

Arslan, Y. (2018). Terör nedeniyle farklı şehirlere yollanan öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve ders başarıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 4-20.

Aşkan, T.,ve Usta, E. (2022). Pandemi sürecinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin uzaktan eğitimin işleyişi ile ilgili görüşleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 15-28.
<https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2022.08.01.002>.

Ateş, H. (2022). Pandemi sürecinde bilişim teknolojisinin kullanımının öğretmen yetiştirmede ve eğitiminde artan önemi. *Academic Journal of Information Technology*, 13(49), doi: 10.5824/ajite.2022.02.002.x

Avcı, F. ve Akdeniz, E. C. (2021).Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154.

- Aydemir, A.(2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ile öğrenci-veli iletişimi: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin deneyimleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 813-827.
- Aydın, F.(2021). *Covid-19 pandemi sürecinde müzik derslerinin işlenişi hakkında müzik öğretmenlerinin görüşleri: odak grup görüşmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi.
- Aytaç, T.(2021). The problems faced by teachers in Turkey during the COVID-19 pandemic and their opinions. *International Journal of Progressive Education*, 17(1), 404-420.
- Bakioğlu, B., ve Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129.
- Balaman, F. ve Hanbay Tiryaki, S.(2021). Corona virüs(covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84
- Balcı, A.(2020).COVID-19 Özelinde salgınların eğitime etkileri. Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: *Kuram ve Uygulama*.3(3), 75-85.
- Baran, A. ve Sadık, O. (2021) . Covid-19 sürecinde sınıf öğretmenlerinin acil uzaktan öğretim tecrübelerinin ve görüşlerinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 813-854.
- Barlovits, S.,Jablonski, S., Lzaro, C., Ludwig, M., ve Recio, T. (2021). Teaching from a distance math lessonsduring COVID-19 in Germany and Spain. *Education Sciences*, 11(8), 406.
- Bartan, S.(2022). Okul öncesi öğretmenlerinin covid-19 pandemi döneminde uygulanan uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 1-24.

- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.
- Batmaz, O., Cevahir Batmaz, M. ve Kılınç, A. (2021). Covid -19 salgın döneminde sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretimine yönelik görüşleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 1665-1677.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>
- BBC(2020). Normalleşme süreci: Ülkeler koronavirüs kısıtlamalarını gevşetmeye nasıl hazırlanıyor? BBC. Erişim adresi: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52562344>.
- BBC(2020a). Koronavirüs nedir: Covid-19'a karşı hangi önlemler alınmalı, virüsün özellikleri neler?.BBC.Erişim adresi: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51177538>
- Bergdahl, N., Nouri, J. Covid-19 ve İsveç'te krize bağlı uzaktan eğitim. *Tech Know Learn* 26, 443–459 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10758-020-09470-6>
- Bozkurt, A.(2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-23.
- Bozkurt, A.,Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., ve Paskevicius, M. (2020). A global Outlook to the interruption of educationdueto COVID-19 Pandemic: Navigating in a time of uncertaintyandcrisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3878572>
- Bulut, S. ve Susar Kırmızı, F. (2021). Covid- 19 salgını sürecinde uzaktan eğitimde Türkçe dersine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 2149-2360.

- Büyüköztürk, Ş. Kılıç-Çakmak, E. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2019). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Candan, A. ve Usta, İ.(2020). Pandemi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik bakış açılarının incelenmesi. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1),1-18.
- Canpolat, U. ve Yıldırım, Y.(2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109.
- Cantürk, G. ve Cantürk, A. (2021). İngilizce öğretmenlerinin Covid-19 küresel salgını sürecinde gerçekleştirdikleri uzaktan eğitim deneyimleriyle ilgili görüşlerinin metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 3 (1), 1-37.
- CDC(2019). 1918 Pandemisi (H1N1 virüsü).CDC.Erişim adresi: <https://www.cdc.gov/flu/pandemic-resources/1918-pandemic-h1n1.html>
- Cülha, A. ve Yılmaz, S. (2021). Uygulamalı derslerde uzaktan eğitime ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri: beden eğitimi örneği. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 81-92.
- Çakın, M. ve Külekçi Akyavuz, E.(2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansıması: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186.
- Çetin, S. ve Akduman, D.(2022). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 55(1), 119-145.

- Çıg lık, H. ve Bayrak, M. (2015). Uzaktan  ğrenme ve yapısalcı yaklaşım, *IJODE*, 1(1), 87-102.
- Çiftçi, E. ve  oks er, F. (2020). Yeni koronavirüs enfeksiyonu: Covid-19. *Flora*, 25 (1), 9.
- Demir, F. ve  zdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin  ğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292.
- Demir, S. ve Eren, E. (2020). Değerlendirme aracı olarak oyunlaştırma platformlarının kullanımının öğrencilerin derse katılım ve motivasyonlarına etkisi. *Asya  ğretim Dergisi*, 8(1), 47-65.
- Demir, S. ve Kale, M.(2020). Öğretmen görüşlerine göre, covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470.
- Demirbağ, S.(2021). Okul yöneticilerinin covid19 pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), 273-291.
- Doğan, S. ve Koçak, E.(2020). EBA sistemi bağlamında uzaktan eğitim faaliyetleri üzerine bir inceleme. *Journal of Economics and Social Research*, 7(14), ISSN: 2148-1407/ e-ISSN: 2651-3250.
- D ğer, D.(2022). Okul  ncesi  ğretmen adaylarının covid-19 salgını sürecinde uzaktan yürütülen müzik eğitimi dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(82), 860-874.
- D ğer, S., S. ve Kılınç, F., E.(2021). Okul  ncesi dönemdeki çocukların kovid-19 pandemisinde ev karantinası yaşamları. *Turkish Journal of Health Research*, 2(2), 1-14.
- Duban, N. ve Şen, F.(2020). Sınıf  ğretmeni adaylarının pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 357-376.
- Duman, S. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 95-112. doi: 10.37669/milliegitim.768887

EBR (2020). The Executive Board Of Education International, Meeting Online 3 April 2020.

Eğitimpedia(2020). Pandemi tarihi ve eğitim. Eğitimpedia. Erişim adresi: <https://www.egitimpedia.com/pandemi-tarihi-ve-egitim>.

Eken, Ö., Tosun, N. ve Tuzcu Eken, D.(2020). Covid-19 salgını ile acil ve zorunlu uzaktan eğitime geçiş: genel bir değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 113-128.

Elçi, İ. ve Tünkler, V.(2022). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Covid-19 döneminde gerçekleştirilen acil uzaktan eğitim sürecine ilişkin deneyimleri ve yeni normale dair öngörülleri. *Yaşadıkça Eğitim*, 36(2), 307-324.

Enfiyeci, T. ve Büyükalan Filiz, S. (2019). Uzaktan eğitim yüksek lisans öğrencilerinin topluluk hissinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 12 (1), 20-32.

Erbaş, E., H. (2021). Covid-19 salgını döneminde eğitim: İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Anadili Eğitim Dergisi*, 9(2), 360-380.

Erbil, D. G., Demir, E. ve Armağan Erbil, B. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies - Education*, 16(3), 1473-1493. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.49745>

Erfidan, A.(2019). *Derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri: Balıkesir üniversitesi örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi.

Ergüç Şahan, B. ve Parlar, H. (2021). Pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı problemler ve çözüm yolları. *OPUS– Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(40), 2375-2407. doi: 10.26466/opus.883814.

ETF(2020).CopingWithCovid19Mappededucationandtrainingresponsestothehealthcrisis in ETF partner countries. ETF. Erişim adresi: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/202005/mapping_covid_050520_3.pdf

Fidan, M. (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43.

Gire, S.K., Goba, A., Andersen, K.G. ve Sabeti, P.C. (2014). Genomic surveillance elucidates Ebola virus origin and transmission during the 2014 out break. *Science*, 345 (6202), 1369-1374.

Gül Öztürk, A.(2020). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları üzerine bir olgubilim çalışması* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi.

Hopegood, S. (2020). Coronavirus: Our principles, values, and shared humanity. *Worlds of Education*. Erişim adresi: https://www.worldsofeducation.org/en/woe_homepage/woe_detail/16719/%C2%AB-coronavirus-nos-principes-nos-valeurs-et-notrehumanit%C3%A9-commune-%C2%BB-par-susan-hopgood

İnal, S.(2016). Middle East Respiratory Syndrome-Coronavirus (MERS-CoV) Enfeksiyonu: Ortadoğu Solunum Yetmezliği Sendromu-Koronavirüs Enfeksiyonu. *Okmeydanı Tıp Dergisi*,32(Ek sayı), 37-45.

İstek, E.(2017). Avrupa’da veba salgını ve salgında din faktörü (Viyana Örneği). *TAD*. 36(62), 173-204.

Jain, S., Lall, M. ve Singh, A.(2020). Teachers’ Voices on Impact of COVID-19 on School Education: Are Ed-Tech Companies Really the Panacea?. *SAGE Journals*, 18(1), 58-89.

- Jeffreys, B.(2022). UNICEF: Covid closures still affect 400 million students. UNICEF. Erişim adresi: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60922848>
- Kahraman, M. E. (2020). TheEffect of COVID-19 Epidemic on applied courses and the implementation of these courses by distance education: Example of Basic Design Course. *Medeniyet Sanat - İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 6(1),44-56.<https://doi.org/10.46641/medeniyetsanat.741737>
- Kaplan, K. ve Gülden, B. (2021). Öğretmen görüşlerine göre salgın(Covid-19) dönemi uzaktan eğitim ortamında Türkçe eğitimi. *Rumeli de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 233-258.
- Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N. ve Özcan, M. (2021).Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının İncelenmesi. *Humanistic Perspective*, 3 (1), 209-224. <https://doi.org/10.47793/hp.844113>
- Karakaya, F., Adıgüzel, M., Üçüncü, G., Çimen, O., ve Yılmaz, M. (2021). Teachers' view stowards the effects of COVID-19 pandemic in theeducationprocess in Turkey. *Participatory Educational Research*, 8(2), 17-30. doi: 10.17275/per.21.27.8.2
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N. ve Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241. doi: 10.29000/rumelide.752297.
- Kaya, F.(2021). *Pandemi döneminde çalışan kadın öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar(Merzifon Örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi.
- Kaynar, H., Kurnaz, A., Doğrukök, B., ve Barışık, C. Ş. (2020). Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(7), 3269-3292.

- Kazu, H., Bahçeci, F. ve Özercan İlhan, M. G. (2021). Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim uygulamalarını değerlendirmeleri. *Journal of History School*, 53, 2601-2627.
- Kırmızıgül, H. (2020). Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7(5), 283-289.
- Koç, E. S. (2021). Nasıl bir uzaktan eğitim? 1 yılın sonunda yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 7(2), 13-26.
- Koçoğlu, E., Ulu Kalın, Ö., Tekdal, D. ve Yiğen, V. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde Türkiye'deki eğitime bakış. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(65), 2956-2966. doi: 10.26449/sss.2448
- Korkmaz, G. ve Toraman, Ç. (2020). Are we ready for the post- COVID-19 educational practice? An investigation into what educators think as to online learning. *International journal of Tecnology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 293-309.
- Kultas, E. ve Çalışkan, E. F.(2021). Covid-19 pandemisi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yaşadıkları sorunlar. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(2), 507-521.
- Kurt, K., Kandemir, M., A. ve Çelik, Y. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi* 6(1), 2602-4632.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Şentürk Barışık, C. ve Doğrukök, B.(2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *MİLLÎ EĞİTİM*, 49(1), 293-322.
- Kurnaz, E. ve Serçemeli, M. (2020). Covid-19 pandemi döneminde akademisyenlerin uzaktan eğitim ve muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi* 2(3), 262-288.

- Kuzu, O.(2020). Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinin Matematik öğretmeni adaylarının sınav performanslarının değerlendirilmesine yansımaları. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*,10(2), 239-271.
- Kuzu, Y. (2020b). Üniversiteyi yeni kazanan öğrencilerin pandemi kaynaklı uzaktan eğitime ilişkin hazırbulunuşlukları ve görüşleri. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 103-135.
- Kürtüncü, M. ve Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7(5), 66-77.
- MEB (2020). Bakan Selçuk, 23 Mart'ta başlayacak uzaktan eğitime ilişkin detayları anlattı. MEB. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-martta-baslayacak-uzaktan-egitime-iliskin-detaylari-anlatti/haber/20554/tr>
- MEB(2020a). Okullarda yüz yüze eğitimde ikinci aşama 12 Ekim Pazartesi günü başlıyor. MEB. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/okullarda-yuz-yuze-egitimde-ikinci-asama-12-ekim-pazartesi-gunu-basliyor/haber/21776/tr>
- MEB(2020b). Uzaktan eğitim sürecinin detayları. MEB. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/uzaktan-egitim-surecinin-detaylari/haber/21990/tr>
- MEB(2020c). Fatih Projesi. FATİH. Erişim adresi: <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/about.html>
- MEB (2021). Millî Eğitim istatistikleri örgün eğitim 2020/2021.MEB. Erişim adresi: http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=424
- MEB (2021a). 2020-2021 Eğitim öğretim yılının ikinci dönemi uzaktan ve yüz yüze eğitimle başlıyor.MEB. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/2020-2021-egitim-ogretim-yilinin-ikinci-donemi-uzaktan-ve-yuz-yuze-egitimle-basliyor/haber/22553/tr>
- MEB (2021c). Basın açıklaması. MEB. Erişim adresi: <http://marmaris.meb.gov.tr/www/meb-basin-aciklamasi/icerik/3198>

- Metin, M., Grbey, S. ve evik, A. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eēitime yönelik ēretmen görüşleri. *Uluslararası Eēitim Bilimleri Dergisi*, 5(1),66-89.
- OECD(2020). A frame work to guide an education responseto the COVID-19 Pandemic of 2020. OECD. Erişim adresi: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=126_126988-t63lxosohs&title=A-framework-to-guide-an-education-response-to-the-Covid-19-Pandemic-of-2020
- zbay, .(2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eēitimin gncel durumu. *Uluslararası Eēitim Bilimleri Dergisi*, 2(5), 376-394.
- zcan, A., F. ve Saydam, E., N. (2021). Percetions of Primary School First Grade Teachers Towards Initial Reading Writing Teaching in the Covid -19 Epidemic Process. *Journal of Insteerdisciplinary Education Theory and Practice* 3(2), 62-86.
- zcan, F. Z.(2022). Ortaokul ēretmenlerinin uzaktan eēitim uygulamalarında yaşadıkları tecrübelerin deēerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(127), 350-369. doi: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.57721>
- zdoēan, A., . ve Berkant, H. G.(2020). Covid-19 Pandemi dönemindeki uzaktan eēitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eēitim Dergisi*, zel Sayı 1, 13-43.
- zdoēru, M. (2021). Uzaktan eēitimde ērencilerin derse katılmama nedenleri ve derse katılımı saēlamaya yönelik ēretmenlerin kullandıkları stratejiler. *Instructional Technology and Life Long Learning* 2(2), 209-233. doi: 10.52911/itall.933642.
- Özer, M. (2020). Türkiye’de COVID-19 salgını sürecinde Milli Eēitim Bakanlıēı tarafından atılan politika adımları. *Kastamonu Eēitim Dergisi*, 28 (3), 1-6.
- Saavedra, J. (2020).Educational challenges and opportunities of the Coronavirus (COVID-19) pandemic. Worldbank. Erişim adresi:<https://blogs.worldbank.org/education/educational-challenges-and-opportunities-covid-19-pandemic>

- Sağlık Bakanlığı(2022). Covid-19 Bilgilendirme Platformu. Sağlık Bakanlığı. Erişim adresi:<https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html>
- Sarı, D. ve Khorshid, L. (2008). Bulaşıcı hastalıklarda kaynak izolasyonunun psikolojik sonuçları. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 24 (3), 83-91.
- Sarışık, S.,Sarışık, S. ve Tuğra, F.(2021). Pandemi sürecinde ortaokullarda canlı ders uygulamasının kullanımının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 95 – 111.
- Saygı, H.(2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi*, 7(2), 109-129.
- Sertkaya Dinler, S. ve Dünder, H.(2021). Pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin yaşadığı problemler .*International Journal of Field Education*, 7 (2), 112-133.
- Sezen Gültekin, G. ve Algin, G.(2021). Öğretmenlerin gözünden Covid-19 pandemisinin eğitim sistemine yansımaları. *Journal of Education And Youth Research*, 1(2), 62-81.
- Sezgin, S.(2021). Acil uzaktan eğitim sürecinin analizi: öne çıkan kavramlar, sorunlar ve çıkarılan dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 273-296.
- Schneider, R., Sachse , K., A., Schipolowski, S. ve Enke, F.(2021). COVID-19 zamanlarında öğretim: Almanya'daki ilk ve ortaokullarda uzaktan öğretimin değerlendirilmesi. Erişi adresi: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/feduc.2021.702406/full>
- Şenel Çoruhlu, T. ve Uzun, A. (2021). Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 61-79. doi: 10.17539/amauefd.1024195.

- Tanhan, F. ve Kardaş, F.(2014). Van depremini yaşayan ortaöğretim öğrencilerinin travmadan etkilenme ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*,4(1), 102-115.
- Temel, M., K. ve Ertin, H.(2020). 1918 grip pandemisi kıssasından COVID-19 pandemisine hisseler. *Orijinal Araştırma*, Cilt 25, Özel Sayı 1, 63-78.
- Topalak, Ş. (2021). Müzik öğretmenlerinin bakış açısından pandemi döneminde online eğitim. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 291-308.
- Türk Dil Kurumu. (2019). Türk dil kurumu sözlükleri. Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Türker, A. ve Dünder, E.(2020). Covid-19 pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı(EBA) üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 323-342.
- Senemoğlu, N. (2022). Sınıf öğretmeni bilgiyi aktaran kişi değil, bilgiye ulaşma yollarını öğreten kişidir. Erişim adresi: https://yunus.hacettepe.edu.tr/~n.senem/makaleler/sinif_ogr.htm
- Uluçmar Sağır, Ş. ve Dal, E.(2021). Pandemi sürecinde eba platformuna yönelik sınıf öğretmenlerinin ve öğrencilerinin görüşleri. *AJER - Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 333- 352.
- UNESCO (2020a). Eğitim ve COVID-19: Pandeminin yarattığı şoktan kurtulmak ve daha iyiyi yeniden inşa etmek. UNESCO. Erişim adresi: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378626_tur
- UNESCO. (2020b). Surprising digital divides emerge in distance education. UNESCO.Erişim adresi: <https://en.unesco.org/news/startling-digital-divides-distance-learning-emerge>
- UNESCO(2021). COVID-19 Gençlerin kendilerini ifadelerini etkiliyor ve katılımlarını engelliyor. UNESCO. Erişim adresi: <https://www.unesco.org.tr/Home/AnnouncementDetail/4695>

- Urhanoglu, İ. Bayırlı, H. ve Aslan, U.(2021). Sınıf öğretmenlerinin covid-19 pandemi sürecinde yürütülen uzaktan eğitime ilişkin deneyimleri. *International Journal of Science and Education*, 4(3), 226-251.
- Ünal, M., ve Bulunuz, N.(2020). Covid-19 salgını dönemi uzaktan eğitim çalışmaları ve sonraki süreçle ilgili fen bilimleri öğretmenlerinin görüş ve önerileri. *Millî Eğitim* 49(1), 343-369.
- WHO(2022). Coronavirus disease (COVID-19). World health Organization. Erişim adresi: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
- Wikipedia (2020). COVID-19. Erişim Adresi: <https://tr.wikipedia.org/wiki/COVID-19>.
- Wikiwand(2020). Uzaktan Eğitim. Wikiwand. Erişim adresi: https://www.wikiwand.com/tr/Uzaktan_e%C4%9Fitim
- Yağan, S. A. (2021).Üniversite öğrencilerinin covid-19 salgını sürecinde yürütülen uzaktan eğitime yönelik tutum ve görüşleri. *Academic Platform Journal of Education and Change*, 4(1), 147-174.
- Yaşar, C.(2021). *Covid-19 döneminde ilkokul öğrencisi olmak.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi.
- Yetkin, S.(1993). İzmir’de veba salgını(Mayıs-Ağustos 1900).*Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 371-386.
- Yıldırım, A.ve Şimşek, H.(2011). Sosyal bilimler nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A.ve Şimşek, H.(2021). Sosyal bilimler nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldız, F.(2014).*19. Yüzyıl’da anadolu’da salgın hastalıklar(Veba, Kolera, Çiçek, Sıtma)ve salgın hastalıklarla mücadele yöntemleri*(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi.

Yıldız, S. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (1), 301-329.

Yılmaz, E., O.(2020). Pandemi sürecindeGoogle Classroom uzaktan eğitim sisteminin entegrasyonu ve öğrenci memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*,4(3), 42-55.

Yirci, R. ve Özdemir, T., Y. (2021). Covid-19 pandemisinin sosyoekonomik ve psikolojik göstergeleri ile Türk Eğitim sistemi üzerindeki etkileri. *Tarih Okulu Dergisi*, 14(53), 2440-2466. doi: 10.29228/Joh.52016

Yolcu, H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 237-250.

Yongacı, Y. ve Dalkıran, E. (2021). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde müzik dersinin uzaktan eğitimle işlenmesine yönelik görüşlerin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (115), 341-364.

Yolun, M.(2012). *İspanyol Gribinin Dünya ve Osmanlı Devleti Üzerindeki Etkileri* (Yüksek Lisans Tezi). Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi.

Yurdakul, İ., H. ve Susar Kırmızı, F. (2021). Covid-19 Salgını sürecinde gerçekleştirilen acil uzaktan eğitime ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Yüksek Öğretim ve Bilim Dergisi*, 11(2), 290-302.

Yurtbakan, E. ve Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve ebeveynlerin Covid-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 949-977. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43780>

Yüksel, A. N.(2020). Nitel bir araştırma tekniği olarak: Görüşme. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(56), 547-552.

EKLER

Ek-1.

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu izni

Üzerinde doküman numarası bulunmayan dokümanlar kontrolsüz dokümandır.

**HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSSEL
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARARLARI**

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	SAYFA NO
05.04.2021	06	11	2/3

Üniversitemiz Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu 05.04.2021 tarihinde Başkan Prof. Dr. Seval YAVUZ başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

KARAR-11: Dr. Öğr. Üyesi Sevda ÇETİNKAYA koordinatörlüğünde Hasret ÖZSOY tarafından gerçekleştirilecek “Öğretmenlerin Covid-19 Salgını Sürecinde Mesleki Deneyimleri, Sürece Bakış Açıları ve Süreci Yönetme Durumları” başlıklı tez için hazırlanan materyaller Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında değerlendirilmiş olup veri toplama aracının üst kısmında araştırmanın Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi bünyesinde yapıldığına dair bilginin ve araştırmacının iletişim bilgilerinin belirtilmesi ve Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınması suretiyle uygulanmasının uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

İMZA Prof. Dr. Seval YAVUZ Başkan		
İMZA Prof. Dr. Mehmet ÖZBİRECİKLİ Bşk.Yrd.	İMZA Prof. Dr. Bülent ARI ÜYE	İMZA Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR ÜYE
İMZA Prof. Dr. Melis MİNİSKER ÜYE	İMZA Prof. Dr. Murat TEK ÜYE	İMZA Prof. Dr. Nizam ÖNEN ÜYE

Doküman No:902-01-FR 006

İlk Yayın: 11.12.2015

Rev. Tarihi:

Rev. No: 00

Sayfa 1 / 1

Ek- 2.

Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Alınan Uygulama İzin Yazısı

T.C.
HATAY VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-32889839-605.01-25034222
Konu : Hasret ÖZSOY'un
Araştırma İzin Onayı

05.05.2021

VALİLİK MAKAMINA

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Hasret ÖZSOY, "Öğretmenlerin COVID-19 Salgını Sürecinde Mesleki Deneyimleri, Sürece Bakış Açıları ve Süreci Yönetme Durumları" konulu araştırmayı yapmayı talep etmektedir.

Söz konusu çalışmanın "Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 ve 2020/2 nolu Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesine" uygun olduğundan, ilgilinin araştırmanın Müdürlüğümüzün izni ile denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, elde edilen verilerin kamuoyu ile paylaşılmadan önce Müdürlüğümüzün ilgili birimine iletilmesi ve onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının kullanılması koşuluyla; İlimize bağlı resmi ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlere yönelik uygulama çalışması yapmasını, olurlarınıza arz ederim.

Mahmut SABAH
İl Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR
05.05.2021

Kemal KARAHAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

ın No : 0 (326) 227 68 68
ta: strateji31@meb.gov.tr
dresi : mebg@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Zişan ÖNDAŞ - Dahili :1133

Unvan : Memur

İnternet Adresi: www.hataymem.meb.gov.tr

Faks:3262276969

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 8cce-479d-390b-aa73-8c84 kodu ile teyit edilebilir.

Ek -3.

Veri Toplama Aracı

Değerli Öğretmenler

Bu çalışmanın amacı: “Öğretmenlerin Covid-19 salgını sürecinde mesleki deneyimleri, sürece bakış açıları ve süreci yönetme durumlarını” belirlemektir. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır ve formlarda kimliğinizi ortaya çıkaracak herhangi bir bilgi(ad, soy ad, doğum yeri vs.) beyan etmeniz beklenmemektedir. İki bölümden oluşan bu formda; 1. bölümde demografik bilgileriniz, 2. bölümde “ Covid-19 salgını sürecinde mesleki deneyimlerinizi, sürece bakış açınızı ve süreci yönetme durumunuzu” belirlemeye yönelik açık uçlu sorular yer almaktadır.

Araştırmaya katıldığınız ve soruları samimiyetle yanıtladığınız için teşekkür ederim.

Hasret Özsoy

Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

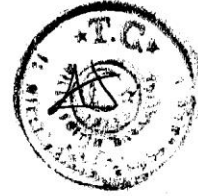
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi,

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı

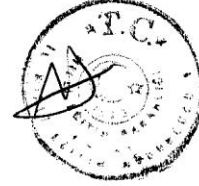
Ek-1 ÖĞRETMEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz () Kadın () Erkek
2. Mesleki Kıdeminiz.....
3. Branşınız.....
4. Görev Yaptığınız Yer () Köy () Şehir Merkezi
5. Medeni Haliniz.....
6. Çocuklarınızın Sayısı.....
7. Çocuklarınızın Yaşı.....
8. Okula Giden Çocuklarınızın Sayısı.....
9. Evinizde bilgisayarınız var mı? () Evet () Hayır
10. Varsa bilgisayar sayısı.....
11. Evinizde internet bağlantınız var mı? () Evet () Hayır
12. Ders yapabilmek için kullandığınız uygulamalar () EBA () ZOOM
() Microsoft Teams () Diğer.....

SORULAR

- 1) Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde en çok kullandığınız dijital araçlar nelerdir? *Dijital araçlara erişim ve bu araçları kullanabilme yeterlilikleri açısından kendinizi değerlendiriniz?*
- 2) Bir öğretmen olarak; yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim dönemlerini karşılaştırdığınızda avantajlı ve dezavantajlı olduğunuzu düşündüğünüz durumlar nelerdir? *Mesleki doyuma ulaşma açısından süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?*
- 3) Salgın dönemi, kullandığınız öğretim yöntem ve tekniklerinizi nasıl etkilemiştir? Kullandığınız yöntem ve tekniklerde değişiklik yaptınız mı? Yaptıysanız ne gibi değişiklik yaptınız? *Derslerin uzaktan eğitim yoluyla yapılması uygulamalı(beden eğitimi, resim, müzik vb.) olarak yapılan derslerin ve konuların işlenişini nasıl etkilemiştir?*
- 4) Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinizin derse katılımları ne ölçüde oldu? *Bu süreçte sınıf kontrolünü sağlarken yaşadığınız sıkıntılar var mıydı? Varsa bu sıkıntıları aşmak için neler yaptınız?*
- 5) Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme faaliyetlerini nasıl yapıyorsunuz? *Öğrencilerin, kazanımların kapsadığı(bilişsel, psikomotor, duyuşsal) tüm boyutlara erişim düzeylerini belirleyebiliyor musunuz? Ölçme değerlendirme ile ilgili süreçte, ne gibi sıkıntılar yaşıyorsunuz?*
- 6) Salgın sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerini sürdürürken öğrencilerle nasıl iletişim kurdunuz? *Bu süreçte ne gibi iletişimsel problemlerle karşılaştınız? Karşılaştığınız iletişimsel problemleri nasıl çözdünüz? Önerileriniz nelerdir?*
- 7) Bu süreçte genel olarak gördüğünüz ve karşılaştığınız sıkıntılar nelerdi?(öğretmenlerin kendilerine yönelik, öğrencilere yönelik, veliye yönelik, teknik imkanlara yönelik) *Sizce covid-19 pandemi döneminde derslerin uzaktan eğitim olarak yapılması öğrencilerin akademik başarılarını ve kazanımlara ulaşma durumunu nasıl etkilemiştir?*
- 8) Salgın sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerini sürdürürken veli fonksiyonu genel olarak ne olmalıdır? *Bu süreçte velilerle ilişkilerinizi nasıl yürüttünüz? Veliler bu süreci nasıl karşıladı? Bu süreçte velilere yönelik ne gibi önerilerde bulunabilirsiniz?*
- 9) Salgın sürecinde bir öğretmen olarak evden ya da okul ortamı dışından eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmek, öğrencilere ders anlatmak sizi nasıl etkilemiştir? *Bu durumun mesleğinize olan yansımaları neler olmuştur?(okula giden çocuklarınızın ders çakışmaları vb.)*

- 10) Salgın sürecinde MEB' den ve yöneticilerden beklentileriniz nelerdi? *Beklentileriniz ne ölçüde karşılandı?* (seminer, hizmet içi eğitim, bilgilendirme, derste kullanılacak materyal desteği, dijital erişim imkanları ile ilgili bilgi desteği vb.)
- 11) Salgın döneminde öğretim sürecinin etkili bir şekilde yürütülmesine yönelik görüş ve önerileriniz nelerdir? (öğretmenlerin kendilerine yönelik, veliye yönelik, çocukların çalışmasına, teknik imkanlara yönelik)

